

Afdeling Strategie en Ontwikkeling
Onderwerp Wensen en bedenkingen Regionaal Risicoprofiel en
Regionaal Beleidsplan 2011 - 2014

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 28 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk BD 11.2715877

Datum **15 SEP 2011** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief stellen wij u in de gelegenheid uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

In de Wet Veiligheidsregio's (die op 1 oktober 2010 is ingegaan) is de verplichting opgenomen een regionaal risicoprofiel en een regionaal beleidsplan op te stellen. Hiervoor stelde iedere gemeente een eigen gemeentelijk rampenplan vast. Dit gemeentelijke rampenplan wordt vervangen door een regionaal risicoprofiel en regionaal beleidsplan. Het regionaal risicoprofiel is een beschrijving van risico's in de regio Groningen. In het regionaal beleidsplan wordt beleid van de Veiligheidsregio Groningen op het gebied van crisismanagement, brandweezorg en geneeskundige zorg voor de komende 4 jaren vastgelegd.

Het regionaal risicoprofiel

Het regionaal risicoprofiel is in concept gereed en behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van de VRG op 18 maart 2011. Het AB heeft deze conceptversie vrijgegeven voor consultatie aan de gemeenteraden. Daarna wordt het profiel door de het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Bij het opstellen van het regionaal risicoprofiel voor Groningen is gebruik gemaakt van de landelijke methodiek. Bij dit profiel is er een weging gemaakt op regionaal niveau van de in Groningen aanwezige risico's.

Voor het totstandkomen is gebruik gemaakt van lokale input uit de risicokaart Groningen (peildatum 9 november 2009). Het voorliggende profiel is tot stand gekomen in samenwerking tussen alle kolommen (gemeente, brandweer, GHOR en politie) en andere deskundigen (zoals Rijkswaterstaat, KLPD, energiebedrijven en Waterbedrijf Groningen).

Op basis van een risico-inventarisatie zijn de voor Groningen relevante crisistypen en incidenttypen geselecteerd. In de risico-analyse is vervolgens gekeken naar de kans dat zich een incident voordoet en de impact daarvan. Daarnaast is gekeken naar de beschikbare en benodigde capaciteit per scenario en welke inspanningen de veiligheidsregio nu al levert om risico's te beheersen. Dit resulteert uiteindelijk in een aantal aanbevelingen om voor bepaalde scenario's een capaciteitanalyse uit te voeren.

Het vervolg op het regionaal risicoprofiel, de capaciteitanalyse, is een verdiepingsslag waarbij van een aantal risico's nader wordt onderzocht of door maatregelen in het brede spectrum van de veiligheidsketen de veiligheid in Groningen kan worden vergroot. In de hoofd rapportage wordt voorgesteld om voor de risico's natuurbrand, griepandemie en uitval van informatie- en communicatietechnologie een capaciteitanalyse uit te voeren.

Verder bestaat er een kleine mogelijkheid dat er lokaal wijzigingen in de aanwezige risico's opgetreden. Daarom wordt jaarlijks gekeken of er grote wijzigingen zijn die tot bijstelling leiden. Eén keer per 4 jaar vindt een uitgebreide actualisatie plaats.

In het regionaal risicoprofiel wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Wat kan ons overkomen: inzicht in de aanwezige risicovolle situaties binnen en buiten (tot 15 km) de regio (risicobeeld).
- Welke ontwikkelingen kunnen we de komende 4 jaar verwachten op het gebied van risico's (toekomstverkenning).
- Een overzicht van de rampscenario's die zich in onze regio kunnen voordoen.
- Per scenario een analyse van impact van dit scenario en de waarschijnlijkheid dat dit zich voordoet in de komende 4 jaar (risico-analyse).
- Per scenario een inventarisatie of de veiligheidsregio voldoende is voorbereid op het betreffende scenario of eventueel nog tekort schiet (capaciteiteninventarisatie).
- Het risicoprofiel kan daardoor gebruikt worden als hulpmiddel om adequater beleid te voeren en als input voor het nog op te stellen regionaal beleidsplan.

Daarbij is van belang dat het om een 'regionaal' risicoprofiel gaat en dat er met die blik naar het profiel gekeken wordt. Om u op weg te helpen is voor elke gemeente een overzicht (in de bijlage) gemaakt van specifieke lokale risico's. In dit overzicht wordt ook vermeld waar u de gemeente terug kunt

vinden in het opgestelde regionaal risicoprofiel.

Regionaal beleidsplan 2011 - 2014

Het beleidsplan komt in de plaats van het regionaal beheersplan rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het regionaal risicoprofiel geeft inzicht in de risico's in de regio en kan daarmee als hulpmiddel worden gebruikt bij het opstellen van het regionaal beleidsplan.

U kunt tegelijk met de wensen en bedenkingen voor het risicoprofiel de wensen en bedenkingen meegeven voor het regionaal beleidsplan.

Het beleidsplan beschrijft het regionale beleid voor de taken van de Veiligheidsregio Groningen:

- de wijze waarop de multidisciplinaire voorbereiding en uitvoering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt vormgegeven.
- de beoogde operationele prestaties van de diensten en organisaties van de veiligheidsregio, van de politie en van de gemeenten in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
- de brandweezorg
- de geneeskundige hulpverlening
- de uitwerking van de landelijke doelstellingen
- een informatieparagraaf en
- een oefenbeleidsplan.

De wensen en bedenkingen van de raden worden naar het Algemeen Bestuur (AB) van de Veiligheidsregio Groningen gestuurd. Daar zal vervolgens een afweging worden gemaakt welke aanvullingen vanuit de raden meegenomen worden in het regionaal risicoprofiel en regionaal beleidsplan.

Alle opmerkingen van de raden worden gebundeld. Welke gemeentelijke risico's uiteindelijk worden meegenomen wordt afgewogen in het AB van de Veiligheidsregio Groningen op basis van de Wet Veiligheidsregio.

Vaststelling van het regionaal risicoprofiel en het regionaal beleidsplan 2011 – 2014 vindt plaats in het AB van november 2011.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Afdeling Veiligheidsbureau

College van burgemeester en wethouders

BESTUURSDIENST	
reg.nr.	BD11.2704931
ingek.	- 2 AUG 2011
class.	- 1.70
te beh. door:	BST/S+0
kopie gez. aan:	

Telefoon 050-3674951

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk HV 11.2685463

Datum 29-07-2011

Uw brief van

Uw kenmerk

Onderwerp Consultatie Beleidsplan 2011 - 2014 Veiligheidsregio Groningen

Geacht college,

Op 1 oktober 2010 is de *Wet veiligheidsregio's (Wvr)* in werking getreden. Deze wet heeft als doel een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie te bewerkstelligen door middel van het instellen van Veiligheidsregio's. Eén van de planvormen die de Wvr introduceert, is het beleidsplan voor de veiligheidsregio.

De ontwikkeling van het beleidsplan

Het bijgevoegde *Beleidsplan 2011 - 2014 Veiligheidsregio Groningen* is tot stand gekomen in nauw overleg met de ketenpartners. De regiegroep Crisismanagement en het Directiebestuur Crisisbeheersing - waarin alle partners binnen de Veiligheidsregio zijn vertegenwoordigd - hebben ingestemd met het plan. Op 17 juni jl. heeft ook het Samenwerkingbestuur Crisisbeheersing aangegeven zich in het plan te kunnen vinden, waarna de Bestuurscommissie Regionale Brandweer en GHOR (het wettelijke veiligheidsbestuur) het plan op 15 juli jl. in concept heeft vastgesteld. Het beleidsplan is gebaseerd op de landelijke *Handreiking Beleidsplan Veiligheidsregio*. Door deze uniforme methodiek was het mogelijk om een beleidsplan op te stellen dat vergelijkbaar is met het plan van andere regio's. Dit vergemakkelijkt bovenregionale afstemming.

De inhoud van het beleidsplan

In het beleidsplan is beschreven op welke wijze de partners binnen de Veiligheidsregio zich de komende jaren voorbereiden op grootschalige incidenten. Het plan schept de kaders voor een veerkrachtige en duidelijke veiligheidsorganisatie, zowel voor, tijdens als na de incidentbestrijding; niet de procedures staan centraal, maar de professional. Het uiteindelijke doel is meer veiligheid voor de burger.

Daarbij moet worden opgemerkt dat de veiligheidsregio zich bewuster is dan ooit van de (financiële) grenzen aan haar mogelijkheden; risico's blijven

altijd bestaan. Niet alle incidenten zijn namelijk te voorzien. Bovendien kunnen de effecten van incidenten zo groot zijn dat bestrijding moeilijk is. De veiligheidsregio wil hier op duidelijke en open wijze mee omgaan en op een eerlijke manier met haar inwoners communiceren. Door verwachtingen uit te spreken en handelings-perspectieven te bieden, wordt de zelfredzaamheid van en samenwerking met inwoners verbeterd. Hierdoor kunnen effecten van incidenten aanzienlijk worden teruggedrongen.

Kwaliteit staat hoog in het vaandel. Om structureel te kunnen blijven verbeteren, richt de regio zich op het versterken van haar lerend vermogen. Alle multidisciplinaire incidenten en oefeningen worden op pragmatische wijze geëvalueerd, leer- en verbeterpunten – die ook kunnen worden aangedragen door externe instanties zoals de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) - worden geborgd en uitgevoerd. Uitgangspunt is dat de regio Groningen aansluit bij landelijke beleidsdoelstellingen. Tijdens de ontwikkeling van dit plan is dan ook getracht de belangrijkste landelijke beleidsdoelstellingen op te nemen.

Raadplegen gemeenteraden

Zoals vermeld heeft het veiligheidsbestuur het beleidsplan onlangs in concept vastgesteld. Definitieve vaststelling van het plan geschiedt - zoals de Wvr voorschrijft - pas nadat de besturen van enkele ketenpartners en de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze te geven. Namens het veiligheidsbestuur wil ik u dan ook vragen uw gemeenteraad uit te nodigen zijn zienswijze met betrekking tot het bijgevoegde *Beleidsplan 2011 – 2014 Veiligheidsregio Groningen* kenbaar te maken.

Een 'levend' document voor een dynamische wereld

Benadrukt moet worden dat de Veiligheidsregio Groningen een dynamische periode kent. Zo loopt er een evaluatie van de multidisciplinaire samenwerking ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Verder is het risicoprofiel recentelijk in concept vastgesteld en ter consultatie aangeboden aan de gemeenteraden, heeft de Tweede Kamer besloten de brandweer te regionaliseren en is er sprake van een 'krimpende wereld' door bezuinigingen. Omdat het beleidsplan wettelijk gezien uiterlijk 1 juli 2011 voor de eerste maal moest zijn vastgesteld, was het niet mogelijk de uitkomsten van al deze ontwikkelingen af te wachten. Daarom heeft het veiligheidsbestuur besloten het beleidsplan als 'levend' document te beschouwen. Een jaar na vaststelling – of zoveel eerder als noodzakelijk – wordt het plan bezien op actualiteit en zonodig op onderdelen aangepast. Op dat zelfde moment kan dan ook de noodzaak van een volgende tussentijdse aanpassing worden ingeschat. Deze werkwijze past prima bij de veerkrachtige organisatie die de veiligheidsregio wil zijn. Het beleidsplan is geen uitputtend verhaal; het biedt de basis voor verdere ontwikkeling en groei van de multidisciplinaire samenwerking. Ik wil u vragen dit voornemen

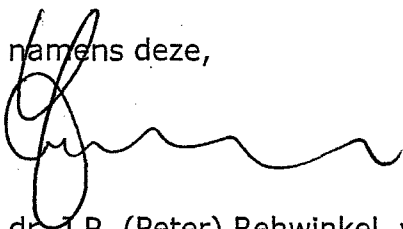
kenbaar te maken wanneer u uw raad om zijn zienswijze op het beleidsplan vraagt.

Reactietermijn

Bij deze brief is het concept *Beleidsplan 2011 - 2014 Veiligheidsregio Groningen* gevoegd¹. Ik nodig u uit schriftelijk te reageren en verzoek u - ook als u geen opmerkingen heeft - uw reactie vóór 1 november 2011 te verzenden naar: Veiligheidsbureau Groningen, t.a.v. de heer J.S. Haasjes, Postbus 584, 9700 AN Groningen.

Hoogachtend,
Bestuurscommissie Regionale Brandweer Groningen & GHOR Groningen

namens deze,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel, voorzitter

¹ Het beleidsplan is ook te downloaden via www.crisismanagementgroningen.nl/node/282

Beleidsplan 2011-2014

Veiligheidsregio Groningen

Duidelijk en veerkrachtig

J.S. Haasjes
Beleidsmedewerker Crisismanagement
Veiligheidsbureau Groningen

15 juli 2011

In concept vastgesteld door het regionaal veiligheidsbestuur op 15 juli 2011.

Inhoudsopgave

1 Het beleidsplan	4
2 De veiligheidsregio	5
2.1 Kerngegevens	
2.2 Missie en visie	
2.3 De organisatie	
2.4 Strategische beleidsdoelstellingen	
3 Het risicoprofiel	8
3.1 Risico-inventarisatie	
3.2 Risicoanalyse	
3.3 Capaciteiteninventarisatie	
3.4 Uitgangspunten voor het beleid	
3.5 Beleidsrealisatie	
4 Risicobeheersing	10
4.1 Multidisciplinair proactief en preventief veiligheidsbeleid	
4.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	
4.3 Multidisciplinair evenementenbeleid	
4.4 Risicocommunicatie	
4.5 Beleidsrealisatie	
5 Incidentbeheersing	12
5.1 Praktijkgerichte operationele planvorming	
5.2 Operationele prestaties	
5.3 Competentiegericht opleiden en oefenen	
5.4 Professionaliseren en specialiseren	
5.5 Samenwerken met crisispartners	
5.6 Crisiscommunicatie	
5.7 Meldkamer Noord-Nederland	
5.8 Veilig werken	
5.9 Beleidsrealisatie	
6 Herstel	15
6.1 Het organiseren van het herstel	
6.2 Ondersteunen van het bestuur	
6.3 Leren van rampen en crises	
7 Informatiemanagement	17
7.1 Informatie delen voor, tijdens en na incidenten	
7.2 Netcentrisch werken tijdens incidenten	
7.3 Beleidsrealisatie	
8 Kwaliteitszorg	19
8.1 Uitgangspunten	
8.2 Doelstellingen	
8.3 Beleidsrealisatie	
9 Tot besluit	21
Bijlage 1: monodisciplinaire plannen	22
Bijlage 2: gebruikte afkortingen en begrippen	23

1 Het beleidsplan

Voor u ligt het Beleidsplan 2011 – 2014 Veiligheidsregio Groningen. Het beleidsplan is opgesteld om de samenwerking van de gemeenten en de partners binnen de veiligheidsregio op gerichte wijze verder te ontwikkelen.¹ Een ontwikkeling die met overtuiging wordt ingezet. Overtuiging die ingegeven is door hetgeen tot op heden is bereikt. Tegelijkertijd realiseert de veiligheidsregio zich terdege dat de samenleving verandert en dat dit eisen stelt aan de organisatie. De rol die de regio voor zichzelf weggelegd ziet, wordt in dit beleidsplan nader geduid.

De voorgenomen ontwikkeling

Het beleidsplan schept de kaders voor een veerkrachtige en duidelijke veiligheidsorganisatie, zowel voor, tijdens als na de incidentbestrijding; niet de procedures staan centraal, maar de professional. Het uiteindelijke doel is meer veiligheid voor de burger.

Daarbij moet worden opgemerkt dat de veiligheidsregio zich meer dan ooit bewust is van de grenzen aan haar (financiële) mogelijkheden; risico's blijven altijd bestaan. Niet alle incidenten zijn namelijk te voorzien. Bovendien kunnen de effecten van incidenten zo groot zijn dat bestrijding moeilijk is. De veiligheidsregio wil hier op duidelijke en open wijze mee omgaan en op een eerlijke manier met haar inwoners communiceren. Door verwachtingen uit te spreken en handelingsperspectieven te bieden, wordt de zelfredzaamheid van en samenwerking met inwoners verbeterd. Hierdoor kunnen effecten van incidenten aanzienlijk worden teruggedrongen.

Kwaliteit staat hoog in het vaandel. Om structureel te kunnen blijven verbeteren, richt de regio zich op het versterken van haar lerend vermogen. Alle multidisciplinaire incidenten en oefeningen worden op pragmatische wijze geëvalueerd, leer- en verbeterpunten – die ook kunnen worden aangedragen door externe instanties zoals de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) - worden geborgd en uitgevoerd. Uitgangspunt is dat de regio Groningen aansluit bij landelijke beleidsdoelstellingen. Tijdens de ontwikkeling van dit plan is dan ook getracht de belangrijkste landelijke beleidsdoelstellingen op te nemen.

Multidisciplinaire afspraken

Benadrukt moet worden dat in dit plan multidisciplinaire afspraken en prestaties worden beschreven. Monodisciplinaire verantwoordelijkheden en 'prestaties van diensten en organisaties van de veiligheidsregio, de politie en gemeenten' (Wvr, artikel 14, lid 2) zijn of worden opgenomen in de eigen beleids- en organisatieplannen (bijlage 1).

Een 'levend' document voor een dynamische wereld

De Veiligheidsregio Groningen kent een dynamische periode. Zo loopt er een evaluatie van de multidisciplinaire samenwerking ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Verder is het risicoprofiel recentelijk in concept vastgesteld en ter consultatie aangeboden aan de gemeenteraden, heeft de Tweede Kamer besloten de brandweer te regionaliseren en is er sprake van een 'krimpende wereld' door bezuinigingen. Omdat het beleidsplan uiterlijk 1 juli 2011 voor de eerste maal moet zijn vastgesteld, is het niet mogelijk de uitkomsten van al deze ontwikkelingen af te wachten. Daarom is afgesproken het beleidsplan als 'levend' document te beschouwen. Een jaar na vaststelling – of zoveel eerder als noodzakelijk – wordt het bezien op actualiteit en zonodig op onderdelen aangepast. Op dat zelfde moment kan dan ook de noodzaak van een volgende tussentijdse aanpassing worden ingeschat. Deze werkwijze past prima bij de veerkrachtige organisatie die de veiligheidsregio wil zijn. Het beleidsplan is geen uitputtend verhaal; het biedt de basis voor verdere ontwikkeling en groei van de multidisciplinaire samenwerking.

Jaarlijkse rapportages

Tot slot: de afspraken die in dit beleidsplan zijn gemaakt, worden uitgewerkt in jaarplannen. In deze jaarplannen worden de afspraken verder geconcretiseerd en geadresseerd. Er wordt jaarlijks aan het Veiligheidsbestuur gerapporteerd over de voortgang.

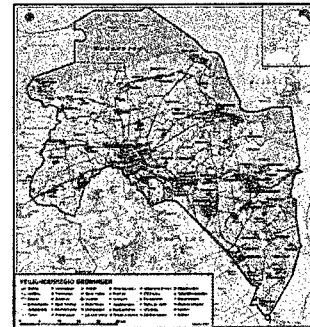
¹ Tijdens de ontwikkeling van het beleidsplan is uitgegaan van de landelijke handreiking Beleidsplan Veiligheidsregio.

2 De veiligheidsregio

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan inrichting en kernwaarden van de Veiligheidsregio Groningen. Om te beginnen wordt een korte beschrijving van het verzorgingsgebied gegeven. Vervolgens komen de missie en visie van de veiligheidsregio aan de orde. Na een beschrijving van de organisatie wordt uiteindelijk een aantal strategische beleidsdoelstellingen geformuleerd.

2.1 Kerngegevens

- Oppervlakte 296 duizend ha (62 duizend ha water);
- 579 duizend inwoners (190.000 in de stad Groningen);
- Bevolkingsdichtheid 2,46 inwoners/ha;
- Drieëntwintig gemeenten²;
- Twee zeehavens, Delfzijl en Eemshaven;
- Intensieve (chemische) industrie, energieleveranciers, gasvelden, historische (stads-)centra én landelijk gebied;
- Grotendeels gelegen beneden NAP

2.2 Missie en visie

Hieronder worden de missie en visie van de Veiligheidsregio Groningen beschreven.

Missie
De Veiligheidsregio Groningen bouwt met overtuiging voort op hetgeen tot nu toe bereikt is. Daardoor wordt niet direct een koploperrol nagestreefd, maar de regio heeft wel de ambitie om te behoren tot het spreekwoordelijke 'linker rijtje'. De regio wil op veerkrachtige en duidelijke wijze bijdragen aan een veilige samenleving voor haar inwoners door het zoveel mogelijk voorkomen, beperken en bestrijden van ramp- en crisissituaties en de effecten daarvan. De veiligheidsregio is het verbindende element in de samenwerking met betrokken partners: *we doen het samen*.

Visie

Om de missie te kunnen realiseren wordt in de volgende onderwerpen geïnvesteerd:

Risicobeheersing

Door een risicoprofiel op te stellen heeft de Veiligheidsregio Groningen geïnventariseerd wat de risico's in de regio zijn en deze geanalyseerd. De komende planperiode vindt continu (multidisciplinaire) risicomonitoring plaats. Het is namelijk van belang om in te spelen op actuele ontwikkelingen en beschikbare middelen zo goed mogelijk in te zetten. Benadrukt moet worden dat absolute veiligheid niet gegarandeerd kan worden. Hoeveel inspanning er namelijk ook geleverd wordt, het is onmogelijk om alle incidenten te voorzien en te voorkomen. Dit kan weer gevolgen hebben voor de bestrijding van de effecten. Waar risico's niet volledig kunnen worden teruggedrongen, blijft dus een restrisico aanwezig. De Veiligheidsregio Groningen maakt bewuste keuzes over de mate waarin die restrisico's worden geaccepteerd.

Duidelijkheid en zelfredzaamheid

Meer overheid betekent niet automatisch meer veiligheid. De Veiligheidsregio Groningen is dan ook eerlijk over de grenzen aan de bijdrage die zij kan leveren aan een veilige samenleving (de restrisico's). De Veiligheidsregio Groningen communiceert duidelijk over risico's in de regio en de inspanningen die worden verricht om die risico's tot een minimum te beperken. De veiligheidsregio benoemt op heldere wijze wat de burger van de regio mag verwachten (en wat niet) bij het voorkomen en bestrijden van crises. Anderzijds wordt ook duidelijk wat de regio verwacht van haar inwoners ten tijde van calamiteiten. Door te investeren in zelfredzaamheid ontstaat een volwassen relatie tussen de

² Appingedam, Bedum, Bellingwedde, Delfzijl, Eemshaven, Grootegast, Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Loppersum, De Marne, Marum, Menterwolde, Oldambt, Pekela, Slochteren, Stadskanaal, Ten Boer, Veendam, Vlagtwedde, Winsum, Zuidhorn.

regio en haar inwoners; de wederzijdse verwachtingen zijn duidelijk. Uiteindelijk moet dit de effecten van een ramp- of crisissituatie beperken.

Veerkracht

In de regio kunnen zich heel veel verschillende incidenten voordoen. Zowel in de Veiligheidsregio Groningen als elders was het tot op heden gebruikelijk om de bestrijding van al die mogelijke incidenten in diverse specifieke plannen te vatten. Hoewel planvorming altijd noodzakelijk zal zijn, is de meerwaarde ervan in sommige gevallen niet aantoonbaar. Sterker nog: het is aangetoond dat de meeste professionals al die plannen voor al die specifieke situaties niet kennen en vaak terugvallen op gangbare en aangeleerde patronen.³ Daarnaast is de werkelijkheid vaak grilliger dan plannen soms doen voorkomen. Dergelijke 'regeldrift' gaat dus voorbij aan de realiteit en de capaciteiten van de professionals binnen de veiligheidsregio.

De Veiligheidsregio Groningen ontwikkelt de komende jaren daarom een veerkrachtige⁴ hoofdstructuur voor de rampenbestrijding; de professional wordt – bijvoorbeeld door te oefenen - gefaciliteerd om onder zeer uiteenlopende omstandigheden op te treden. Het resultaat telt, procedures moeten ondersteunend zijn.

"Een overheid die zoveel mogelijk vastlegt in regels, wetten en protocollen. Die beweging is wat mij betreft aan een kentering toe. De overheid moet hulp niet in regels vastleggen, ze moet faciliteren in plaats van beperkingen opleggen. Zorgen dat anderen kunnen helpen."
Dhr. R. Boogaard, directeur Koninklijke Nederlandse Reddingsmaatschappij (KNRM)

Samenwerken met crisispartners

Naast traditionele rampen moet de veiligheidsregio anticiperen op moderne crises (bijvoorbeeld de uitval van de drinkwater- of energievoorziening). De effecten van dergelijke crises op de maatschappij kunnen namelijk groot zijn. De veiligheidsregio wil daarom intensief en structureel samenwerken met crisispartners (zie bijlage 2) die een rol kunnen spelen bij moderne crises; de blik naar buiten om samen de incidentbestrijding voor te bereiden.

Informatiemanagement

Veel evaluaties van rampen hebben laten zien dat het tijdig beschikbaar hebben van de juiste kwaliteit en kwantiteit aan informatie cruciaal is voor een efficiënte en effectieve hulpverlening. De Veiligheidsregio Groningen hecht er daarom veel belang aan dat partners in de fasen van risicobeheersing, incidentbestrijding én herstel informatie met elkaar kunnen delen en in staat zijn elkaar tijdig en gericht de benodigde specifieke expertise te leveren. Ook dit draagt bij aan een duidelijke en veerkrachtige organisatie.

Kwaliteit

In het verleden werden niet alle incidenten en oefeningen geëvalueerd en áls er geëvalueerd werd kregen aanbevelingen vaak onvoldoende vervolg. Dit had gevolgen voor het lerend vermogen van de organisatie. De Veiligheidsregio Groningen vond dit een onwenselijke situatie en heeft inmiddels geïnvesteerd in de ontwikkeling van een multidisciplinaire leercyclus. In de komende planperiode wordt verder ingezet op een georganiseerde herstelfase en het - op pragmatische manier - versterken van het lerend vermogen en dus de kwaliteit van de organisatie.

2.3 De organisatie

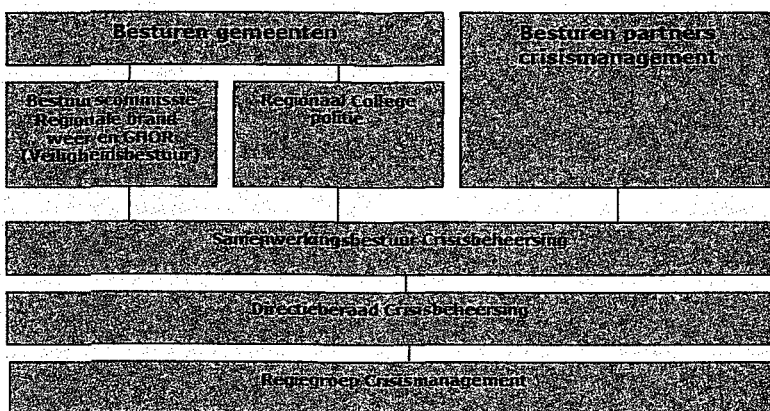
Binnen de Veiligheidsregio Groningen werken acht partners in netwerkverband samen aan de voorbereiding op en de bestrijding en afhandeling van rampen en crises. Het gaat dan om de brandweer, politie, GHOR, gemeenten, provincie, waterschappen, openbaar

³ Een mooie vergelijking kan in dit kader gevonden worden in het gebruik van nooduitgangen. Onderzoek heeft aangetoond dat veel mensen bij incidenten hun weg naar buiten zoeken langs de weg die ze naar binnen hebben gevolgd; nooduitgangen ten spijt. (zie ook: dr. Menno van Duin, *Veerkrachtige crisisbeheersing, nuchter over het bijzondere*, 2010).

⁴ Veerkracht kan beschreven worden met termen als flexibiliteit, slagkracht en variëteit. Niettemin is het deels een filosofie die zich moeilijk in woorden laat vatten. (zie ook: dr. Menno van Duin, *Veerkrachtige crisisbeheersing, nuchter over het bijzondere*, 2010).

ministerie en defensie. Het Veiligheidsbureau (dat onderdeel is van de Hulpverleningsdienst Groningen) verzorgt de regie en coördinatie van deze samenwerking.

De multidisciplinaire voorbereidende samenwerking tussen de acht partners krijgt ambtelijk gestalte in de Regiegroep Crisismanagement en het Directieberaad Crisisbeheersing. Op bestuurlijk niveau vindt samenwerking plaats in het Samenwerkingsbestuur Crisisbeheersing. Dit 'bestuur' moet echter niet verward worden met het in de Wet veiligheidsregio's beschreven veiligheidsbestuur. In de regio Groningen is deze rol toegekend aan de bestuurscommissie Regionale brandweer en GHOR van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen⁵ (voorheen de gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en Openbare Gezondheidszorg). Vertegenwoordigers van het Veiligheidsbestuur nemen deel aan de vergaderingen van het Samenwerkingsbestuur Crisisbeheersing. In onderstaand figuur wordt een en ander (vereenvoudigd) weergegeven.

Figuur 1: afstemming en bestuurlijke borging binnen de Veiligheidsregio Groningen

De uitkomsten van de in hoofdstuk 1 vermelde evaluatie van de multidisciplinaire samenwerking ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing kunnen gevolgen hebben voor de (organisatie van) de samenwerking binnen de Veiligheidsregio Groningen. Vanwege deze en andere ontwikkelingen is afgesproken het beleidsplan na een jaar – of zoveel eerder als noodzakelijk – te bezien op actualiteit en zondig op onderdelen aan te passen.

2.4 Strategische beleidsdoelstellingen

Om uitvoering te geven aan bovengenoemde missie en visie zijn de volgende strategische beleidsdoelstellingen benoemd:

- Continue multidisciplinaire risicomonitoring, met als doel een helder en geaccepteerd risicobeeld dat de grondslag vormt voor verdere beleidsontwikkeling en –uitvoering.
- Door duidelijke risico- en crisiscommunicatie ontstaat een volwassen relatie met de inwoners van de regio (zelfredzaamheid).
- Daadkracht in de voorbereiding door keuzes te maken over de (inrichting van) de samenwerking binnen de veiligheidsregio.
- Een veerkrachtige hoofdstructuur voor de incidentbeheersing; niet de procedures maar de inhoud (en dus de professionals) staat centraal.
- Intensieve samenwerking met crisispartners (vitale infrastructuur).
- Werkend informatiemanagement voor, tijdens en na incidenten.
- Veerkracht in de nafase van zowel de crisisorganisatie als de samenleving.
- Gesloten leerkring: op pragmatische wijze leren van incidenten en oefeningen.

Deze doelstellingen worden in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt.

⁵ De hoofdofficier van justitie, de voorzitter van het waterschap en de commissaris der Koningin worden – zoals de Wet veiligheidsregio's voorschrijft – voor elke vergadering van de bestuurscommissie Regionale brandweer en GHOR uitgenodigd. Ze maken echter geen deel uit van het bestuur en hebben derhalve geen stemrecht.

3 Het risicoprofiel

Het risicoprofiel van de regio Groningen vormt de (wettelijke) basis onder het beleid van de regio Groningen als het gaat om de invulling van de veiligheidsregio. Het profiel geeft zicht op de relevante risico's binnen de regio Groningen en besteedt daarbij niet alleen aandacht aan de effecten van een incident, maar ook aan de kans dat een incident zich voordoet. Bovendien schept het onder meer duidelijkheid over de capaciteit die nodig is om (ongewenste) gebeurtenissen adequaat het hoofd te bieden. Het risicoprofiel levert dus het gereedschap voor het opstellen van het beleid van de veiligheidsregio.

3.1 Risico-inventarisatie

De eerste stap in het proces om te komen tot het risicoprofiel, is de risico-inventarisatie (uitgevoerd in 2010). De belangrijkste bron van informatie hiervoor is de provinciale risicokaart. Vergelijken met de vorige risico-inventarisatie uit 2002 zijn er geen grote wijzigingen in de risico's binnen de regio Groningen geconstateerd. Tijdens het onderzoek is echter wel gebleken dat de actualiteit van de risicokaart beter kan en moet. De Groningse gemeenten gaan namelijk verschillend om met het aanleveren van de voor het beheer van de kaart benodigde gegevens. De Wet veiligheidsregio's verplicht gemeenten echter om de provincie te voorzien van deze informatie. Het is dus van belang dat gemeenten en provincie op korte termijn heldere afspraken maken over de manier waarop ze deze gegevens aan de provincie aanleveren.

3.2 Risicoanalyse

Uitgaande van de geïnventariseerde risico's is geanalyseerd welke scenario's in aanmerking kwamen voor verdere uitwerking. De beoordeling van de scenario's is onder andere gestuurd door waarschijnlijkheid van optreden, aard en omvang van de effecten, en publieke dan wel bestuurlijke belangstelling. Dit proces heeft geleid tot onderstaand concept risicodiagram, waarin kans en effect per scenario tegen elkaar zijn afgezet. Opgemerkt moet worden dat het risicoprofiel onlangs ter consultatie is aangeboden aan de gemeenten. Uitkomsten daarvan kunnen nog leiden tot het bijstellen van het risicoprofiel en – vanwege de onderlinge koppeling – dus van het beleid. In hoofdstuk 1 is reeds opgemerkt dat het beleidsplan wordt beschouwd als 'levend' document. Wijzigingen in het risicoprofiel kunnen daardoor op enig moment leiden tot aanpassing van het beleidsplan.

Waarschijnlijkheid \ Impact	Zeet onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Mogelijk	Waarschijnlijk	Zeet waarschijnlijk
Catastrofaal	Overstroming van de zee	Ongeval met een brandbare explosie		Overstroming	
Zeet ernstig	Ongeval met een giftige stof	Luchtvaartongeval strand	Overstroming met een ongeval op water		
Ernstig			Uitval drinkwatervoorziening		
Aanzienlijk			- Paniek (stress) in menigte - Verontreiniging drinkwater	Overstroming landaanwinning	
Beperkt					- Verstoring openbare orde - Verstoring energievoorziening

Figuur 2: risicodiagram Veiligheidsregio Groningen

De analyse is uitgevoerd door een grote groep deskundigen van binnen en buiten de regio en van een aantal crisispartners (zie bijlage 2). Tijdens dit proces is duidelijk geworden dat de locatie waar en het tijdstip waarop een gebeurtenis plaatsvindt, zeer bepalend kunnen zijn voor de waarschijnlijkheid van optreden en de aard en ernst van de gevolgen, zelfs binnen een relatief kleine veiligheidsregio. Benadrukt moet worden dat het risicoprofiel een momentopname is. Nieuwe ontwikkelingen (zoals de groei van de Eemshaven) kunnen nieuwe risico's met zich meebrengen. Het is dan ook zaak om het risicoprofiel periodiek te bezien op actualiteit en zondig aan te passen.

3.3 Capaciteiteninventarisatie

Na de afronding van de risicoanalyse is op hoofdlijnen een capaciteiteninventarisatie uitgevoerd. Hierbij is in grote lijnen gekeken naar de beschikbare hulpverleningscapaciteit

in relatie tot de gekozen scenario's. Niet elke medewerker of ieder voertuig is hierbij geteld, maar door middel van gesprekken met deskundigen is onderzocht of capaciteitsgebrek op voorhand te verwachten valt. Tijdens de inventarisatie is gekeken naar de capaciteit van de eigen regio, inclusief bijstandsregelingen. Daarnaast lag de focus op de fysieke impact (doden en gewonden) van de scenario's. Er is tevens gekeken naar de beschikbare eenheden in relatie tot opkomsttijd, tijdstip van de dag en plaats van het scenario. Daarnaast zijn te verwachten ontwikkelingen meegenomen. Tot slot zijn nog twee belangrijke ondersteunende processen onder de loep genomen: informatiemanagement en resource management (zie bijlage 2).

3.4 Uitgangspunten voor het beleid

Het exacte verloop van een incident is moeilijk te voorspellen. Dat maakt dat de (intensiteit van de) bestrijding van incidenten varieert. Op basis van de inventarisatie kan geconcludeerd worden dat in de meeste gevallen het aantal mensen en middelen geen knelpunt lijkt te zijn. De laatste 50 jaar hebben vrijwel alle grote calamiteiten in Nederland dit beeld laten zien: de fysieke capaciteit is in de meeste gevallen wel voldoende. Een aansprekend voorbeeld in deze context zijn de rijen ambulances tijdens bijvoorbeeld de Bijlmerramp de vuurwerkram্প in Enschede en die uiteindelijk niet ingezet werden. Evaluaties toonden vervolgens wel aan dat het niet het aantal middelen was dat verbeterd kon worden, maar vooral de inzet en coördinatie daarvan.

Vanzelfsprekend zijn er scenario's die wel degelijk kunnen leiden tot schaarste in mensen en middelen. Het is echter de vraag of dit redelijkerwijs voorkomen kan worden. Het is dan ook verstandiger om in die gevallen - bijvoorbeeld bij een overstroming vanuit zee, een ziektegolf of incidenten op het water - al aan de voorkant eerlijk te zijn over de (on-) mogelijkheden die de veiligheidsregio heeft. Neemt niet weg dat bij incidenten van die omvang de wél beschikbare middelen goed verdeeld moeten worden. Ook hier geldt dat het dan vooral aankomt op een flexibele en daadkrachtige coördinatie van de incidentbestrijding.

Het voorgaande versterkt de gedachte dat het investeren in eenheden niet de eerste prioriteit moet hebben, maar dat vooral ingezet moet worden op de ontwikkeling van een veerkrachtige organisatie die de grenzen aan haar kunnen in beeld heeft. In de volgende hoofdstukken wordt dit verder uitgewerkt.

De inventarisatie heeft verder uitgewezen dat het tijdig beschikbaar hebben van de juiste kwaliteit en kwantiteit aan informatie cruciaal is voor een efficiënte en effectieve hulpverlening. Hoofdstuk 7 van dit beleidsplan besteedt daarom aandacht aan de manier waarop informatiemanagement handen en voeten krijgt.

Zoals gezegd is voor de ontwikkeling van het risicoprofiel een capaciteiteninventarisatie op hoofdlijnen uitgevoerd. Om een scherper beeld te krijgen van de beschikbare capaciteit in relatie tot de relevante scenario's, kan het bestuur opdracht geven voor een aanvullende scenariogerichte capaciteiteninventarisatie. Dit helpt het bestuur om concrete keuzes te maken; moeten we investeren om risico's terug te dringen of accepteren we een restrisico? Het is echter een schier onmogelijke opgave om dit voor alle mogelijke scenario's te doen. Derhalve wordt voorgesteld in de komende planperiode een viertal scenario's uit de risicomatrix verder uitwerken. Daarbij zullen landelijke ontwikkelingen - zoals de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) - meegewogen worden. Per scenario wordt in ieder geval gekeken naar de aspecten risicobeheersing, incidentbestrijding en herstel.

3.5 Beleidsrealisatie

In onderstaande tabel worden de concrete activiteiten ten behoeve van het risicoprofiel op een rijtje gezet.

Activiteit	§	Jaar
Ervoor zorgen dat de gemeenten structureel de benodigde informatie aanleveren aan de provincie voor het beheer van de risicokaart.	3.1	2011
Actualiseren risicoprofiel; monitoring van het risicobeeld en indien nodig nemen van extra maatregelen om risico's te verkleinen.	3.2	2012, 2013
Uitwerken van een viertal nader te bepalen scenario's.	3.3	2011-2014

4 Risicobeheersing

Risicobeheersing omvat alle activiteiten die een vroegtijdige structurele aandacht voor integrale veiligheid bevorderen en de maatregelen die erop gericht zijn om onveilige situaties en omstandigheden te voorkomen. Ook het beperken en beheersen van de gevolgen van mogelijke incidenten maakt deel uit van risicobeheersing. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het multidisciplinaire beleid ten aanzien van risicobeheersing.

4.1 Multidisciplinair proactief en preventief veiligheidsbeleid

De afgelopen jaren zijn reeds diverse investeringen gedaan op het gebied van risicobeheersing binnen de regio. Daarmee zijn belangrijke stappen gezet in het realiseren van meer veiligheid. In september 2007 is een rapport⁶ verschenen naar aanleiding van een onderzoek naar de mogelijkheden om multidisciplinair samen te werken op het gebied van pro-actie en preventie. In dit rapport werd aanbevolen om een aantal onderwerpen multidisciplinair op te pakken. Hier is toen op onderdelen gevolg aan gegeven.

Voor de komende jaren is de inzet van de veiligheidsregio om te bepalen op welke wijze meer multidisciplinaire samenhang in het beleid en de advisering kan worden georganiseerd. Dit resulteert eind 2013 in een bestuurlijk besluit over invulling van het multidisciplinair proactief en preventief veiligheidsbeleid van de Veiligheidsregio Groningen. Daarbij moet benadrukt worden dat restrisico's altijd blijven bestaan; meer overheid leidt niet automatisch tot meer veiligheid.

"Risico's nemen en accepteren dat er soms wat mis gaat, geeft maatschappelijk grotere kansen om vooruit te komen dan te proberen risico's helemaal uit te sluiten."
dr. Menno van Duin, lector Crisisbeheersing NIFV en politieacademie

4.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Een belangrijk instrument voor risicobeheersing is vergunningverlening (toezicht en handhaving) op bijvoorbeeld het gebied van bouw, milieu, gezondheid en brandveiligheid. Door samen te werken en te adviseren zal de beheersing van risico's expliciet aandacht krijgen. Op ruimtelijke ontwikkelplannen en omgevingsvergunningen in de regio waarbij veiligheid een rol speelt wordt gevraagd en ongevraagd geadviseerd.

Provincie en gemeenten zijn enige tijd geleden begonnen met een onderzoek naar de mogelijkheden om te komen tot één regionale uitvoeringsdienst voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De veiligheidsregio beschouwt dit als een positieve ontwikkeling en zal actief meedenken en waar mogelijk organisatorisch aansluiten.

4.3 Multidisciplinair evenementenbeleid

Niet alleen ruimtelijke ontwikkelingen, maar ook tijdelijke situaties - zoals evenementen - kunnen risico's met zich meebrengen. In de Veiligheidsregio Groningen is op het gebied van evenementen voldoende kennis aanwezig, maar deskundigheid en inbreng van parate diensten bleven in het verleden soms te lokaal. Door het delen van kennis, het werken aan bewustwording en het inspelen op lacunes wordt gerealiseerd dat evenementen onder de aandacht komen en risico's gereduceerd worden. De projectgroep Regionaal Multidisciplinair Evenementenbeleid werkt hier reeds geruime tijd aan. Eind 2011 moet er sprake zijn van regionaal multidisciplinair evenementenbeleid.

Bij de ontwikkeling van dit beleid wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de (in ontwikkeling zijnde) landelijke handreiking én de initiatieven die in de regio op dit gebied al zijn genomen. Het beleid moet leiden tot meer transparantie en eenduidigheid in de regio over evenementen. Dit komt de samenwerking van gemeenten, politie, brandweer en GHOR in de advisering ten goede. Hierdoor worden risico's zoveel mogelijk beheerst. Ook hier geldt echter dat de veiligheidsregio - ondanks al haar inspanningen - niet alle risico's kan wegnemen.

⁶ Eindrapport Pro-actie en preventie bij de partners Crisismanagement Groningen, opgesteld door EXIV, ingenieursbureau voor Externe & Industriële Veiligheid.

4.4 Risicocommunicatie

Naast het technisch reduceren van de kansen op en effecten van incidenten maakt ook risicocommunicatie een steeds belangrijker deel uit van het beleidsveld risicobeheersing. Burgers hebben aangegeven informatie te willen ontvangen over de risico's in hun directe woon- en leefomgeving en over handelingsperspectieven ten tijde van crises. De veiligheidsregio wil graag aansluiten bij die behoefte omdat burgers mede daardoor in staat zijn hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en dus hun zelfredzaamheid te vergroten. Dit kan een belangrijke bijdrage leveren aan het minimaliseren van de effecten van incidenten.

Voor de overheid is risicocommunicatie ook een instrument om op een duidelijke manier aan te geven welke 'dienstverlening' er van de veiligheidsregio verwacht kan en mag worden. Welke inspanningen de veiligheidsregio namelijk ook levert, absolute veiligheid kan nooit worden gegarandeerd; niet alles kan worden voorzien en bij sommige incidenten - zoals bij overstromingen vanuit zee, langdurige uitval van de energievoorziening en incidenten op het water - is het voor de veiligheidsregio simpelweg onmogelijk om alle (maatschappelijke) effecten het hoofd te bieden. Goede risicocommunicatie zorgt voor een heldere relatie tussen de veiligheidsregio en haar inwoners, realistische wederzijdse verwachtingen en voor een geloofwaardige overheid. Het is een verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio om in verbinding te blijven met haar inwoners over de veiligheidsrisico's die zij - ondanks alles - in het dagelijks leven lopen en de mogelijkheden die zij hebben om daar zelf invloed op uit te oefenen. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van een veerkrachtige veiligheidsregio.

Risicocommunicatie is wettelijk gezien een gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar wordt in Groningen sinds 2006 gecoördineerd door de veiligheidsregio. De risicowijzer en de campagne 'Je hebt meer in huis dan je denkt' zijn belangrijke resultaten. Uit onderzoek is gebleken dat deze activiteiten daadwerkelijk hebben bijgedragen aan het risicobewustzijn in de regio.

Op 14 oktober 2010 won de veiligheidsregio Groningen de prestigieuze Galjaandprijs met de campagne 'Je hebt meer in huis dan je denkt'. De vakjury roemde onder meer het feit dat de campagne zich richtte op het goede gedrag van de Groningers en dat met een klein budget een hoge effectiviteit is bereikt.

De regionale vakgroep risicocommunicatie wil deze trend doorzetten en heeft inmiddels een visie Risicocommunicatie voor de periode 2011-2014 ontwikkeld. Als onderdeel van deze visie zal in genoemde periode de risicowijzer worden geactualiseerd, wordt een vervolg gegeven op de campagne 'Je hebt meer in huis dan je denkt' en worden online-media intensiever benut. Bovendien worden specifieke doelgroepen - zoals verminderd zelfredzamen - benaderd en worden mensen erop gewezen om niet alleen aan zichzelf maar ook anderen te denken ten tijde van crises. Alle activiteiten worden uitgewerkt in het werkplan risicocommunicatie 2011-2014.

4.5 Beleidsrealisatie

In onderstaande tabel worden de concrete activiteiten in het kader van risicobeheersing op een rijtje gezet.

Activiteit	S	Jaar
Ontwikkelen multidisciplinair proactief en preventief veiligheidsbeleid.	4.1	2013
Multidisciplinaire samenwerking bij toezicht en handhaving, aansluiten bij ontwikkeling Regionale uitvoeringsdienst.	4.2	n.t.b.
Ontwikkelen multidisciplinair evenementenbeleid.	4.3	2011
Ontwikkelen werkplan risicocommunicatie 2011 - 2014.	4.4	2011
Uitvoeren werkplan risicocommunicatie 2011-2014.	4.4	Continu

5 Incidentbeheersing

Zoals gezegd: de Veiligheidsregio Groningen bouwt met overtuiging voort op hetgeen tot op heden is bereikt. Tijdens diverse incidenten heeft de regio laten zien haar spreekwoordelijke mannetje te staan. Desalniettemin kan er in de multidisciplinaire incidentbeheersing nog genoeg verbeterd worden. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de regio die verbetering inzet.

5.1 Praktijkgerichte operationele planvorming

De veiligheidsregio onderschrijft de landelijke gedachte dat planvorming haar doel voorbij kan schieten. Plannen zijn geen doel op zich, maar moeten het optreden van professionals bij rampenbestrijding en crisisbeheersing ondersteunen én daardoor een veerkrachtige organisatie stimuleren. Planfixatie moet voorkomen worden.

"Al jaren lijkt er sprake te zijn van twee afzonderlijke arena's. In de planarena wordt gewerkt aan papieren plannen die vaak ver afstaan van de praktijk. In de praktijkarena vindt de daadwerkelijke (operationele) voorbereiding plaats en wordt - heel cru uitgedrukt - met de papieren plannen weinig tot niets gedaan, zeker niet in crisissituaties."

Uit: Plannen in de praktijk, praktijk in de plannen (Berenschot)

Om planfixatie te vermijden richt de veiligheidsregio zich de komende jaren op de totstandkoming van praktijkgerichte plannen die meerwaarde hebben voor de crisisorganisatie. De veiligheidsregio ontwikkelt in dat kader om te beginnen een generiek crisisplan. Het landelijke referentiekader regionaal crisisplan en de in noordelijk verband geformuleerde 'Kaders voor de GRIP'⁷ dienen daarvoor als basis. In het crisisplan wordt ook het beheer van de crisisorganisatie beschreven. Voor een aantal specifieke risico's is in het verleden - conform de landelijke wetgeving en het rapport prioriteitstelling rampenbestrijding⁸ - een operationeel (rampbestrijdings-)plan gemaakt. De komende beleidsperiode vindt een herbezinning plaats op die planvorming, waarbij gekeken wordt naar het aantal benodigde plannen en hun vorm.

5.2 Operationele prestaties

In het Besluit veiligheidsregio's zijn de zogenaamde basisvereisten crisismanagement geformuleerd. Deze basisvereisten vallen uiteen in de onderwerpen alarmering, op- en afschaling, leiding en coördinatie en informatiemanagement. Omdat ze helpen bij het ontwikkelen van een veerkrachtige organisatie, wil de Veiligheidsregio Groningen zoveel mogelijk voldoen aan de basisvereisten. In het onderstaande wordt gespecificeerd hoe de regio dit bewerkstelligt.

Alarmering

Het proces melding en alarmering vormt één van de kritische processen bij rampenbestrijding en crisisbeheersing. In het rapport 'De Staat van de rampenbestrijding' (2010) van de IOOV zijn enkele ontwikkelpunten voor de regio geformuleerd. Zo moest vastgelegd worden tot welk opschalingsniveau de meldkamer zelfstandig de crisisbeheersingsorganisatie mag alarmeren. Daarnaast moesten er afspraken gemaakt worden over het opvangen van uitval en overbelasting van de meldkamer. Tot slot diende de meldkamer snel na alarmering een eerste beeld kunnen schetsen over de aard en omvang van het betreffende incident. Het Directiebestuur Crisisbeheersing heeft reeds ingezet op het oplossen van deze aandachtspunten en betreft ook de komst van de Meldkamer Noord-Nederland daarbij. Over de voortgang wordt twee keer per jaar gerapporteerd.

Op- en afschaling

Voor een veerkrachtige organisatie als de Veiligheidsregio Groningen is een snelle opschaling van groot belang. Afspraken daarover zijn beschreven in het document 'Kaders voor de GRIP' en worden geborgd in het crisisplan. Uit het rapport De Staat van de rampenbestrijding van de IOOV blijkt dat de normtijden voor opkomst van een aantal onder-

⁷ De Regiegroep Crisismanagement heeft op 9 december 2010 ingestemd met deze notitie. De geformuleerde kaders zullen worden meegenomen bij de ontwikkeling van het regionaal crisisplan.

⁸ Deze notitie is vastgesteld tijdens de vergadering van de bestuurscommissie Regionale brandweer en GHOR van 4 februari 2005.

delen niet overeenkomen met de normen van het Besluit veiligheidsregio's. Tevens is een aantal opkomsttijden nog niet bestuurlijk vastgesteld. Deze punten worden meegenomen bij de ontwikkeling van het crisisplan. Daarbij moet worden opgemerkt dat de Veiligheidsregio Groningen reeds heeft aangegeven door de geografische inrichting van de regio niet overal aan de voorgeschreven opkomsttijden voor het Commando Plaats Incident (CoPI) te kunnen voldoen.⁹

Leiding en coördinatie

Het doel van leiding en coördinatie is het aansturen van de crisisorganisatie. De ontwikkeling van een veerkrachtige leiding en coördinatie wordt gerealiseerd door het voldoende opgeleid, getraind en geoefend hebben van de sleutelfunctionarissen die leiding moeten geven aan de verschillende multidisciplinaire teams. In paragraaf 5.3 wordt beschreven hoe dit wordt ingevuld.

Informatiemanagement

Met de invoering van het netcentrisch werken (zie hoofdstuk 7) verwacht de veiligheidsregio te voldoen aan alle in het Besluit veiligheidsregio's opgenomen bepalingen op het gebied van informatiemanagement. Daarbij wordt ook de inrichting van een sectie informatiemanagement binnen het Regionaal Operationeel Team meegenomen.

5.3 Competentiegericht opleiden en oefenen

Om te komen tot een veerkrachtige organisatie zet de veiligheidsregio de professional centraal. Er wordt vanuit gegaan dat opgeleide en geoefende (sleutel-)functionarissen (waaronder ook bestuurders) in verreweg de meeste situaties effectief handelen. Door het opleiden en oefenen te intensiveren, versterkt de regio de crisisparaatheid van haar medewerkers. De manier waarop dat gebeurt, is vastgelegd in het Beleidsplan multidisciplinair opleiden en oefenen 2010 – 2012. Voor het professionaliseren van de opleidingen is in 2010 de Crisisacademie ingericht. In de periode van het beleidsplan wordt dit verder bestendigd.

Trainingen en oefeningen worden onder meer gebaseerd op de competenties die voor een functie of team nodig zijn. Bij het inrichten van systeem oefeningen wordt bovendien nauw samengewerkt met de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid. Het streven is verder om professionals te volgen tijdens hun loopbaan, zodat ze in staat worden gesteld te blijven leren. Om dit mogelijk te maken wordt onderzoek gedaan naar de inrichting van een functionarisvolgsysteem.

5.4 Professionaliseren en specialiseren

In de vorige paragraaf is gesteld dat opgeleide en geoefende functionarissen in verreweg de meeste situaties effectief handelen. Naast het volgen van een opleiding en het deelnemen aan oefeningen is vooral het hebben van ervaring daarvoor cruciaal. Dr. Menno van Duin constateert in zijn lectorale rede dat zich in Nederland 'jaarlijks enkele honderden incidenten en andersoortige (dreigende) minicrises' voordoen. Deze incidenten worden gemanaged door 'vele honderden, zo niet duizenden' leidinggevendenden. Dit komt hun ervaring niet ten goede. Van Duin pleit daarom voor verdergaande professionalisering en specialisatie. De Veiligheidsregio Groningen onderschrijft deze mening, want beschouwt ervaren medewerkers als belangrijke randvoorwaarde om te komen tot veerkracht. De komende planperiode zet de regio dan ook in op verdere professionalisering en specialisatie door waar mogelijk regiopools en expertteams (zie bijlage 2) in te richten.

5.5 Samenwerken met crisispartners

Recente incidenten hebben uitgewezen dat de impact van moderne crises op de samenleving groot kan zijn. Samenwerking met crisispartners (zie bijlage 2) is daarom cruciaal geworden. De komende jaren verstevigt de veiligheidsregio de relatie met deze crisispartners door samenwerkingsconvenanten af te sluiten, regelmatig samen te oefenen en uitwisseling van kennis te stimuleren. Dit alles met als doel om een vlekkenloze samenwerking te garanderen op het moment dat het er écht om gaat. Om de contacten te

⁹ Monodisciplinaire opkomsttijden van de betrokken partijen zijn opgenomen in de eigen planvorming. Een voorbeeld daarvan is het Regionaal Repressief Dekkingsplan (RRDP) van de brandweer.

stroomlijnen (en gestructureerd te kunnen netwerken) is binnen het Veiligheidsbureau accountmanagement ingericht.

5.6 Crisiscommunicatie

Recente incidenten hebben uitgewezen dat de effectiviteit van de incidentbestrijding lang niet altijd parallel loopt met de beleving in de samenleving. Het blussen van een brand kan technisch perfect verlopen, maar de onrust onder omwonenden kan tegelijkertijd enorm zijn. Effectieve crisiscommunicatie helpt bij het duiden van het incident, het kanaliseren van gevoelens in de samenleving en het creëren van vertrouwen in de overheid.

Deze constatering hebben ertoe geleid dat de Veiligheidsregio Groningen al geruime tijd investeert in crisiscommunicatie. De komende jaren wordt die investering inhoudelijk verder uitgebouwd door nadrukkelijk de verbinding te leggen met risicocommunicatie. Op die manier kunnen inwoners van de regio snel worden voorzien van (voorbereide) handelingsperspectieven. Bijkomend effect van deze koppeling met risicocommunicatie is het feit dat de veiligheidsregio wordt gestimuleerd om te handelen zoals aangekondigd.

Crisiscommunicatie vereist niet alleen inhoudelijk de juiste boodschap, maar ook snelheid van handelen. Onderzocht wordt in hoeverre nieuwe (social) media – zoals Twitter, Burgernet en NL-Alert - daarbij behulpzaam kunnen zijn. Tot slot wordt organisatorisch ingezet op de ontwikkeling van het regionaal actiecentrum communicatie, het inzetten van expertteams en het competentiegericht opleiden en oefenen van sleutelfunctionarissen crisiscommunicatie. Dit alles wordt opgenomen in de Visie Crisiscommunicatie 2011-2014 en het bijbehorende werkplan.

5.7 Meldkamer Noord-Nederland

Eind 2011 wordt de Meldkamer Noord-Nederland operationeel. Dit betekent dat in 2011 hard gewerkt wordt aan de harmonisatie van diverse processen en procedures in de drie noordelijke provincies. Dit kan – bijvoorbeeld doordat er op onderdelen anders gewerkt wordt – ook gevolgen hebben voor de multidisciplinaire incidentbeheersing in Groningen. Daarom wordt gedurende de planperiode periodiek geëvalueerd in hoeverre de dienstverlening van en samenwerking met de meldkamer bijdraagt aan de veerkrachtige organisatie die de Veiligheidsregio Groningen wil zijn. Waar nodig wordt dan bijgestuurd.

5.8 Veilig werken

De Veiligheidsregio Groningen vindt geweld of agressie tegen hulpverleners volstrekt onacceptabel. De regio zoekt daarom aansluiting bij het programma Veilige Publieke Taak van de rijksoverheid. Kern van dit programma: agressie en geweld tegen hulpverleners voorkomen en daders aanpakken.

5.9 Beleidsrealisatie

In onderstaande tabel worden de concrete activiteiten in het kader van incidentbeheersing op een rijtje gezet.

Activiteit	§	Jaar
Ontwikkelen regionaal crisisplan (o.b.v. referentiekader).	5.1	2011
Onderzoek naar aantal benodigde aanvullende operationele (rampbestrijdings-) plannen en hun vorm.	5.1	2012
Voldoen aan basisvereisten crisismanagement (oplossen aandachtspunten zoals geformuleerd in Staat van de rampenbestrijding).	5.2	2012
Uitvoeren beleidsplan multidisciplinair opleiden en oefenen 2010-2012.	5.3	2011, 2012
Stimuleren van professionalisering en specialisatie door waar mogelijk regiopools en expertteams in te richten.	5.4	2013
Intensiveren samenwerking met crisispartners (netwerken).	5.5	2012
Ontwikkelen Visie (en werkplan) Crisiscommunicatie 2011-2014.	5.6	2011
Uitvoeren werkplan Crisiscommunicatie 2011-2014.	5.6	Continu
Evalueren samenwerking Meldkamer Noord-Nederland.	5.7	2012, 2014
Aansluiten bij programma Veilige Publieke Taak.	5.8	2012

6 Herstel

Herstel betreft het geheel van maatregelen om na een incident te komen tot een terugkeer naar de normale situatie. In de herstelfase onderscheidt de regio drie clusters van activiteiten: het feitelijk organiseren van 'de wederopbouw', het ondersteunen van het bestuur en het bijstellen van beleid. Herstel moet beschouwd worden als een proces dat al begint in de preparatieve fase en kan voortduren tot ver na de ramp of crisis.

6.1 Organiseren van het herstel

Het doel van de incidentbeheersing is het creëren van een stabiele situatie. Het doel van herstel is eerst en vooral de terugkeer naar de normale situatie. Met de term herstel wordt duidelijk dat het gaat om meer dan alleen nazorg aan de bevolking; het betreft de wederopbouw in de breedste zin van het woord.

Voor herstel wordt 'in den lande' ook wel de term nafase gehanteerd. Kenniscentrum Impact – dat een modelplan voor de nafase ontwikkelde – definieert die nafase als:

Het bevorderen van veerkracht van getroffenen, het opheffen dan wel voorkomen en/of beperken van (blijvende) problemen of schade op lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk terrein en gericht op het herstel van getroffenen d.m.v. het (doen) verlenen van medische nazorg (zowel lichamelijk als psychisch), maatschappelijke nazorg (psychosociale nazorg; geestelijke begeleiding/pastorale nazorg; administratieve en juridische nazorg; financieel-economische nazorg), het controleren van het verlenen van nazorg en het bewaken van de kwaliteit van de verleende nazorg.

Ervaringen met rampen hebben uitgewezen dat de nafase zich niet beperkt tot de periode vlak na een incident, maar nog lang daarna kan voortduren. Voorbereiding is dus noodzakelijk. Tegelijkertijd kan niet anders dan geconstateerd worden dat het herstel in potentie een zeer breed spectrum aan activiteiten – en per incident verschillende zwaartepunten – met zich meebrengt. Het herstel laat zich daardoor moeilijk in een plan of draaiboek vangen. Om een goede aanpak van de nafase te bewerkstelligen moet veerkracht dus worden gestimuleerd.

Om dat te bereiken moet het binnen de crisisorganisatie eerst en vooral helder zijn welke impact een incident op betrokkenen kan hebben. Dit stimuleert de 'sense of urgency' zodra de nafase zich aandient. Professionals moeten daar dus op getraind worden. Daarnaast is het erg belangrijk dat de in potentie bij de nafase betrokken partijen elkaar al in de voorfase leren kennen. Dat scheelt zoeken en aftasten en dus tijdsverlies. Het organiseren van bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten kan behulpzaam zijn bij de nadere kennismaking tussen betrokkenen.

Verder kan op hoofdlijnen wel degelijk een aantal basisstappen voor het herstel worden geformuleerd. Door die stappen na een incident te volgen passeren alle potentiële aandachtspunten de revue en kan de nafase voortvarend en flexibel worden opgepakt. Kenniscentrum Impact biedt hiervoor in haar modelplan Nafase een goed kader dat vertaald kan worden naar de situatie in de regio Groningen. Het is belangrijk daarbij zoveel als mogelijk aan te sluiten bij reguliere processen.

"Als de vuurwerkcramp zich vandaag zou voordoen, zou alles wéér anders lopen. Een aantal patronen blijft wel gelijk, maar er zullen ook altijd dingen zijn die anders lopen. Al is het alleen al omdat je met mensen te maken hebt. Het afbreukrisico is te groot om te denken dat je het wel even oplost op basis van je ervaring. Iedere ramp is wat dat betreft anders. Dus blijf alert."
Jan Mans, oud-burgemeester van Enschede (in: 'Als dat maar goed gaat', bestuurlijke ervaringen met crises. 2005)

6.2 Ondersteunen van het bestuur

Wanneer een grote crisis de regio treft, ligt de focus in eerste instantie op de (operationele) bestrijding, maar reeds in deze periode worden ook beslissingen genomen die gevolgen kunnen hebben voor de herstelfase. Het is in het bijzonder een verantwoordelijkheid van bestuurders om hier op te anticiperen.

Er is geen absolute grens te trekken tussen de bestrijdingsfase en de herstelfase. Wel zal de druk in de loop van het incident steeds meer verschuiven van operationele processen naar bestuurlijke processen. De bestuurlijke druk krijgt met name vorm doordat vaak vele externe onderzoeken – van bijvoorbeeld de Onderzoeksraad voor de Veiligheid, de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) en Arbeidsinspectie - worden gestart naar de oorzaken en bestrijding van het incident. Ook de gemeenteraad zal in die gevallen vragen om informatie en verantwoording.

Zorgvuldige coördinatie van die onderzoeken en advisering van het betrokken bestuur daarover is van groot belang. De Veiligheidsregio Groningen gaat daarom onderzoeken op welke manier dit robuust kan worden georganiseerd.

6.3 Leren van rampen en crises

In 2010 is de evaluatiesystematiek 'Evalueren in Groningen' vastgesteld. Hierin wordt beschreven hoe GRIP-incidenten geëvalueerd worden, wat er geëvalueerd wordt en wie daarbij een rol spelen. Met de evaluatiesystematiek wordt het volgende beoogd:

- leren van de multidisciplinaire inzet bij GRIP-incidenten zodat de samenwerking hierin wordt verbeterd en geborgd;
- verbeteren en borgen van de kwaliteit van multidisciplinaire evaluatieverslagen;
- verkrijgen van eenduidigheid in evaluaties om de multidisciplinaire samenwerking bij verschillende GRIP-incidenten goed te kunnen vergelijken.

Vanuit de systematiek voor het multidisciplinair evalueren van GRIP-incidenten is een evaluatorenpool gevormd voor het uitvoeren van evaluaties van GRIP-incidenten. De evaluatoren die deel uitmaken van de pool werken zelfstandig aan evaluaties van GRIP-incidenten en/of multidisciplinaire oefeningen. Zij verzamelen de informatie, waarbij de CoPI-leden/deelnemers aan de oefening hun input geven. De evaluatoren analyseren deze informatie, waarbij ze aanbevelingen en actiepunten formuleren. Vanaf GRIP 2 wordt een evaluatieteam gevormd, waarin de evaluator zitting heeft en waarvan één van de coördinerend gemeentesecretarissen voorzitter is.

Om te monitoren of actiepunten daadwerkelijk worden opgepakt - en dus of de veiligheidsregio leert - heeft de regio de beschikking over een volgsysteem. Hierin worden alle actiepunten opgenomen. Periodiek wordt met actiehouders uit de kolommen afgestemd in hoeverre actiepunten zijn opgepakt. Er wordt in zijn algemeenheid naar gestreefd om jaarlijks de nog openstaande actiepunten af te ronden. Eind 2011 wordt geëvalueerd welke bijdrage de hiervoor beschreven systematiek levert aan het lerend vermogen van de organisatie. Indien nodig wordt er bijgestuurd.

6.4 Beleidsrealisatie

In onderstaande tabel worden de concrete activiteiten in het kader van herstel op een rijtje gezet.

Activiteit	§	Jaar
Stimuleren van veerkracht in de nafase: het trainen van de crisisorganisatie op de impact van incidenten, organiseren van netwerkbijeenkomsten van bij de nafase betrokken partijen, op hoofdlijnen formuleren van basisstappen voor de nafase.	6.1	2011
Ontwikkelen multidisciplinaire afspraken over samenwerking in de nafase.	6.1	2012
Onderzoeken op welke manier coördinatie van onderzoeken en advisering van bestuur in de nafase robuust kan worden georganiseerd.	6.2	2012
Afronden nog openstaande actiepunten uit het volgsysteem.	6.3	2011 - 2014
Evalueren multidisciplinaire evaluatiesystematiek en zonodig bijsturen.	6.3	2011

7 Informatiemanagement

Het risicoprofiel en diverse evaluaties van rampen hebben laten zien dat het tijdig beschikbaar hebben van de juiste kwaliteit en kwantiteit aan informatie cruciaal is voor een efficiënte en effectieve hulpverlening. De verschillende diensten hebben bij de ontwikkeling van het risicoprofiel aangegeven dat vooral op dit punt verbetering haalbaar én nodig is om effecten van incidenten zoveel mogelijk te beperken. Het gaat hierbij om informatie op operationeel, tactisch en strategisch niveau, en de uitwisseling van informatie tussen deze niveaus.

7.1 Informatie delen voor, tijdens en na incidenten

De Veiligheidsregio Groningen vindt een goede informatievoorziening noodzakelijk. De veiligheidsregio wil namelijk – zoals hiervoor beschreven – op een duidelijke manier communiceren met haar inwoners over de bijdrage die zij kan leveren aan de veiligheid in de regio. Dit is echter alleen mogelijk als informatie zowel voor, tijdens als na incidenten snel en eenvoudig binnen de organisatie beschikbaar is. Deze informatie dient namelijk als input voor bijvoorbeeld de risico- en crisiscommunicatie.

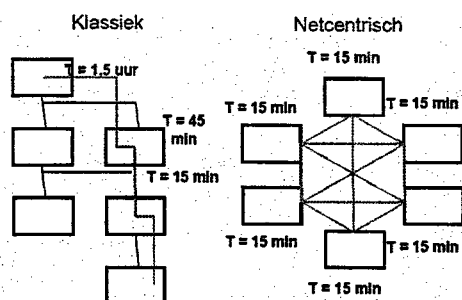
De interne beschikbaarheid van informatie wordt bevorderd door gegevens digitaal te ontsluiten via een robuuste infrastructuur. Uitgangspunt daarbij is dat informatie slechts één keer worden vastgelegd. Een geldend principe is dat informatie bij de bron gehaald wordt en ook daar beheerd wordt. De breng- en haalplicht tussen partners is een vanzelfsprekendheid. Bovendien geldt voor het delen van die informatie het principe 'ja, tenzij'.

De komende jaren werkt de Veiligheidsregio Groningen aan de invoer van werk- en beheersafspraken waarmee het ontsluiten van multidisciplinaire informatie in alle fasen van de veiligheidsketen transparant wordt georganiseerd. Om deze afspraken ook technisch haalbaar te maken wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande systemen.

7.2 Netcentrisch werken tijdens incidenten

We leven in een informatiemaatschappij. Dit betekent dat een incident onmiddellijk leidt tot een veelheid aan openbare informatie via internet, televisie, radio, Twitter, et cetera. De snelheid waarmee dit gepaard gaat is met geen systeem te evenaren. Tegelijkertijd heeft de Veiligheidsregio Groningen al geruime tijd geleden geconstateerd dat de multidisciplinaire teams nog niet over de actuele gedeelde informatie beschikken die nodig is om het multidisciplinair optreden effectief en gecoördineerd aan te sturen. De veiligheidsregio werkt daarom hard aan de invoering van informatiemanagement via de netcentrische werkwijze.

De netcentrische werkwijze maakt het mogelijk om ten tijde van een incident snel te komen tot een eenduidig en binnen de hele crisisorganisatie gedeeld totaalbeeld van de situatie. Dit gedeelde totaalbeeld dient als basis voor de te nemen besluiten en de in te zetten acties. Werd informatie 'vroeger' nog via hiërarchische lijn gedeeld, de netcentrische werkwijze kent een netwerkbenadering. Het totaalbeeld komt hierdoor sneller tot stand, wat de besluitvorming en slagkracht – en dus de veerkracht – van de crisisorganisatie ten goede komt. Onderstaand figuur illustreert het verschil tussen de klassieke en netcentrische manier van informatiemanagement.

Figuur 3: klassiek en netcentrisch informatiemanagement

Doel van het project netcentrisch werken is het inrichten, afstemmen en operationaliseren van de netcentrische manier van werken met behulp van het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Conform planning zal de netcentrische werkwijze in 2011 ingevoerd worden. Daarna zal informatiemanagement tijdens incidenten verder vervolmaakt moeten worden. De verwachting is dat dit nog enkele jaren in beslag zal nemen. Om het 'slijpen' aan de nieuwe werkwijze gestructureerd op te pakken, wordt het netcentrisch werken de komende planperiode periodiek geëvalueerd.

Het is daarbij van belang te beseffen dat tijdens incidenten - ongeacht welk systeem of welke werkwijze er ook wordt geïntroduceerd - altijd in meer of mindere mate sprake zal zijn van 'informatieonzekerheid'. Verder is het een werkterrein dat zich zeer snel ontwikkelt. Een goed voorbeeld van die snelle ontwikkeling is de opkomst van de sociale media. Op deze en andere ontwikkelingen zal continu ingespeeld moeten worden.

7.3 Beleidsrealisatie

In onderstaande tabel worden de concrete activiteiten in het kader van informatiemanagement op een rijtje gezet.

Activiteit	S	Jaar
Werk- en beheersafspraken maken waarmee het ontsluiten van multidisciplinaire informatie in alle fasen van de veiligheidsketen transparant wordt georganiseerd.	7.1	2012
Invoeren informatiemanagement (netcentrische werkwijze) tijdens incidenten.	7.2	2011
Evaluëren netcentrische werkwijze.	7.2	2012

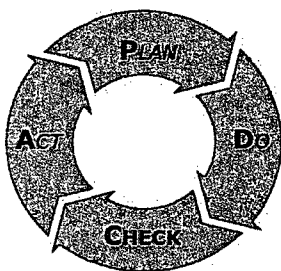
8 Kwaliteitszorg

Binnen de Veiligheidsregio Groningen werken diverse partijen in netwerkverband samen. Om te kunnen behoren tot het 'linker rijtje' is het enthousiasmeren en stimuleren van die samenwerking van groot belang. Echter, een volwassen systeem vereist ook dat er gestuurd wordt op basis van concrete resultaten. Alleen op die manier kan er geleerd worden en blijft de organisatie zich ontwikkelen. Een volwaardig kwaliteitszorgsysteem is daarvoor cruciaal. Dit hoofdstuk behandelt enkele uitgangspunten voor de kwaliteitszorg in de regio Groningen. Op basis daarvan wordt een werkplan kwaliteitszorg ontwikkeld, dat nadrukkelijk een praktische insteek krijgt.

8.1 Uitgangspunten

Kwaliteitszorg richt zich op het optimaliseren van de prestaties van de organisatie, om te kunnen voldoen aan de verwachtingen van 'de klant' en de eigen professionele standaarden. Daarnaast is de veiligheidsregio volgens de Wet veiligheidsregio's verplicht haar kwaliteitsstreven te organiseren.

De Veiligheidsregio Groningen is een samenwerkingsverband tussen verschillende partijen. Kwaliteitszorg staat daarom in het teken van 'samen werken aan kwaliteit'. Een ieder vormt daarbij, letterlijk en figuurlijk, een radertje in het grotere geheel. Doordat kwaliteit binnen de veiligheidsregio betrekking heeft op de prestaties van een multidisciplinair systeem, kan dit niet binnen één organisatie belegd en aangestuurd worden. Het organiseren van de kwaliteit van de prestaties van een veiligheidsregio vraagt dan ook om nauwkeurige aansturing. Dit start bij het uitstippelen van een beleid dat krachtig en tegelijk simpel moet zijn om mee te werken voor de gehele veiligheidsregio. Bovendien moet het multidisciplinaire beleid te koppelen zijn met de activiteiten van de kolommen op het gebied van kwaliteitszorg.

Figuur 4 : de PDCA-cyclus

In de visie van de regio op kwaliteitszorg staat de PDCA-cyclus centraal. Deze cirkel, ook wel de Deming-cirkel, is alom bekend en simpel toe te passen op verschillende niveaus binnen en tussen organisaties. Het is een krachtige methode voor het borgen van kwaliteit in organisaties die kan functioneren naast én in aansluiting op bestaande (monodisciplinaire) systemen. De PDCA-cyclus is zichtbaar in het werken van de Veiligheidsregio Groningen én is 'rond'; alle fasen van de cyclus worden doorlopen.

8.2 Doelstellingen

In deze paragraaf wordt toegelicht hoe kwaliteitszorg wordt vertaald in concrete doelstellingen, verdeeld in een viertal stappen. Deze stappen moeten worden gezet om de PDCA-cyclus goed in te richten. Bij elke stap wordt de corresponderende schakel uit de Deming-cirkel vermeld.

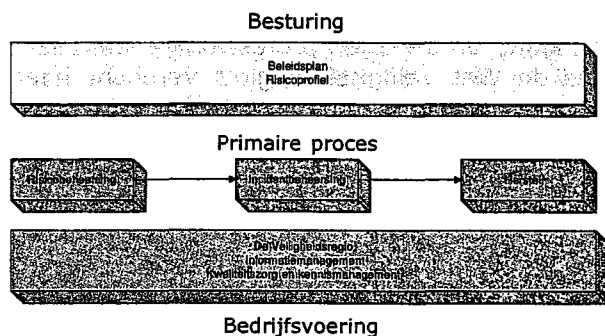
Stap 1: Inzicht in beleid (PLAN)

Voor het goed kunnen uitvoeren van kwaliteitszorg is het belangrijk te weten op welk kwaliteitsniveau de Veiligheidsregio nu is én hoe ver dat verwijderd is van het kwaliteitsstreven. Het kwaliteitsstreven is enerzijds te vinden in de wetgeving: 'Op welk niveau moeten we als veiligheidsregio wettelijk gezien presteren?'. Anderzijds staat het kwaliteitsstreven beschreven in het beleid: 'Op welk niveau willen we als veiligheidsregio presteren?' De eerste stap voor kwaliteitszorg is dan ook het vertalen van wetgeving en beleid naar concrete afspraken over het kwaliteitsniveau.

Stap 2: Inzicht in processen (DO)

Een goed inzicht in de processen slaat een brug tussen het gewenste kwaliteitsniveau en de prestaties van de veiligheidsregio. Processen zijn ketens van activiteiten. Deze activiteiten zijn logisch geordend en gericht op het bereiken van resultaten (output). Voor elk proces kan een eigenaar aangewezen worden. Deze proceseigenaren zijn verantwoordelijk voor (de kwaliteit van) het resultaat.

Voor de Veiligheidsregio Groningen is het onderstaande hoofdprocesmodel op te stellen. Daarbij moet worden opgemerkt dat onder elk hoofdproces weer subprocessen kunnen 'hangen'.

Figuur 5: het hoofdprocesmodel voor kwaliteitszorg

Stap 3: Inzicht in prestaties (CHECK)

Om te kunnen sturen hebben de proceseigenaren informatie nodig over de gewenste resultaten van hun processen. Deze prestatie-indicatoren worden bepaald op basis van het kwaliteitsstreven van de veiligheidsregio (wat *moeten* we en wat *willen* we). Daarnaast kan een proceseigenaar zelf indicatoren benoemen voor het kwaliteitsniveau van het proces. Het landelijke systeem voor prestatiemeting Aristoteles (zie bijlage 2) zal hierbij een belangrijke rol spelen.

Stap 4: Handelen naar prestaties (ACT)

De CHECK-fase blijft slechts een 'theoretische exercitie' wanneer de ACT-fase onvoldoende ingericht is en onvoldoende borging kent. De ACT-fase gaat over het daadwerkelijk handelen naar de prestaties van de veiligheidsregio. Deze fase kent een aantal (grote) uitdagingen:

- Het creëren van een (organisatie-)cultuur die handelen naar prestaties ondersteunt.
- Het juist vertalen van de in de CHECK-fase verzamelde gegevens en informatie naar sturingsinformatie en naar de juiste kennis om de prestaties van de veiligheidsregio te verbeteren. Soms kan het sturen op een norm een ongewenst effect hebben. Een voorbeeld: bij de fictieve indicator 'aantal bedrijfsongevallen' is de norm op niveau X gesteld. Als ernaar gestreefd wordt de score zo laag mogelijk te houden, kan dat er onbedoeld voor zorgen worden dat niet alle ongevallen gemeld worden. Dit vraagt om betrokkenheid van de juiste functionarissen bij de rapportages.

In het nog te ontwikkelen werkplan kwaliteitszorg van de Veiligheidsregio Groningen wordt op praktische wijze invulling gegeven aan de kwaliteitszorg binnen de regio Groningen.

8.3 Beleidsrealisatie

In onderstaande tabel worden de concrete activiteiten in het kader van kwaliteitszorg op een rijtje gezet.

Activiteit	§	Jaar
Ontwikkelen werkplan kwaliteitszorg 2011-2014	8.2	2011
Uitvoeren werkplan kwaliteitszorg	8.2	2011 - 2014

9 Tot besluit

In de vorige hoofdstukken is aangegeven welke richting de Veiligheidsregio Groningen de komende jaren wil inslaan. Concrete activiteiten moeten ervoor zorgen dat deze koers wordt ingezet en vastgehouden. In onderstaand overzicht wordt aangegeven op welk moment de in de vorige hoofdstukken benoemde activiteiten moeten zijn afgerond. Het biedt daarmee een goede basis voor de jaarplannen. Over de voortgang van de activiteiten wordt jaarlijks gerapporteerd. Als onderdeel van deze rapportages zal ook aangegeven worden in hoeverre de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de veerkrachtige en duidelijke organisatie die de Veiligheidsregio Groningen voor haar inwoners wil zijn...

Activiteit	§	2011	2012	2013	2014
Risicoprofiel					
Ervoor zorgen dat de gemeenten structureel de benodigde informatie aanleveren aan de provincie voor het beheer van de risicokaart.	3.1	X			
Actualiseren risicoprofiel; monitoring van het risicobeeld en indien nodig nemen van extra maatregelen om risico's te verkleinen.	3.2		X	X	
Uitwerken van een viertal nader te bepalen scenario's.	3.3	X	X	X	X
Risicobeheersing					
Ontwikkelen multidisciplinair proactief en preventief veiligheidsbeleid.	4.1			X	
Multidisciplinaire samenwerking bij toezicht en handhaving, aansluiten bij ontwikkeling Regionale uitvoeringsdienst.	4.2	n.t.b.			
Ontwikkelen multidisciplinair evenementenbeleid.	4.3	X			
Ontwikkelen werkplan risicocommunicatie 2011 – 2014.	4.4	X			
Uitvoeren werkplan risicocommunicatie 2011-2014.	4.4	X	X	X	X
Incidentbeheersing					
Ontwikkelen regionaal crisisplan (o.b.v. referentiekader).	5.1	X			
Onderzoek naar aantal benodigde aanvullende operationele (rampbestrijdings-) plannen en hun vorm.	5.1		X		
Voldoen aan basisvereisten crisismanagement (oplossen aandachtspunten zoals geformuleerd in Staat van de rampenbestrijding).	5.2		X		
Uitvoeren beleidsplan multidisciplinair opleiden en oefenen 2010-2012.	5.3	X	X		
Stimuleren van professionalisering en specialisatie door waar mogelijk regiopools en expertteams in te richten.	5.4			X	
Intensiveren samenwerking met crisispartners (netwerken)	5.5		X		
Ontwikkelen Visie (en werkplan) Crisiscommunicatie 2011-2014.	5.6	X			
Uitvoeren werkplan Crisiscommunicatie 2011-2014.	5.6	X	X	X	X
Evalueren samenwerking Meldkamer Noord-Nederland.	5.7		X		X
Aansluiten bij programma Veilige Publieke Taak.	5.8		X		
Herstel					
Stimuleren van veerkracht in de nafase: het trainen van de crisisorganisatie op de impact van incidenten, organiseren van netwerkbijeenkomsten van bij de nafase betrokken partijen, op hoofdlijnen formuleren van basisstappen voor de nafase.	6.1	X			
Ontwikkelen multidisciplinaire afspraken over samenwerking in de nafase.	6.1		X		
Onderzoeken op welke manier coördinatie van onderzoeken en advisering van bestuur in de nafase robuust kan worden georganiseerd.	6.2		X		
Afronden nog openstaande actiepunten uit het volgsysteem.	6.3	X	X	X	X
Evalueren multidisciplinaire evaluatiesystematiek en zonodig bijsturen.	6.3	X			
Informatiemanagement					
Werk- en beheersafspraken maken waarmee het ontsluiten van multidisciplinaire informatie in alle fasen van de veiligheidsketen transparant wordt georganiseerd.	7.1		X		
Invoeren informatiemanagement (netcentrische werkwijze) tijdens incidenten.	7.2	X			
Evalueren netcentrische werkwijze.	7.2		X		
Kwaliteitszorg					
Ontwikkelen werkplan kwaliteitszorg 2011-2014.	8.2	X			
Uitvoeren werkplan kwaliteitszorg.	8.2	X	X	X	X

Bijlage 1: monodisciplinaire plannen

Plan	Vastgesteld d.d.
Organisatieplan Regionale brandweer Groningen 2009 - 2012	26 juni 2009
Organisatieplan GHOR	24 juni 2005
Organisatieplan Gemeentelijke Kolom Groningen 2011 - 2014	21 januari 2011
'Op weg naar Gronings goud' Beleids- en verbeterplan Regiopolitie Groningen 2008 - 2011	17 december 2007
Calamiteitenplan waterschap Hunze en Aa's	29 oktober 2010
Calamiteitenplan waterschap Noorderzijlvest	10 september 2008

Bijlage 2: gebruikte afkortingen en begrippen

Afkortingen

CoPI	Commando Plaats Incident
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure
IOOV	Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
LCMS	Landelijk Crisismanagementsysteem
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PDCA	Plan-Do-Check-Act
Wvr	Wet veiligheidsregio's

Definities

Aristoteles

Aristoteles is het project om te komen tot prestatiemeting en -verantwoording in de Veiligheidsregio's. In het project is een instrument ontwikkeld met een selectie van prestatie-indicatoren voor vijf domeinen: Brandweer, GHOR, Meldkamer, Rampenbestrijding & Crisisbeheersing en Bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er twee sets van indicatoren gemaakt voor de Veiligheidsdirectie en het Veiligheidsbestuur.

Crisispartners

De veiligheidsregio werkt met diverse 'externe' partijen nauw samen. Deze partijen worden aangeduid als crisispartners. Een goed voorbeeld van crisispartners zijn private partijen die door hun essentiële functie in de samenleving, hun expertise en capaciteiten een belangrijke rol kunnen spelen bij de crisisbeheersing. Hierbij kan gedacht worden aan: ziekenhuizen, de Koninklijke Nederlandse Reddingsmaatschappij (KNRM), de Koninklijke Nederlandse Bond tot het Redden van Drenkelingen (KNBRD), ProRail, de Nederlandse Spoorwegen en andere bedrijven binnen de vitale sectoren zoals nutsbedrijven (energie, gas), drinkwaterbedrijven en de (petro-)chemische industrie. De veiligheidsregio rekent ook de buurregio's en buurland Duitsland tot haar crisispartners.

Expertteam

Regionaal samengesteld team dat uitvoering geeft aan een deelproces in de rampenbestrijding. Dit team wordt indien nodig aangevuld met functionarissen uit de incidentgemeente om lokale kennis te garanderen.

Hoofdstructuur

De hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing bestaat volgens het Besluit veiligheidsregio's uit de meldkamer, het Commando Plaats Incident (CoPI), het Regionaal Operationeel Team (ROT), het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) of het Regionaal Beleidsteam (RBT) en het team bevolkingszorg.

Regiopool

Een groep professionals uit de regio die (op basis van kanspiket) gezamenlijk de invulling van een bepaalde functie in de rampenbestrijding garanderen.

Resource management

Het geheel van activiteiten ten behoeve van personele, materiële en facilitaire voorzieningen ten tijde van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Voorbeelden hiervan zijn de verbindingen ten tijde van een crisis en het organiseren van aflossing en bijstand.

Hulpverleningsdienst Groningen

Afdeling Risicobeheersing

BEZOEKADRES

Hanzeplein 120

WEBSITE

hvd.groningen.nl

POSTADRES

Postbus 584

9700 AN Groningen

Telefoon (050) 367 40 00

Fax (050) 367 40 01

College van Burgemeester en Wethouders

BESTUURSDIENST	
reg.nr.	BD11-26370/47
ingek.	- 1 JUN 2011
class.	- 1.70
te beh. door:	BST/S+O
kople gez. aan:	

Telefoon 050 - 367 47 94

Bijlage(n) 2

Ons kenmerk HV 11.2631680

Datum 26-05-2011

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door M.J. Kroeze

E-mailadres marion.kroeze@hvd.groningen.nl

Onderwerp Consultatie Regionaal Risicoprofiel

Geacht college,

Per 1 oktober 2010 is de Wet veiligheidsregio's (Wvr) in werking getreden. Deze wet heeft als doel een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie te bewerkstelligen door middel van het instellen van Veiligheidsregio's. Eén van de vernieuwingen die de Wvr introduceert, is het opstellen van een regionaal risicoprofiel (artikel 15 Wvr).

Raadplegen gemeenteraden

Het Bestuur van de Veiligheidsregio Groningen stelt het risicoprofiel pas vast, nadat de raden van de deelnemende gemeenten en overige betrokken ketenpartners binnen de Veiligheidsregio in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze hierover te geven. Om deze reden wordt u met deze brief het Ontwerp Regionaal Risicoprofiel Groningen toegezonden, met het verzoek uw gemeenteraad te informeren over het regionaal risicoprofiel. Tevens wordt u verzocht de gemeenteraad uit te nodigen zijn zienswijze met betrekking tot het regionaal risicoprofiel kenbaar te maken.

Opzet risicoprofiel

In het regionaal risicoprofiel staat beschreven wat de Veiligheidsregio Groningen aan rampen/crises kan overkomen (risico-inventarisatie) en wat voor gevolgen dit kan hebben (risicoanalyse). In de risicoanalyse wordt een deel van de geïnventariseerde risico's nader beoordeeld, vergeleken en geïnterpreteerd. Op basis hiervan kan het bestuur van de Veiligheidsregio afgewogen strategische beleidskeuzes maken voor wat betreft het te voeren strategische beleid ten aanzien van de aanwezige risico's en de voorbereiding van de crisisbeheersingsorganisatie hierop (voorkomen en/of beperken). Daarnaast biedt het risicoprofiel een goede basis voor risicocommunicatie richting burgers.

De Hulpverleningsdienst van de gemeente Groningen bestaat uit de vakdirecties Brandweer en GGD. De dienst voert de werkzaamheden uit van de gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en Openbare Gezondheidszorg, een samenwerkingsverband van de Groningse gemeenten.

GGD

BRANDWEER

Totstandkoming risicoprofiel

In 2009 en 2010 is door een multidisciplinaire projectgroep gewerkt aan het opstellen van het risicoprofiel. Het risicoprofiel is gebaseerd op de landelijke systematiek uit de 'Handreiking regionaal risicoprofiel'. Door deze uniforme methodiek, is het mogelijk om een risicoprofiel op te stellen dat onderling vergelijkbaar is met andere regio's. Hierdoor is bovenregionale afstemming mogelijk.

Om te komen tot voorliggend Ontwerp Regionaal Risicoprofiel is gebruik gemaakt van de kennis en expertise van de partners in Crisismanagement Groningen (brandweer, politie, GHOR, gemeenten, provincie, waterschappen, OM en defensie) maar ook van andere relevante partners, zoals het Waterbedrijf Groningen, Rijkswaterstaat, Groningen Seaports, KLPD, Ambulancezorg Groningen, etc.

Regionaal Beleidsplan

Het regionaal risicoprofiel is de basis voor het door het bestuur van de veiligheidsregio vast te stellen regionaal beleidsplan. Kort gezegd, worden in dit beleidsplan de beleidskeuzen voor de komende jaren vastgesteld, om de risico's in de regio te kunnen beperken, beheersen en de rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie daarop in te richten en voor te bereiden. Hierdoor kan bij een onverhoopt incident de capaciteit zo effectief en doelmatig mogelijk worden aangewend.

Voor de gemeenteraden bestaat de mogelijkheid om – indien gewenst – aan te geven waar volgens de raad prioriteit dan wel extra aandacht aan gegeven moet worden bij het opstellen van het beleidsplan.

Advies CCRG

Op verzoek van de Bestuurscommissie Brandweer & GHOR Groningen, is een advies van het College van Commandanten Regio Groningen bijgevoegd. Dit advies zal, samen met alle andere reacties die uit de consultatieronde naar voren komen, worden behandeld in de projectgroep Regionaal Risicoprofiel. Het eerste adviespunt van het CCRG heeft niet inhoudelijk betrekking op het risicoprofiel en zal worden besproken in het Directieberaad Crisisbeheersing.

Reactietermijn

Bij deze brief is het Ontwerp Regionaal Risicoprofiel gevoegd, dat bestaat uit een rapportage en een document met bijlagen. Via uw college nodig ik de gemeenteraden uit schriftelijk te reageren, met het verzoek de reactie vóór 1 augustus 2011 kenbaar te maken.

Bladzijde
Onderwerp

3 van 3
Consultatie Regionaal Risicoprofiel

Hoogachtend,
Veiligheidsbestuur veiligheidsregio Groningen
namens deze,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel, voorzitter

Advies van het CCRG inzake het regionaal risicoprofiel Groningen

Ten aanzien van het regionaal risicoprofiel adviseert het CCRG het volgende:

- 1) Allereerst vraagt het CCRG aandacht voor de bestuurlijke vaststellingsroute van dit multidisciplinaire beleidsstuk. Besluitvorming vindt plaats via de multidisciplinaire lijn. Gezien de aard en inhoud van het stuk is een advies van het CCRG echter wel wenselijk. Dat geldt ook voor de multidisciplinaire stukken die nog verwacht worden: het regionaal beleidsplan en het regionaal crisisplan.

Het CCRG adviseert daarom het CCRG een structurele adviesrol te geven bij de besluitvorming van het regionaal beleidsplan, het regionaal risicoprofiel en het regionaal crisisplan.

- 2) In het rapport wordt regelmatig aangegeven dat gemeenten verschillend omgaan met het vullen en actueel houden van de risicokaart. De risicokaart is een belangrijke basis voor het vaststellen van het risicoprofiel en een actuele risicokaart is noodzakelijk.

Het CCRG adviseert de gemeentelijke kolom actie te ondernemen ten aanzien van het actueel houden van de risicokaart.

- 3) In de regio Groningen zijn de volgende risico's mogelijk die niet of nauwelijks zijn terug te vinden in het risicoprofiel. Het gaat om:

- a. toxische emissie tijdens een groot evenement met veel bezoekers
- b. grote en langdurige industriële brand op land of water
- c. munitieontploffing tijdens transport of in de Eemshaven
- d. defecte openstaande zeesluis bij laag water
- e. de 'ramp op afstand', zoals effecten van een kernramp in de Duitse reactor Emsland (Lingen) of Unterweser (Kleinensiel)
- f. vervoer van gevaarlijke stoffen over water (gezien het beperkte handelingsperspectief)
- g. vergunde/ in ontwikkeling zijnde risico's zoals olieterminal van Vopak in de Eemshaven
- h. evenementen

Het CCRG adviseert deze risico's (duidelijker) op te nemen in het regionaal risicoprofiel.

- 4) Diversen

- a. Pag. 12: Natuurbranden. In de natuurgebieden in m.n. Vlagtwedde liggen grote recreatiecentra, waar gekampeerd wordt met tent en/of caravan/huisjes. Deze moeten ook in de beschouwing worden meegenomen.
- b. Pag. 12: extreme weersomstandigheden: Windhozen en ijzelregens kunnen de infrastructuur over een groter dan lokaal gebied en langdurig aantasten. Het risico op dergelijke fenomenen is groter dan uit de tekst doet blijken.
- c. Pag. 22: Drinkwater. Bij de impact ook opnemen dat het drinkwaternet ook van belang is voor de primaire waterwinning tbv brandbestrijding.
- d. Pag. 26: Luchtvaartincidenten. Groningen kent ook nog een klein vliegveld in Stadskanaal; daar wordt alleen gevlogen met lichte vliegtuigen. Oostwold is een vliegveld waar ook zwaardere vliegtuigen mogen komen; vliegtuigen met parachutisten hebben soms al 15-20 personen aan boord. Bij de vliegshows wordt met vliegtuigen in alle klassen (ook militair) gevlogen.

- e. Pag. 45: Brandweezorg. De gebieden waar de brandweer binnen 8 minuten inzetgereed is, zijn maar weinig. De bewering van 'op veel plaatsen' geeft daardoor een verkeerd beeld.
- f. Blz. 46: Decontaminatie. We hebben een deco-eenheid, maar hierbij is niet vermeld wat het effect daarvan is.

Het CCRG adviseert de tekst op deze punten aan te passen.

- 5) Pag. 45/46: Brandweezorg. Deze paragraaf schetst het beeld dat de brandweezorg voldoende is voor de geselecteerde crisisscenario's. Ten aanzien van de (brandweer)scenario's 'ongeval met een giftige stof' en 'ongeval met een brandbare/explosieve stof' is het de vraag of dat zo is. Naar aanleiding van de economische/industriële ontwikkelingen in de Eemshaven en Delfzijl (in Brandweer Rayon Noord) vinden op dit moment discussies en onderzoek plaats of de beschikbare (inter)regionale capaciteit voor industriële brand/rampbestrijding op een operationeel en bestuurlijk gewenst niveau is.

Het CCRG adviseert in deze paragraaf aandacht te schenken aan deze discussie.

- 6) Daarnaast wordt op blz. 46 van het rapport opgemerkt dat in Brandweer Rayon Noord onderzocht wordt of het aantal brandweerposten verkleind kan worden. Dit is onjuist. Het onderzoek richt zich op het efficiënter en effectiever inrichten van de basisbrandweezorg in BRN waarbij gekeken wordt naar mogelijke nieuwe locaties. Het verminderen van het aantal locaties is geen doelstelling.

Het CCRG adviseert de tekst van het rapport op dit punt aan te passen.

- 7) Het risicoprofiel bevat een capaciteiteninventarisatie van de brandweer, maar geen analyse. De inventarisatie is generiek en geeft geen informatie over mensen en materieel. Datzelfde geldt ook voor de scenario's. Juist omdat er slechts een beperkt aantal scenario's beschouwd wordt, is het goed daar juist specifieke aandacht aan te geven. Op dit moment geeft het risicoprofiel geen concrete informatie over de vraag naar en het aanbod van hulpverleningscapaciteit. Die extra informatie is nodig om duidelijk te maken wat de overheid kan betekenen. Het is daarom nog de vraag of de conclusies op pagina 52 kloppen, namelijk dat 'de hulpverlening in Groningen zich goed kan voorbereiden op die ene gebeurtenis die nog niemand kent' en 'dat van een tekort aan hulpverleningscapaciteit niet snel sprake zal zijn'. Deze conclusies wekken de indruk dat het in Groningen wel goed zit, terwijl een concrete onderbouwing ontbreekt.

Het CCRG adviseert de generieke capaciteiteninventarisatie aan te vullen met een specifieke capaciteiteninventarisatie en -analyse.

- 8) Het CCRG constateert dat de informatie uit de bijlagen (specifiek p.37 en p.48) niet overeenkomt met de matrix op pagina 3 van het rapport.

Het CCRG adviseert de matrix aan te passen, zodat deze overeenstemt met de bijlagen.

- 9) Het CCRG merkt op dat de risicomatrix op pag. 3 en 40 niet voorzien is titel, legenda en bronvermelding. In bijlage 1 staat in de 5^e kolom niet omschreven waar de getallen naar verwijzen. In de bijlagen 7 t/m 20 wordt een impactbeoordeling en een waarschijnlijkheidsbeoordeling gegeven. Daarbij is niet direct zichtbaar dat dit verwijst naar de indeling op pagina 39 van het rapport.

Het CCRG adviseert de hierboven genoemde punten toe te voegen aan het rapport en de bijlagen.

- 10) Bijlagen. De volledigheid van de opsommingen heeft het CCRG niet voor alle gemeenten kunnen toetsen, maar blijktbaar is de volledigheid niet 100%. Zo zijn bijvoorbeeld geen gebedshuizen en zwembaden in de overzichten te vinden, waardoor het aannemelijk is dat er meer onvolledigheden of onjuistheden in zitten
Het CCRG adviseert gemeenten de bijlagen te controleren op volledigheid.

REGIONAAL

RISICOPROFIEL

REGIO GRONINGEN

2010 - 2013

SAMENVATTING

Het risicoprofiel van de regio Groningen vormt de (wettelijke) basis onder het beleid van de regio Groningen als het gaat om de invulling van de veiligheidsregio. Het risicoprofiel geeft zicht op de relevante risico's binnen de regio Groningen, risico's waar de inwoner van de regio Groningen dagelijks mee te maken heeft. Het risicoprofiel geeft ook zicht op de capaciteit die nodig is om (ongewenste) gebeurtenissen adequaat het hoofd te bieden. Het risicoprofiel bespreekt ook dilemma's die de revue passeren bij het maken van keuzes bij scenario's, gevolgen en capaciteiten. Het risicoprofiel levert het noodzakelijke gereedschap voor het opstellen van het beleid in het kader van de Wet veiligheidsregio's.

Dit document beschrijft het risicoprofiel van de regio Groningen. Het bepalen van het risicoprofiel is een noodzakelijke stap om te komen tot het beleidsplan zoals benoemd in de Wet veiligheidsregio's in artikel 14. Het risicoprofiel is eveneens omschreven in de Wet veiligheidsregio's (artikel 15) en bestaat uit:

- a) Een overzicht van de risicovolle situaties binnen de veiligheidsregio die tot een brand, ramp of crisis kunnen leiden.
- b) Een overzicht van de soorten branden, rampen en crises die zich in de veiligheidsregio kunnen voordoen.
- c) Een analyse waarin de weging en inschatting van de gevolgen van de soorten branden, rampen en crises zijn opgenomen.

Het risicoprofiel is een vervolg op de systematiek van de Leidraad Maatramp en de Leidraad Operationele Prestaties, methoden die enkele jaren geleden, 2001/2002, gebruikt werden voor onderzoek naar gebeurtenissen en de daarbij benodigde hulpverlening. Het grote verschil tussen het risicoprofiel en de resultaten van de oudere leidraden is dat bij de analyses voor het risicoprofiel niet gekeken wordt naar de zogenoemde 'worst case', maar dat ook gekeken wordt naar de kans op optreden van een gebeurtenis.

Risico-inventarisatie:

De eerste stap in het proces om te komen tot het risicoprofiel is de risico-inventarisatie. De belangrijkste bron van informatie hiervoor is de provinciale risicokaart. Vergeleken met de jaren 2001/2002 zijn er geen grote wijzigingen in de risico's binnen de regio Groningen aan te wijzen. Grote veranderingen die een effect hebben op de risico's worden de komende vier jaar eveneens niet verwacht.

Tijdens het onderzoek is echter wel gebleken dat de actualiteit van de provinciale risicokaart te wensen overlaat. De Groningse gemeenten gaan op verschillende wijzen om met het aanleveren en borgen van de benodigde informatie. De Wet veiligheidsregio's (artikel 45) verplicht gemeenten zorg te dragen voor het aanleveren van de juiste informatie voor de risicokaart, welke weer een belangrijke relatie heeft met het risicoprofiel. Voor de komende periode is het van belang dat de gemeenten zorg dragen voor een actuele, geborgde, risicokaart.

Risicoanalyse:

Uitgaande van de geïnventariseerde risico's hebben regionale experts een keuze gemaakt uit alle scenario's die in aanmerking kwamen voor verdere analyse. De overwegingen hierin zijn onder andere gestuurd door waarschijnlijkheid van optreden, aard en omvang van de effecten en publieke dan wel bestuurlijke belangstelling.

De analyse is uitgevoerd door een grote groep deskundigen uit de gehele regio, aangevuld met deskundigheid van buiten de regio. Tijdens dit proces is duidelijk geworden dat de locatie waar en het tijdstip waarop een gebeurtenis plaatsvindt zeer bepalend kan zijn voor de waarschijnlijkheid en de aard en ernst van de gevolgen, zelfs binnen de relatief kleine regio Groningen. Vanzelfsprekend heeft dit gevolgen voor de bepaling van de benodigde capaciteit.

Waarschijnlijkheid Impact	Zeer onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Mogelijk	Waarschijnlijk	Zeer waarschijnlijk
Catastrofaal					
Zeer ernstig	Ongeval met een giftige stof	Luchtvaartongeval Brand			
Ernstig			Uitval drinkwatervoorziening		
Aanzienlijk			Paniek (stress) in menigte verontreiniging drinkwater	Overstroming boezem	
Beperkt					Verstoring openbare orde Verstoring energievoorziening

Uitgaande van de kennis, ervaring en inzichten die de betrokken deskundigen hebben ingezet, laat het bovenstaande schema zien waar de gebeurtenissen binnen de regio Groningen staan voor wat betreft waarschijnlijkheid van optreden en de omvang van de effecten.

Risicoprofiel

Dit rapport wordt voor consultatie aangeboden aan de gemeenteraden (via colleges van burgemeester en wethouders) van de 23 gemeenten in de regio Groningen, het College van Gedeputeerde Staten, het Regionaal College van politie, de besturen van de waterschappen en andere door de minister aangewezen functionarissen.

De partijen worden daarbij gevraagd:

- kennis te nemen van de geïnventariseerde risico's in het eigen werkgebied;
- de intentie uit te spreken de informatie in de provinciale risicokaart te actualiseren en vervolgens te borgen;
- kennis te nemen van de scenario's zoals die door de projectgroep zijn uitgewerkt;
- kennis te nemen van de door de projectgroep uitgesproken overwegingen betreffende capaciteit;
- de intentie uit te spreken de rol van informatiemanagement binnen de hulpverlening verder uit te werken;
- kennis te nemen van de geconstateerde hiaten tussen daadwerkelijke invulling van de hulpverlening en de door de rijksoverheid opgestelde toetsingskaders;
- de intentie uit te spreken om de hiervoor genoemde hiaten zo adequaat mogelijk weg te nemen en
- de intentie uit te spreken de focus te leggen op informatiemanagement en op de onderwerpen coördinatie en communicatie.

De projectgroep vraagt de partijen in het bijzonder aandacht te besteden aan informatiemanagement, communicatie en coördinatie.

De resultaten van de consultaties zullen naast dit rapport gebruikt worden voor het vaststellen van het risicoprofiel van de regio Groningen. Het vastgestelde risicoprofiel zal vervolgens een rol spelen bij het opstellen van het beleidsplan van de regio Groningen zoals benoemd in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's.

Toekomst

Groningen wordt over het algemeen gezien als een regio van stabiliteit, zeker op het vlak van risico's. Toch zijn in de komende periode van vier jaar ontwikkelingen te zien die van belang kunnen zijn voor het risicoprofiel.

Aspecten waar rekening mee gehouden moet worden zijn:

- ontwikkelingen in de Eemshaven en de effecten daarvan op het risico;
- veranderingen in het belang van telecommunicatie en ICT in de maatschappij;
- ontwikkelingen in de effecten van zeespiegelstijging en het daarbij gevoerde nationale beleid;
- ontwikkelingen van meteorologische trends betreffende extreem weer;
- ontwikkelingen in de seismologische activiteit in de regio;
- effecten van veranderingen in optreden bij de brandweer;
- effecten van schaalvergroting van meerdere processen binnen de hulpverlening;
- effecten door de overgang van Handboek Voorbereiding Rampenbestrijding naar het regionaal Crisisplan.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	2
Inhoudsopgave.....	5
1. Inleiding.....	6
1.1 Regionaal Risicoprofiel	6
1.2 Projectgroep	8
2. Risicoinventarisatie	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Regio Groningen	10
2.2.1 Natuurlijke omgeving	10
2.2.2 Gebouwde omgeving	15
2.2.3 Technologische omgeving	18
2.2.4 Vitale infrastructuur en voorzieningen	21
2.2.5 Verkeer en vervoer.....	26
2.2.6 Gezondheid	29
2.2.7 Sociaal-maatschappelijke omgeving	32
2.3 Buurregio's	34
2.4 Risicobeeld en Risicoduiding	36
3. Risicoanalyse	38
3.1 Scenario-analyse.....	38
3.1.1 Impactbeoordeling.....	38
3.1.2 Waarschijnlijkheidsbeoordeling.....	39
3.2 Risicobeeld.....	39
4. Capaciteiteninventarisatie	42
4.1 Capaciteit versus scenario	42
4.2 Capaciteiteninventarisatie.....	44
4.2.1 Bevolkingszorg	44
4.2.2 Brandweezorg.....	45
4.2.3 Geneeskundige zorg.....	46
4.2.4 Politiezorg	48
4.2.5 Overige partners	49
4.2.6 Ondersteunende hulpverleningsprocessen	50
4.2.7 Het geheel der delen.....	50
5. Regionaal Risicoprofiel	52
5.1 Kansen, effecten en scenario's.....	52
5.2 Scenario's versus capaciteiten.....	52
5.3 Consultatie.....	53
Referenties.....	54
Versiebeheer	55

1. INLEIDING

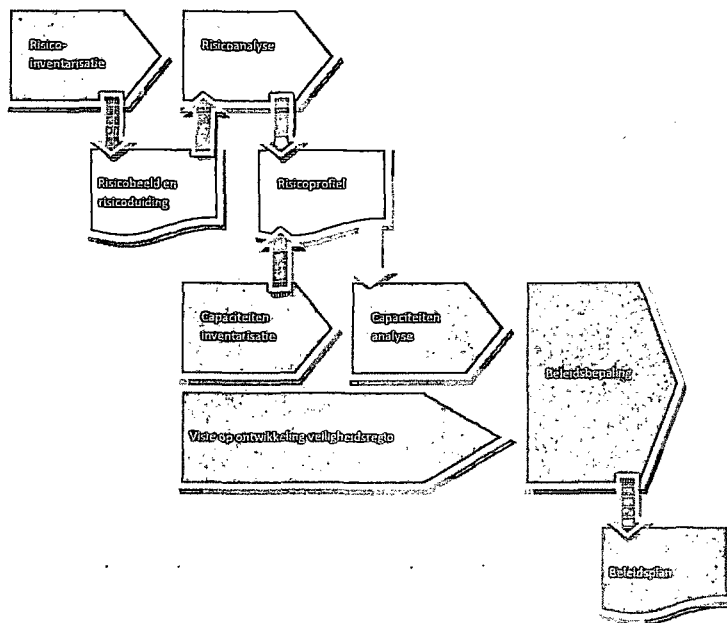
In 2001 is het Regionale Maatrap Groningen opgesteld, waarin is aangegeven welke van de 18 ramptypen uit de daarvoor ontwikkelde leidraad voor de regio Groningen van toepassing zijn en wat daarbij de hulpbehoefte is van de hulpverleningsdiensten. In 2002 is dit uitgewerkt in de Operationele Prestaties Regio Groningen. Daarin is aangegeven welke eisen worden gesteld aan de hulpverleningsdiensten. Deze eisen zijn zowel kwalitatief als kwantitatief gesteld.

De (concept) Wet Veiligheidsregio's verplicht het bestuur van de Veiligheidsregio om eens in de vier jaar een beleidsplan vast te stellen (artikel 14). Het regionaal risicoprofiel is deels de basis van dat beleidsplan (artikel 15).

De Handreiking Regionaal Risicoprofiel is bedoeld als hulpmiddel voor de veiligheidsregio's om het regionale beleid en de operationele voorbereiding te enten op de daadwerkelijk aanwezige risico's en daarmee invulling te geven aan de wettelijke verplichtingen. De bruikbare elementen uit de systematiek van de Leidraad Maatrap en de Leidraad Operationele Prestaties zijn daarin doorontwikkeld. De Handreiking is gemaakt in opdracht van GHOR Nederland, het Landelijk Overleg van Coördinerend Gemeentesecretarissen, de NVBR en de Raad van Hoofdcommissarissen. Het Veiligheidsberaad heeft de Handreiking in april 2010 vastgesteld.

1.1 REGIONAAL RISICOPROFIEL

Voor het ontwikkelen van het risicoprofiel, is gebruik gemaakt van de landelijke Handreiking Regionaal Risicoprofiel. De handreiking heeft als doel om een verband te leggen tussen het strategische beleid van de veiligheidsregio en de daadwerkelijk aanwezige risico's. Voor de totstandkoming van het risicoprofiel en het enten van het beleid daarop, is het volgende procesmodel ontworpen.

De eerste stap (risico-inventarisatie) was inzicht krijgen in de aanwezige risico's. Belangrijke basis hiervoor was de provinciale risicokaart. Een uitdraai van de ingevoerde risicobronnen en -ontvangers is naar de gemeenten gestuurd met het verzoek om de gegevens te verifiëren en waar nodig aanpassingen door te geven. Daar waar nodig zijn de beschikbare gegevens aangevuld met gegevens uit andere bronnen. Verder is een toekomstverkenning uitgevoerd van ontwikkelingen die het risicoprofiel de komende vier jaar zouden kunnen beïnvloeden.

De inventarisatie heeft geleid tot een overzicht van crisistypen en de daaruit voortvloeiende incidenttypen die zich in de regio Groningen kunnen voordoen. Deze zijn ingedeeld aan de hand van 7 maatschappelijke thema's:

1. Natuurlijke omgeving
2. Gebouwde omgeving
3. Technologische omgeving
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen
5. Verkeer en vervoer
6. Gezondheid
7. Sociaal-maatschappelijke omgeving

De risicoanalyse was de tweede stap. De geïnventariseerde risico's zijn teruggebracht tot 14 realistische scenario's. Om de breedte van de analyse te bewaken is gekeken naar een zo evenredig mogelijke verdeling van de scenario's over de verschillende soorten crisistypen. Daarom is onder meer als uitgangspunt genomen dat voor ieder maatschappelijk thema ten minste één scenario wordt uitgewerkt. In de keuze is ook rekening gehouden met mogelijke onderlinge relaties, zoals de combinatie van stroomuitval en extreme kou, of grootschalige evenementen bij het scenario paniek (stress) in menigten.

De scenario's zijn door een multidisciplinair team van professionals tijdens een expertmeeting verder uitgewerkt en beoordeeld op 'impact' en 'waarschijnlijkheid'. Er is voor gekozen om uit te gaan van realistische, maatgevende scenario's en niet van de ergst denkbare ('worst case'-scenario's). Dit is in lijn met de systematiek van het ministerie van BZK voor de Nationale Risicobeoordeling (leidraad methode 2008) voor het landelijke risicoprofiel.

De impactbeoordeling is gebaseerd op zes vitale belangen:

1. Territoriale veiligheid
2. Fysieke veiligheid
3. Economische veiligheid
4. Ecologische veiligheid
5. Sociale en politieke stabiliteit
6. Veiligheid cultureel erfgoed

De focus op de bescherming van vitale belangen is een direct gevolg van de verbreding van de traditionele rampenbestrijding naar crisisbeheersing. Deze verschuivende focus betekent dat de impact van risico's breder beoordeeld moet worden dan uitsluitend slachtoffers en materiële schade, zoals tot nu toe de praktijk was. De zes vitale belangen zijn daarom vertaald naar impactcriteria, die gezamenlijk een uniform beoordelingskader opleveren. Daarmee wordt het mogelijk om verschillende scenario's op vergelijkbare wijze te analyseren.

Om de gekozen incidentscenario's onderling te kunnen rangschikken moet, naast het bepalen van de impact, ook de waarschijnlijkheid van het scenario beoordeeld worden. Waarschijnlijkheid wordt in dit verband gedefinieerd als 'de kans dat een scenario binnen de komende vier jaar zal plaatsvinden'. Voor het bepalen van de waarschijnlijkheid is een indeling in vijf klassen gehanteerd, van 'zeer onwaarschijnlijk' tot 'zeer waarschijnlijk'.

De uitkomsten van de risicoanalyse zijn weergegeven in een risicodiagram, waarbij de plaats van het scenario/incident in het risicodiagram een weergave is van de impact en de waarschijnlijkheid.

Vervolgens is een generieke capaciteitanalyse uitgevoerd. Hierbij is in grote lijnen gekeken naar de beschikbare capaciteit in relatie tot de gekozen scenario's. Niet elke medewerker of ieder voertuig is hierbij geteld, maar door middel van gesprekken met deskundigen is onderzocht of capaciteitsgebrek op voorhand te verwachten valt.

Als laatste stap voor het vaststellen van het regionaal risicoprofiel wordt dit rapport ter consultatie aangeboden aan de gemeenteraden (via de colleges van burgemeester en wethouders) van de Groningse gemeenten, het College van Gedeputeerde Staten, het Regionaal College van politie, de besturen van de waterschappen en andere door de minister aangewezen functionarissen. Samen met de resultaten van de consultaties vormt dit rapport vervolgens het regionaal risicoprofiel van de regio Groningen.

1.2 PROJECTGROEP

In de periode van september 2009 tot en met mei 2010 heeft onderstaande projectgroep gewerkt aan het regionaal risicoprofiel van de regio Groningen.

Naam	Organisatie
Marion Kroeze	Hulpverleningsdienst Groningen (projectleider)
Christiaan Jacobs	Waterschap Noorderzijlvest
Michiel Kasteleijn	Brandweer Regio Groningen
Ellen Nijholt	Gemeente Eemsmond/Delfzijl
Maryancka van Peet	Provincie Groningen
Wilco Reefman	Waterschap Hunze & Aa's
Bert Smit	Regiopolitie Groningen
Petra Struik	Provincie Groningen
Harry Thomassen	Openbaar Ministerie
Eric Vink	Defensie
Maarten van Wieringen	Hulpverleningsdienst Groningen, Voorlichting
Willem Willemse	GHOR Groningen
Harm Wilting	Waterschap Hunze & Aa's
Piet Tolsma	Adviesbureau (aB)-Kwadraat BV (externe ondersteuning)

2. RISICOINVENTARISATIE

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden aan de hand van de maatschappelijke thema's de risico's binnen de regio Groningen geïnventariseerd. Deze maatschappelijke thema's zijn:

1. Natuurlijke omgeving
2. Gebouwde omgeving
3. Technologische omgeving
4. Vitale infrastructuur en voorzieningen
5. Verkeer en vervoer
6. Gezondheid
7. Sociaal-maatschappelijke omgeving

De inventarisatie heeft plaatsgevonden aan de hand van de Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Hierbij wordt per maatschappelijk thema één of meerdere crisistypen onderscheiden. Een crisistype kan weer opgedeeld zijn in één of meerdere incidenttypen¹.

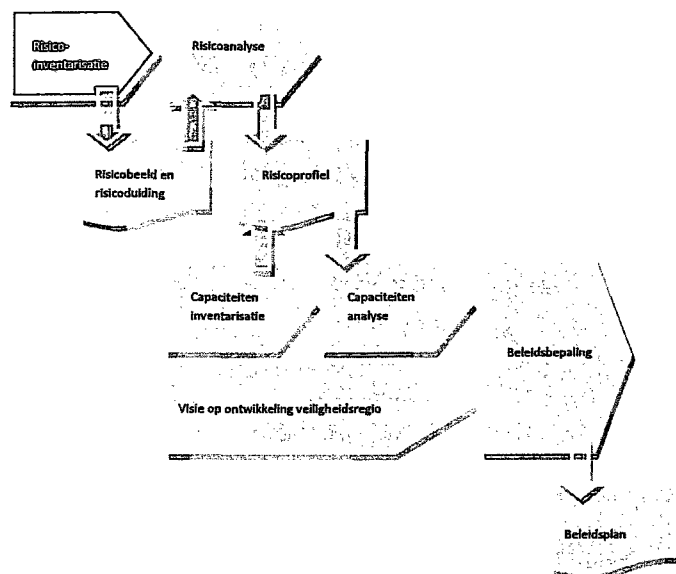
De eerste stap om inzicht te krijgen in het risicoprofiel van de regio is het inventariseren van "risicovolle situaties die kunnen leiden tot een brand, ramp of crisis".

De dagelijkse brandveiligheidsrisico's worden buiten beschouwing gelaten. Onder 'brand' wordt hier uitsluitend verstaan: *een grote of complexe brand waarbij multidisciplinaire coördinatie van de inzet van de hulpdiensten op basis van het regionaal crisisplan noodzakelijk is (GRIP 2 en hoger)*. Grofweg zijn dit branden in grote kwetsbare objecten, branden waarbij inzet in het effectgebied noodzakelijk is (waarnemen en meten, waarschuwen bevolking), branden op schepen en natuurbranden.

Onder 'ramp' wordt conform de Wet veiligheidsregio's verstaan: *een zwaar ongeval of een andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken*.

Onder 'crisis' wordt conform de Wet veiligheidsregio's verstaan: *een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast*.

Het begrip 'risico' wordt gedefinieerd als *"een samenstel van de waarschijnlijkheid dat zich een brand, ramp of crisis (of dreiging daarvan) voordoet en de mogelijke impact die dat kan hebben"*.

¹ In bijlage 1 is een lijst opgenomen met alle, voor dit risicoprofiel gebruikte, ramp- en incidenttypen, gerangschikt per maatschappelijk thema. De bijlagen vormen een afzonderlijk document van dit rapport.

Om vervolgens het begrip risicovolle *situatie* (die kan leiden tot een brand, ramp of crisis) te kunnen definiëren, is het van belang dat zowel risicoveroorzakers (risicobronnen) als risico-ontvangers (kwetsbaarheden) in oenschouw worden genomen. Risicoveroorzakers zijn omgevingen (natuurlijke en door de mens gemaakte leefomgeving), voorzieningen (infrastructuur), objecten (bedrijven, instellingen) en personen (saboteurs, extremisten) die inherent een risico met zich meedragen. Risico-ontvangers zijn dezelfde omgevingen, voorzieningen, objecten en personen (bevolking in het algemeen), die de impact van een crisis kunnen ondervinden. Een risicovolle situatie kenmerkt zich veelal door de combinatie van de aanwezigheid van enerzijds een risicoveroorzaker die kan leiden tot een bepaalde impact en anderzijds risico-ontvangers die deze impact kunnen ondervinden. Het begrip risicovolle situatie wordt daarom in deze rapportage gedefinieerd als "een samenstel van een of meerdere risicobronnen en kwetsbaarheden die kunnen leiden tot een brand, ramp of crisis." Overigens kan een risicobron tevens een kwetsbaarheid zijn en vice versa.

Na de risico's in de regio Groningen worden ook de risico's van de buurregio's (Friesland, Drenthe en Duitsland) omschreven die relevant kunnen zijn voor het risicoprofiel in de regio Groningen.

Aan het eind van dit hoofdstuk worden de incidenttypen gepresenteerd welke verder worden geanalyseerd in hoofdstuk 3.

2.2 REGIO GRONINGEN

De regio Groningen komt overeen met de provincie Groningen. In onderstaande tabel staan enkele kerngegevens van de provincie vermeld.

Regio Groningen	
Oppervlakte	296 duizend ha, waarvan ruim 62 duizend ha water
Inwoners	Ruim 574 duizend
Bevolkingsdichtheid	2,46 inwoners/ha
Gemeenten	23
Waddeneilanden	2 (Rottumerplaat en Rottumeroog, beide onbewoond)

In deze paragraaf worden de risico's in de regio Groningen omschreven, gerangschikt naar ramptype.

2.2.1 NATUURLIJKE OMGEVING

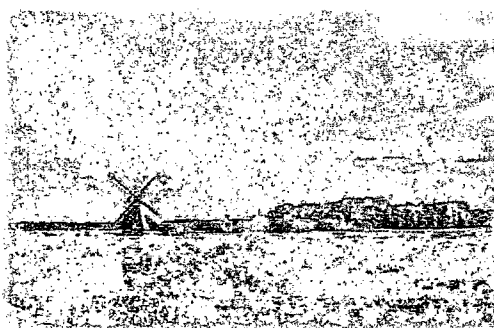
De regio Groningen kenmerkt zich door één grote stad, een klein aantal stedelijke kernen, meerdere dorpskernen en een overwegend natuurlijk gebied.

De gemiddelde bevolkingsdichtheid bedraagt 2,46 inwoners/ha, waarbij de stad Groningen met 22 inwoners/ha de grootste bevolkingsdichtheid kent.

Een belangrijk deel van de regio, bijna 80%, is in gebruik ten behoeve van de landbouw, waarbij akkerbouw en veeteelt ongeveer gelijk verdeeld zijn.

Een deel van de regio Groningen wordt gevormd door de Waddenzee.

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Natuurlijke omgeving* genoemde zes crisistypen besproken.

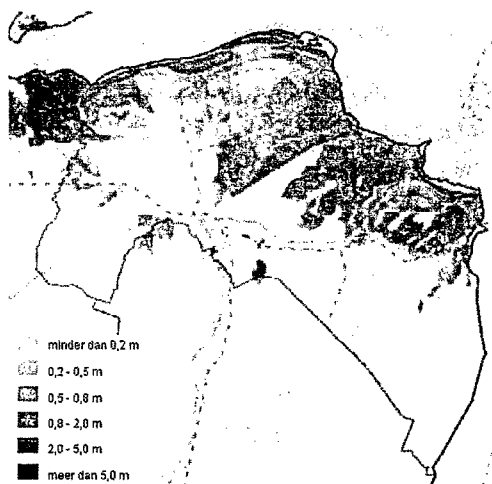

2.2.1.1 OVERSTROMINGEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- overstroming vanuit zee
- overstroming door hoge rivierwaterstanden
- vollopen van een polder/dijkdoorbraak

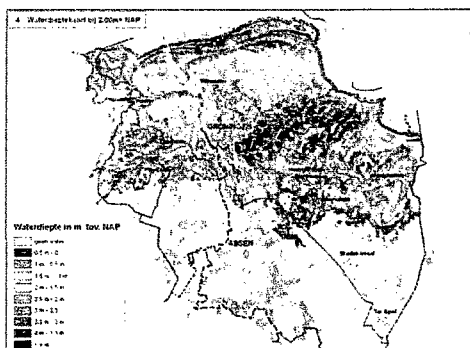
Binnen de regio Groningen kan bij een overstroming vanuit zee een groot gebied in het noordoostelijk deel van de regio betrokken raken. Daarbij zullen meerdere woonkernen onbereikbaar worden en zal de industrie in de gemeente Delfzijl nagenoeg in zijn geheel stil komen te liggen. Bij een grote overstroming vanuit zee kan de gasvoorziening vanuit het Slochterse gasveld ernstig verstoord raken, wat naast landelijke effecten ook effecten op de import en export van het aardgas kan hebben.

De stad Groningen en het zuidelijk deel van de regio ondervinden geen direct effect van overstromingen vanuit zee, maar zullen wel indirect te maken krijgen met de effecten van het overstromen van het noordoostelijk deel van de regio.

Bij een overstroming vanuit zee dient ook rekening gehouden te worden met de gevolgen in de regio Friesland. Deze regio kent net als de regio Groningen aanzienlijke gevolgen van een overstroming.

Bij het doorbreken van een of meerdere boezemdijken zal vooral het gebied ten oosten van de stad Groningen ernstig getroffen raken. Hierbij zal de gasvoorziening vanuit het Slochterse gasveld ernstig verstoord kunnen raken, wat naast landelijke effecten ook effecten op de import en export van het aardgas kan hebben.

Door het ontbreken van rivieren in de regio Groningen is een overstroming door hoge rivierwaterstanden onmogelijk.

Indicator

Voor het incidenttype overstroming vanuit zee is de gebruikte indicator de totale oppervlakte van de gebieden die een overstromingskans kennen van 1 op 4000.

Voor overstromingen vanuit een boezem dient rekening gehouden te worden met een kans van 1 op 100. In 1998 zijn zogenoemde overloopgebieden overstroomd.

Voor de regio Groningen betreft dit een totaal oppervlak van ruim 94 duizend ha, ruim 41 % van de totale landoppervlakte van de regio.

Impact

De effecten van een overstroming kunnen enorm zijn. De integriteit van het grondgebied zal, zeker bij een overstroming met zout water, ernstig aangetast worden. Een zeer groot deel van de bevolking zal geraakt worden door een overstroming, variërend van getroffen familielid tot en met dodelijk slachtoffer. Het zal een lange tijd vragen om weer tot een normale dagelijkse gang van zaken terug te komen.

Naast de genoemde effecten zal ook het milieu ernstig geschaad worden.

Toekomstverwachting

De aanpak rondom overstromingsrisico's is een landelijk onderwerp. Aspecten als broeikas effect, zeespiegelstijging en bodemdaling onder andere door gaswinning en spelen hierin een rol. Binnen de komende vier jaar zijn voor de regio Groningen geen grote veranderingen te verwachten.

2.2.1.2 NATUURBRANDEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- bosbrand
- heide, (hoog)veen- en duinbranden

In vier gemeenten (De Marne (322, 183 en 131 ha), Vlagtwedde (314 en 266 ha), Stadskanaal (130 ha) en Haren (102 ha)) bestaat de mogelijkheid van natuurbranden. Het grootste gebied is het Nationaal Park Lauwersmeer. De natuurgebieden van Vlagtwedde en Stadskanaal liggen in de directe omgeving (< 500 meter) van woonkernen. De afstand tot de eerste woonkern (Vierhuizen) in de gemeente De Marne bedraagt ongeveer 1500 meter.

Indicator

De gebruikte indicatoren voor dit crisistype zijn het totaal aantal hectaren gemengd bos en naaldbos voor bosbranden en het totaal aantal hectaren heide, hoogveen en duingebied voor de heide, (hoog)veen- en duinbranden. De regio Groningen heeft in totaal 1448 hectare bosgebied en geen heide, hoogveen en duingebieden.

Binnen de regio Groningen zijn de individuele gebieden dermate klein van omvang, dat nadere uitwerking van de impactcriteria voor dit crisistype hier niet relevant is.

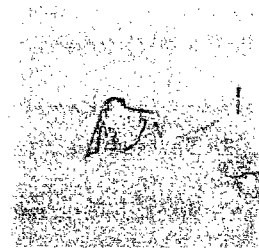
Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.1.3 EXTREME WEERSOMSTANDIGHEDEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- koudegolf, sneeuw en ijzel
- hittegolf
- storm en windhozen
- aanhoudende laaghangende mist

Extreme weersomstandigheden hebben een effect op de gehele regio. Deze effecten kunnen aanzienlijk zijn. In 1979 is de regio Groningen (en delen van Friesland en Drenthe) getroffen door enorme sneeuwval. Gedurende ruim een week was een groot deel van de regio afgesloten van de buitenwereld, met daarna, als gevolg van de dooi, wateroverlast.

Indicator

De gebruikte indicatoren voor dit crisistype zijn voor kou het gemiddeld aantal dagen met sneeuw (periode 1971 - 2000) en voor hittegolf het gemiddeld aantal zomerse dagen (periode 1971 - 2000). Voor storm en laaghangende mist zijn nog geen indicatoren vastgesteld.

De regio Groningen kent samen met de regio's Drenthe en Twente het grootst aantal dagen per jaar met sneeuw. In de periode 1971 - 2000 kende de regio Groningen gemiddeld 31 dagen met sneeuw per jaar. Met gemiddeld 12 zomerse dagen per jaar bevindt de regio Groningen zich aan de onderkant van de landelijke verdeling.

Impact

De effecten van weersomstandigheden kunnen verschillend zijn. Bij extreme koude of warmte zal het aantal sterfgevallen toenemen, door aanhoudende langdurige mist zal het openbare leven deels stil komen te liggen, wat ook te verwachten is bij langdurige sneeuwval en/of ijzel. Storm kan de gehele regio treffen, terwijl een windhoos vrij plaatselijk kan zijn.

Toekomstverwachting

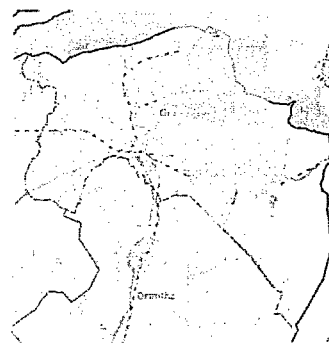
Klimaatveranderingen vormen een regelmatig terugkerend onderwerp van discussie. In relatie tot extreme weersomstandigheden zijn in de komende vier jaar geen grote veranderingen te verwachten, al is het goed om meteorologische ontwikkelingen goed te blijven volgen.

2.2.1.4 AARDBEVING

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- aardbeving

Een belangrijke activiteit in de regio Groningen is de winning van aardgas. Het onttrekken van gas uit de Groningse bodem heeft bodemdaling tot gevolg, welke gepaard gaat met aardbevingen. Seismologen geven aan dat in de regio Groningen geen aardbevingen zullen plaatsvinden die meer dan slechts lichte schade veroorzaken. De maximaal te verwachten schade wordt geplaatst op niveau VI van de schaal van Mercalli (Lichte schade; schrikreacties; voorwerpen in huis vallen om; lichte schade aan minder solide huizen).

Indicator

De gebruikte indicator voor dit crisistype is het gemiddeld aantal hectaren waar bevingen kunnen plaatsvinden met een intensiteit van VI of hoger op de Europese Macroseismische Schaal (EMS).

De regio Groningen kent een totaal oppervlak van 99934 ha (33,8 %) waar sprake is van een kans op een aardbeving met een intensiteit van VI op de Europese Macroseismische Schaal.

Impact

De effecten van een aardbeving in de regio Groningen lijken beperkt te blijven tot geringe schade aan gebouwen en onrust bij de bevolking.

Toekomstverwachting

De risico's van aardbevingen in de regio Groningen zijn voor het overgrote deel te wijten aan de winning van aardgas. Verdere aardgaswinning en gebruik van 'lege' gasvelden voor de opslag van kooldioxide zijn onderwerpen die een rol kunnen spelen bij veranderingen in seismologische risico's.

2.2.1.5 PLAGEN

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- ongedierte

Dit incidenttype omvat overlast van ongedierte, zoals ratten, boktorren of eikenprocessierupsen. Ziekten die door dieren worden overgedragen op de mens worden hier niet besproken.

Aangezien een groot deel van de regio in gebruik is voor akkerbouw en veeteelt, kan ongedierte de nodige gevolgen hebben binnen de regio Groningen.

Indicator

Voor dit crisistype is nog geen adequate indicator beschikbaar.

Impact

Voor de regio Groningen kunnen de effecten betrekking hebben op de aanwezige landbouw- en veeteeltgronden, waarbij mogelijk effecten zullen plaatsvinden binnen de landelijke voedselvoorziening.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.1.6 DIERZIEKTEN

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- dierziektegolf

Aangezien een groot deel van de regio in gebruik is voor akkerbouw en veeteelt, kan dierziekte de nodige gevolgen hebben binnen de regio Groningen. Bij dit type gaat het vooral over besmettelijke dierziekten, waarbij sprake is van besmetting van dier tot dier en van dier tot mens.

Dit crisistype omschrijft de effecten voor de dieren en betrokken ondernemers en de effecten op onderwerpen als vervoersverboden. Effecten van dierziekten op de mens, vallen onder het thema Gezondheid, zoals omschreven in paragraaf 2.2.6 (vanaf bladzijde 29).

Indicator

Voor dit crisistype is nog geen adequate indicator beschikbaar.

Impact

De effecten betreffen bij een dierziekte vooral de getroffen veestapel en de ondernemers van de getroffen bedrijven.

Toekomstverwachting

Ondanks het feit dat op sommige plaatsen in de regio gesproken wordt over een mogelijke vestiging van grote varkenshouderijen, ligt het niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.1.7 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen worden de incidenttypen

- *Overstroming vanuit zee*
- *Vollopen van een polder/dijkdoorbraak*
- *Extreme weersomstandigheden, koudegolf*

als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Natuurlijke omgeving*.

In onderstaande tabel wordt aangegeven waarom de overige incidenttypen niet verder worden meegenomen.

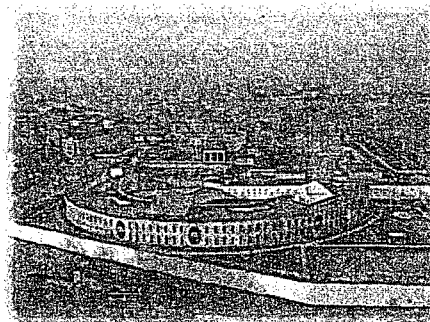
Incidenttype	Reden
Overstroming door hoge rivierwaterstanden	Geen rivieren in de regio en voldoende omschreven door andere incidenttypen binnen het crisistype Overstroming.
Bosbrand	Geen overschrijding van indicator
Heide, (hoog)veen- en duinbranden	Geen overschrijding van indicator
Hittegolf	Problematiek vergelijkbaar met koudegolf. Kans op koudegolf wordt groter geschat.
Storm en windhozen	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Aanhoudende laaghangende mist	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Aardbeving	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Ongedierte	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Dierziektégolf	Verwachting van relatief beperkte effecten.

2.2.2 GEBOUWDE OMGEVING

In de regio Groningen wordt gewoond en gewerkt in gebouwen. Een deel van de mensen is volledig zelfstandig en een ander deel heeft hulp van anderen nodig. Op sommige plaatsen zijn duizenden mensen bij elkaar en op sommige plaatsen is er slechts een.

In alle gevallen wordt vertrouwd op een gebouw dat voldoende beschutting biedt en voor een veilige plaats zorg draagt en in vrijwel alle gevallen is dat vertrouwen ook terecht.

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Gebouwde omgeving* genoemde twee crisistypen besproken.

2.2.2.1 BRAND IN KWESTBARE OBJECTEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen
- grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie
- grote brand in gebouwen in bijzonder hoge gebouwen of ondergrondse bebouwing
- brand in dichte binnensteden

Een brand is een fenomeen met een snelle dynamiek. Een brand leidt zeer snel tot grote schade en mogelijk ook veel en ernstige slachtoffers. De regio Groningen kent vele gezondheidszorggebouwen waar in totaal vele duizenden verminderd zelfredzamen verblijven. Het aantal slachtoffers en de omvang van de brand hangt hier af van factoren als brandveiligheid van het gebouw, mate van zelfredzaamheid van de aanwezigen en de interne, direct beschikbare, hulpverlening.

De stad Groningen en vrijwel alle dorpskernen in de regio worden gekenmerkt door monumenten en karakteristieke oude gebouwen. Deze oude gebouwen kennen een ander brandveiligheidsniveau dan nieuwbouw en zijn bij brand zeer kwetsbaar.

Indicator

Voor de grote branden wordt het aantal gebouwen met de aanduiding prio 1 en 2 binnen prevap, aangevuld met het aantal gebouwen hoger dan 25 meter, gebruikt. Voor het incidenttype brand in dichte binnensteden is nog geen adequate indicator beschikbaar.

In bijlage 3 zijn per gemeente de bedoelde gebouwen opgenomen. Deze informatie is overgenomen uit de provinciale risicokaart van de provincie Groningen. De risicokaart binnen de provincie Groningen wordt door de verschillende gemeenten op verschillende wijze ervaren en benaderd. Dit heeft tot gevolg dat de huidige gegevens daarmee een niet helemaal correct beeld geven van de daadwerkelijke situatie. De gegevens kunnen wel gebruikt worden voor een schatting door deskundigen.

Impact

Een brand in een kwetsbaar object leidt in vrijwel alle gevallen tot groot persoonlijk leed. Daarnaast zal er ook schade zijn aan het getroffen bouwwerk dat, afhankelijk van functie, effect heeft op maatschappelijk of cultureel vlak.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.2.2 INSTORTING VAN GROTE GEBOUWEN EN KUNSTWERKEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- instorting door explosie
- instorting door gebreken aan constructie of fundering

Bij dit crisistype ligt de nadruk op het aanwezig zijn van personen tijdens het instorten van een gebouw. De oorzaak van instorting kan divers zijn, variërend van aardschokken tot aan terroristische aanslagen.

In de regio Groningen is dit voornamelijk van toepassing op grotere gebouwen, zoals het Gasuniegebouw of een van de verschillende stadions.

Indicator

Voor instorting wordt het aantal gebouwen met de aanduiding prio 1 en 2 binnen prevap, aangevuld met het aantal gebouwen hoger dan 25 meter, gebruikt.

In bijlage 3 zijn per gemeente de bedoelde gebouwen opgenomen. Deze informatie is overgenomen uit de provinciale risicokaart van de provincie Groningen. De risicokaart binnen de provincie Groningen wordt door de verschillende gemeenten op verschillende wijze ervaren en benaderd. Dit heeft tot gevolg dat de huidige gegevens daarmee een niet helemaal correct beeld geven van de daadwerkelijke situatie. De gegevens kunnen wel gebruikt worden voor een schatting door deskundigen.

Impact

Instorting van een gebouw of kunstwerk leidt in vrijwel alle gevallen tot groot persoonlijk leed. Daarnaast zal er ook schade zijn aan het getroffen bouwwerk dat, afhankelijk van de functie, effect heeft op maatschappelijk of cultureel vlak.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.2.3 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen wordt het incidenttype

- *grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie*

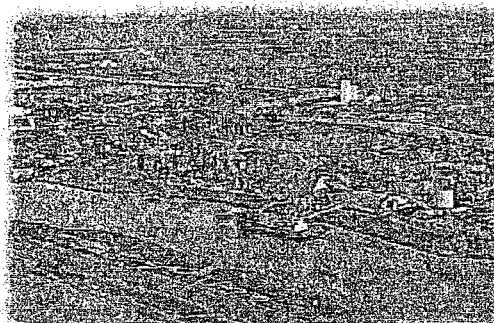
als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Gebouwde omgeving*.

In onderstaande tabel wordt aangegeven waarom de overige incidenttypen niet verder worden meegenomen.

Incidenttype	Reden
Grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen	Vergelijkbaar met maatgevend scenario.
Grote brand in gebouwen in bijzonder hoge gebouwen of ondergrondse bebouwing	Slechts een beperkt aantal grote gebouwen en geen ondergrondse gebouwen.
Brand in dichte binnensteden	Kans op een dergelijke omvang wordt verwaarloosbaar geacht.
Instorting door explosie	Kans wordt verwaarloosbaar geacht, mede gezien het beperkt aantal relevante gebouwen.
Instorting door gebreken aan constructie of fundering	Kans wordt verwaarloosbaar geacht, mede gezien het beperkt aantal relevante gebouwen.

2.2.3 TECHNOLOGISCHE OMGEVING

Onze maatschappij kan niet meer zonder gevaarlijke stoffen, al is het bewustzijn hierover niet altijd paraat. Ook de regio Groningen kent de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Naast de bedrijvigheid in de gemeente Delfzijl (Chemiepark Delfzijl) en de gemeente Eemshaven (Eemshaven), worden door de gehele regio vrijwel continu gevaarlijke stoffen vervoerd (weg, water, spoor en buisleiding).

Voor de informatie in deze paragraaf is gebruik gemaakt van de informatie zoals die beschikbaar was op de risicokaart (bijlage 2).

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Technologische omgeving* genoemde drie crisistypen besproken.

2.2.3.1 ONGEVALLLEN MET BRANDBARE/EXPLOSIEVE STOF IN OPEN LUCHT

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- ongeval vervoer weg
- ongeval vervoer water
- ongeval spoorvervoer
- ongeval transport buisleidingen
- ongeval stationaire inrichting

Ongevallen met een brandbare/explosieve stof kenmerken zich door effecten op relatief geringe afstand. Een incident met een brandbare/explosieve stof heeft een cirkelvormig effectgebied en zal in de ergste gevallen niet verder komen dan twee kilometer.

Binnen de regio Groningen is een groot aantal objecten, bijna 300, waar sprake is van brandbare/explosieve stoffen. De hoeveelheid stof varieert van enkele tonnen (propaantanks) tot vrijwel onbeperkte uitstroom (mijnbouwlocaties).

Inherent aan het aanwezig zijn van brandbare/explosieve stoffen is het vervoer van deze stoffen. Op de Risicokaart van de provincie Groningen wordt het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de modaliteiten weg, water en spoor niet geïdentificeerd als risicobron. Uit de inventarisatie is echter gebleken dat voor het vervoer van deze stoffen gebruik wordt gemaakt van alle beschikbare modaliteiten en dus wel in het risicoprofiel thuis-hoort.

De regio kent een groot netwerk aan buisleidingen die voornamelijk gebruikt wordt voor het transport van aardgas. De overige stoffen worden voornamelijk via de andere modaliteiten vervoerd.

De toepassing van LPG en propaan is over de gehele regio verdeeld. Het vervoer van deze stoffen zal daarmee ook over de gehele regio plaatsvinden.

Indicator

Voor dit crisistype worden de verschillende totale lengtes aan transportroutes en het aantal stationaire inrichtingen in de regio als indicator gebruikt. De specificering van de stationaire inrichtingen is opgenomen in bijlage 2.

Vervoer Weg	6614 km
Vervoer Water	522 km
Vervoer Spoor	163 km
Transport Buisleiding	1453 km
Stationaire inrichtingen	380

Impact

Afhankelijk van plaats en tijd kan een ongeval met brandbare en/of explosieve stoffen tot een aanzienlijk aantal slachtoffers leiden. Schade aan gebouwen en milieu is zeker niet uit te sluiten.

Toekomstverwachting

De Eemshaven in de gemeente Eemshaven is de laatste jaren sterk in ontwikkeling. Ondanks de economische crisis vinden ook nu nog tal van uitbreidingen plaats. Voor de komende vier jaar is het daarom van belang de ontwikkelingen op de voet te volgen en de consequenties hiervan te bezien.

Een andere ontwikkeling waar aandacht aan moet worden besteed is de Structuurvisie Buisleidingen van VROM. Deze visie bevat een langetermijnvisie op het buisleidingstransport van gevaarlijke stoffen (gas, olie, chemicaliën en CO₂), zoals de reservering van ruimte voor toekomstige buisleidingen. VROM heeft een concept-visiekaart ontwikkeld met de hoofdverbindingen die van nationaal belang zijn, waarbij een groot deel van de Groningse gemeenten betrokken is.

2.2.3.2 ONGEVALLEN MET GIFTIGE STOF IN OPEN LUCHT

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- o ongeval vervoer weg
- o ongeval vervoer water
- o ongeval spoorvervoer
- o ongeval transport buisleidingen
- o ongeval stationaire inrichting

Ongevallen met een giftige stof kenmerken zich door grote effectgebieden welke voor een belangrijk deel door de meteorologische omstandigheden (windrichting en -snelheid) wordt bepaald. Afhankelijk van de betrokken stof en de omstandigheden, kunnen effectafstanden bereikt worden van vele kilometers.

De regio kent een beperkt aantal locaties waar sprake is van een risico met giftige stoffen. Dit betreft meestal grotere bedrijven, waar sprake is van grote hoeveelheden giftige stoffen. De grootste concentratie van bedrijven met giftige stoffen bevindt zich in de gemeente Delfzijl.

Inherent aan het aanwezig zijn van giftige stoffen is het vervoer van deze stoffen. Binnen de regio Groningen wordt hiervoor gebruik gemaakt van alle beschikbare modaliteiten. Op de Risicokaart van de provincie Gronin-

gen wordt echter het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de modaliteiten weg, water en spoor niet geïdentificeerd als risicobron.

Indicator

Voor dit crisistype worden de verschillende totale lengtes aan transportroutes en het aantal stationaire inrichtingen in de regio als indicator gebruikt. De specificering van de stationaire inrichtingen is opgenomen in bijlage 2.

Vervoer Weg	6614 km
Vervoer Water	522 km
Vervoer Spoor	163 km
Transport Buisleiding	1453 km
Stationaire inrichtingen	112

Impact

Afhankelijk van plaats en tijd kan een ongeval met giftige stoffen tot een aanzienlijk aantal slachtoffers leiden. Schade aan gebouwen en milieu is zeker niet uit te sluiten.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden. De provincie heeft in haar provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 (bijlage 5) echter wel gebieden, waaronder leidingstraten, aangewezen die in aanmerking kunnen komen voor ontwikkeling.

2.2.3.3 KERNONGEVALLLEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- ongeval A-objecten: centrales
- ongeval A-objecten: nabije centrales grensoverschrijdend
- ongeval A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal
- ongeval B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal
- ongeval B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse I
- ongeval B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse II
- ongeval B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen
- militaire treinen en transporten nucleaire materialen

De regio Groningen kent geen A-objecten waardoor de eerste drie incidenttypen niet van toepassing zijn.

De regio Groningen is echter niet geheel vrij van nucleaire materialen. Ziekenhuizen, universiteit en hogeschool en enkele bedrijven maken gebruik van nucleaire materialen. Het grootste aanwezige risico in de regio is het Kernfysisch Versneller Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen. Dit onderdeel van de universiteit doet onderzoek naar de kleinste deeltjes en heeft de beschikking over een supergeleidend cyclotron.

Sporadisch vinden transporten met nucleair materiaal plaats. Exacte gegevens hierover zijn niet beschikbaar.

Indicator

Voor dit crisistype wordt gekeken naar de zogenoemde A- en B-objecten in de regio en het aantal afgegeven transportvergunningen.

Impact

De aanwezige risico's in de regio Groningen zijn echter zo beperkt van aantal en omvang dat bestuurlijk is vastgesteld af te zien van het opstellen van een rampbestrijdingsplan voor de B-objecten in de regio.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.3.4 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen worden de incidenttypen

- *Incident vervoer over de weg met brandbare/explosieve stof in open lucht*
- *Incident stationaire inrichting met giftige stoffen in open lucht*

als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Technologische omgeving*.

Kernongevallen worden niet verder uitgewerkt omdat de regio slechts een klein aantal B-objecten heeft en het transport zo sporadisch is, dat de kans op optreden zeer klein is. Daarnaast is de hulpverlening, welke voorbereid is op brandbare, explosieve en giftige stoffen ook in staat om een ongeval met radioactieve stoffen te bestrijden. Verder bestaat de nationale voorbereiding op kernongevallen in de vorm van het nationale plan voor de kernongevallenbestrijding.

2.2.4 VITALE INFRASTRUCTUUR EN VOORZIENINGEN

De altijd werkende vitale voorzieningen en de daarbij behorende infrastructuur wordt als zeer vanzelfsprekend beschouwd. Grootschalige storingen komen sporadisch voor (Haaksbergen 2005, Bommerwaard 2007), al zijn de gevolgen dan meestal aanzienlijk.

Vitale infrastructuur en voorzieningen kennen onderlinge afhankelijkheden, zo heeft de continuïteit van telecommunicatie een heldere relatie met energievoorziening en kunnen storingen in waterzuiveringen effecten hebben op de drinkwatervoorzieningen.

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Vitale infrastructuur en voorzieningen* genoemde zes crisistypen besproken.

2.2.4.1 VERSTORING ENERGIEVOORZIENING

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- uitval olievoorziening
- uitval gasvoorziening
- uitval elektriciteitsvoorziening

Zonder energie staat het openbare leven nagenoeg stil. Elektriciteitsuitval komt met enige regelmaat voor, waarbij lokale uitval vaker voorkomt dan regionale uitval. Landelijke uitval is nog nooit voorgekomen.

De uitval van olie- en gasvoorziening komt minder voor dan de uitval van elektriciteit. De regio Groningen is een belangrijke schakel in de landelijke gasvoorziening. Uitval van gas kan daarmee landelijke gevolgen hebben.

Daarnaast kan een verstoring van de energievoorziening in de regio Groningen ook effect hebben op Duitsland.

Indicator

Voor dit crisistype is nog geen adequate indicator beschikbaar.

Impact

De effecten van een verstoring van de energievoorziening hangen voor een belangrijk deel af van de tijdsduur. Kortdurende verstoringen (< 4 uur) komen relatief veelvuldig voor, maar hebben kleine gevolgen. Langdurende verstoringen komen minder voor, maar kunnen grotere gevolgen hebben. Deze gevolgen hangen vervolgens af van de tijd van het jaar (koude of hitte) en de mate van voorbereiding door burgers en bedrijven op dergelijke storingen.

Toekomstverwachting

In de Eemshaven worden momenteel meerdere installaties gebouwd die een rol gaan spelen bij de energievoorziening in de regio en in Nederland. Momenteel is nog niet helder wat de gevolgen hiervan zullen zijn binnen dit crisistype.

2.2.4.2 VERSTORING DRINKWATERVOORZIENING

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- uitval drinkwatervoorziening
- problemen waterinname
- verontreiniging in drinkwaternet

Van een nog groter levensbelang dan energie is drinkwater. Ook hier kan een indeling gemaakt worden in een lokale verstoring, een regionale verstoring en een landelijke verstoring, waarbij de kans op voorkomen kleiner wordt.

Een mens kan een zeer beperkt aantal dagen (4-6) zonder drinkwater. Factoren die hierbij een rol spelen zijn onder andere de gesteldheid van de mens en het seizoen. Ouderen en zieken hebben meer behoefte aan water en tijdens een warme periode zal het verbruik van drinkwater groter zijn.

Indicator

Voor dit crisistype wordt het aantal inwoners in de regio gebruikt. Momenteel heeft de regio Groningen ongeveer 575 duizend inwoners.

Impact

Drinkwater is van cruciaal belang voor de mens. Uitval van langere duur kan tot grote problemen leiden, tot aan sterfte toe. Uitval van kortere duur heeft effecten op de continuïteit van bedrijven en instellingen die (veelvuldig) gebruik maken van drinkwater, zoals ziekenhuizen en scholen.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.4.3 VERSTORING RIOOLWATERAFVOER EN AFVALWATERZUIVERING

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- uitval rioleringsstelsel
- uitval afvalwaterzuivering

De uitval van rioolwater- en afvalwaterzuivering bestaat uit een stelsel van zuiveringinstallaties, rioolgemalen en leidingen. Binnen de regio Groningen zijn twee² waterschappen actief.

Waterschap	Hunze en Aa's	Noorderzijvest
Zuiveringsinstallaties	13	15
Rioolgemalen	6	125
Leidingen	450 km	600 km

Indicator

Voor dit crisistype wordt het aantal inwoners in de regio gebruikt. Momenteel heeft de regio Groningen ongeveer 575 duizend inwoners.

Impact

De effecten van dit crisistype zal in de eerste periode vooral overlast inhouden. Langdurige uitval kan leiden tot een grotere kans op infectieziekten, al wordt een dergelijke uitval niet snel verwacht.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

² Een klein gedeelte van het Westerkwartier valt formeel onder het Waterschap Friesland. De waterschappen hebben hier onderling de benodigde afspraken over gemaakt.

2.2.4.4 VERSTORING TELECOMMUNICATIE EN ICT

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie

De regio Groningen kent enkele knooppunten die een rol spelen bij telecommunicatie. Totale uitval van telecommunicatie heeft een groot effect op het openbare leven en het bedrijfsleven. Vele processen zullen tot stilstand komen. Uitval van enkele systemen binnen de regio Groningen kunnen landelijke effecten hebben, zoals de uitval van een belangrijke internetvoorziening in de Eemshaven.

Indicator

Voor dit crisistype wordt het aantal inwoners in de regio gebruikt. Momenteel heeft de regio Groningen ongeveer 575 duizend inwoners.

Impact

Uitval van communicatie kent vele effecten, variërend van het stoppen van het elektronisch betalingsverkeer, stilvallen van verkeersregelinstanties tot het wegvallen van communicatie tussen personen, onder wie hulpbehoevenden.

Toekomstverwachting

De komende vier jaar zal de integratie van telecommunicatie en ICT in de maatschappij alleen maar groter worden. Het is raadzaam om dit incidenttype op jaarlijkse basis nader te onderzoeken op mogelijke veranderingen van de impact.

2.2.4.5 VERSTORING AFVALVERWERKING

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- uitval afvalverwerking

De regio Groningen kent meerdere afvalverwerkinglocaties welke verantwoordelijk zijn voor verschillende soorten afval. De verwerking van het huishoudelijk afval begint met het ophalen van het huishoudelijk afval bij de burgers door al dan niet gemeentelijke huisvuildiensten.

In de keten van afvalverwerking zitten meerdere schakels die elk hun eigen rol spelen. Uitval van een of meerdere van deze schakels heeft verschillende effecten. Het uitvallen van het ophalen van het huishoudelijk afval heeft de grootste effecten omdat het afval dan in de lokale woonomgeving aanwezig blijft, met mogelijke rotting, stank en ongedierte tot gevolg.

Indicator

Voor dit crisistype wordt het aantal inwoners in de regio gebruikt. Momenteel heeft de regio Groningen ongeveer 575 duizend inwoners.

Impact

De effecten van dit crisistype zal in de eerste periode vooral overlast inhouden. Langdurige uitval kan leiden tot een grotere kans op infectieziekten, al wordt een dergelijke uitval niet snel verwacht.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.4.6 VERSTORING VOEDSELVOORZIENING

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- uitval distributie

De meeste mensen hebben een beperkte hoeveelheid voedsel op voorraad. Dit varieert van hoeveelheden voor enkele dagen tot ruim een week. Een langdurige staking bij distributiecentra zal in eerste instantie hamsteren tot gevolg hebben, waardoor de supermarkten geen voorraad meer hebben. De voorraad van de supermarkten ligt dan, al dan niet eerlijk verdeeld, bij de burgers.

Indicator

Voor dit crisistype wordt het aantal inwoners in de regio gebruikt. Momenteel heeft de regio Groningen ongeveer 575 duizend inwoners.

Impact

Ernstige effecten zijn op korte termijn niet te verwachten. Bij een uitval van meerdere dagen tot weken zullen zich steeds meer problemen gaan aftekenen. Maatschappelijke problemen waaronder verstoring van de openbare orde tot dodelijke slachtoffers door voedselgebrek kunnen zich voordoen.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.4.7 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen worden de incidenttypen

- *Uitval elektriciteitsvoorziening*
- *Uitval drinkwatervoorziening*
- *Verontreiniging in drinkwaternet*

als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Vitale infrastructuur en voorzieningen*.

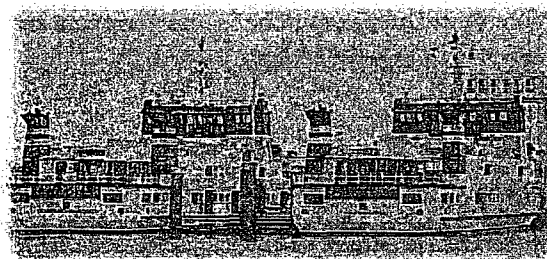
In onderstaande tabel wordt aangegeven waarom de overige incidenttypen niet verder worden meegenomen.

Incidenttype	Reden
Uitval olievoorziening	Vergelijkbaar met uitval elektriciteitsvoorziening.
Uitval gasvoorziening	Vergelijkbaar met uitval elektriciteitsvoorziening.
Problemen waterinname	verwachte kans op optreden zeer gering met daarnaast vergelijkbare problematiek als bij de andere drinkwaterscenario's.
Uitval rioleringsstelsel	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Uitval afvalwaterzuivering	Verwachting van relatief beperkte effecten en voldoende alternatieven.
Uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Uitval afvalverwerking	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Uitval voedseldistributie	Verwachting van relatief beperkte effecten.

2.2.5 VERKEER EN VERVOER

“Zonder transport staat alles stil”, zo luidt de slagzin, gebruikt door de vervoerssector. Vervoer, over land, water en door de lucht is een niet weg te denken fenomeen.

Bij incidenten bij verkeer en vervoer kunnen meerdere personen betrokken zijn of kunnen de incidenten plaatsvinden op lastig te bereiken locaties.

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Verkeer en vervoer* genoemde vier crisistypen besproken. Transporten met gevaarlijke stoffen worden hier niet besproken, deze zijn besproken in § 2.1.3.

2.2.5.1 LUCHTVAARTINCIDENTEN

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
- incident vliegtoestel bij vliegshows

De regio Groningen kent slechts een klein vliegveld te Oostwold, gemeente Scheemda. Op deze luchthaven wordt een keer per jaar een luchtvaartshow gehouden. Dit vliegveld wordt tevens gebruikt als tankplaats voor de traumahelikopter van het UMCG.

In de regio Drenthe, gemeente Tynaarlo, bevindt zich de luchthaven Groningen Airport Eelde. De fysieke locatie bevindt zich in zijn geheel in de regio Drenthe, echter de aan- en uitloop van de start- en landingsbanen bevinden zich in de regio Groningen, met daarmee de mogelijkheid van een luchtvaartincident. De kleinste afstand van begin start- en landingsbaan tot aan de regio Groningen (gemeente Haren) bedraagt 1.700 m.

Indicator

De indicatoren voor dit crisistype zijn het aantal vliegvelden, het aantal vliegbewegingen en vliegshows.

De regio Groningen kent geen vliegvelden met bijbehorende vliegbewegingen, maar grenst wel aan luchthaven Groningen Airport Eelde met 45.200 vliegbewegingen per jaar.

De regio Groningen kent één vliegshow.

Impact

Luchtvaartincidenten worden altijd als ernstig ervaren. Ook al liggen er 'formeel' geen risico's op dit vlak in de regio Groningen, toch zal de betrokkenheid bij een ernstig ongeval op de luchthaven Groningen Airport Eelde groot zijn. De effecten zijn voornamelijk persoonlijk letsel.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden. Voor de luchthaven Groningen Airport Eelde zijn plannen om een van de landingsbanen te verlengen. Zoals de plannen er nu uitzien heeft dit geen gevolgen voor dit scenario.

2.2.5.2 INCIDENTEN OP OF ONDER WATER

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- incident waterrecreatie en pleziervaart
- incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)
- incident op ruim water
- grootschalig duikincident

De regio Groningen kent meerdere gebieden met water.

In de eerste plaats de Waddenzee. Vanuit de Groningse kust starten op enkele plaatsen veerdiensten naar verschillende locaties buiten de kust. Zo zijn er veerdiensten naar onder andere Schiermonnikoog (vanuit Lauwersoog) en Borkum (D) (vanuit Eemshaven). Een groot deel van de Groningse Waddenzee wordt gebruikt voor wadlooptochten en wordt gebruikt door vele watersporters.

De Regio Groningen kent ook meerdere binnenwateren, zoals het Van Starckenborghkanaal, het Eemskanaal, het Winschoterdiep, diverse meren waaronder het Lauwersmeer en de grachten van de Stad Groningen. Op deze wateren vindt zowel beroepsvaart als pleziervaart plaats. In de gemeente Groningen is tevens sprake van rondvaarttochten.

Indicator

De indicatoren voor dit crisistype zijn voor de eerste twee incidenttypen het product van het aantal scheepvaartpassages en het laadvermogenklasse en de som van beide vaarrichtingen. Voor de laatste twee incidenttypen zijn nog geen adequate indicatoren vastgesteld.

De regio Groningen kent 40813 scheepvaartpassages*tonnage bij de pleziervaart en 41737 scheepvaartpassages*tonnage bij de beroepsvaart (niveau 2002).

Impact

Een ongeval op water vraagt een snelle hulpverlening, wat bemoeilijkt wordt door de minder eenvoudige bereikbaarheid.

Een ongeval op water wordt daarnaast gekenmerkt door de betrokkenheid van meer en andere hulpverleningsorganisaties dan bij andere ongevallen. De ligging aan zee, met Duitsland als aangrenzend buurland, maakt hulpverlening op water complex.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.5.3 VERKEERSINCIDENTEN OP LAND

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- incident wegverkeer
- incident treinverkeer

De regio Groningen heeft ongeveer 136 kilometer rijkswegen, 538 km provinciale weg en 163 km spoor. De wegen worden gekarakteriseerd door relatief geringe vervoersstromen. Alleen rondom de stad Groningen kunnen grote verkeersstromen met regelmaat voorkomen. De spoorwegen worden slechts voor een klein gedeelte gebruikt als intercityspoor. Een belangrijk deel, 91%, van het spoor in de regio Groningen is niet geëlektrificeerd.

Indicator

De indicatoren voor dit crisistype is het aantal dodelijke ongevallen op de weg en het spoor in de periode 1996 - 2005. In de regio Groningen is dit voor wegongevallen gemiddeld 43 dodelijke slachtoffers per jaar en voor spoorongevallen gemiddeld 1 dodelijk slachtoffer per jaar.

Impact

Dodelijke slachtoffers zijn bij ongevallen op de weg altijd te verwachten. Meestal één of enkele en soms meerdere en een enkele keer tientallen.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden. De provincie heeft in haar provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 (bijlage 5) echter wel gebieden aangewezen die in aanmerking kunnen komen voor ontwikkeling.

2.2.5.4 INCIDENTEN IN TUNNELS

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- incident in treintunnels en ondergrondse stations
- incident in wegtunnels
- incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations

De regio Groningen kent geen tunnels of ondergrondse stations.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.5.5 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen worden de incidenttypen

- *incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein*
- *incident op ruim water*

als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Verkeer en vervoer*.

In onderstaande tabel wordt aangegeven waarom de overige incidenttypen niet verder worden meegenomen.

Incidenttype	Reden
Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	Geen luchthaven in de regio. De regio werkt wel samen met de regio Drenthe in verband met luchthaven Groningen-Eelde.
Incident vliegtuig bij vliegshows	Slechts één vliegshow per jaar met kleine vliegtuigen.
Incident waterrecreatie en pleziervaart	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)	Verwachting van beperkte effecten.
Grootschalig duikincident	Verwachting van beperkte effecten en een kleine kans van optreden.
Incident wegverkeer	Verwachting kleine kans op groot incident.
Incident treinverkeer	Verwachting kleine kans op groot incident.

2.2.6 GEZONDHEID

Gezondheid is een groot goed en de huidige maatschappij is zich bewust van het belang van een goede gezondheid. De gezondheid kan echter in grote mate bedreigd worden door tal van factoren. Bevolkingsgroei en intensieve veehouderij kan gezien worden als bedreiging voor de volksgezondheid.

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Gezondheid* genoemde twee crisistypen besproken.

2.2.6.1 BEDREIGING VOLKSGEZONDHEID

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- besmettingsgevaar via contactmedia
- feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen
- besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland
- besmettelijkheidsgevaar in eigen regio
- dierziekte overdraagbaar op mens

Te denken valt aan plotselinge gebeurtenissen, inzichten in of vermoedens over een directe bedreiging voor de gezondheid van een grote groep personen, echter (nog) zonder (veel) ziektegevallen. Het gaat hierbij namelijk om het dreigen van gezondheidseffecten, waaronder speciaal gezondheidseffecten op langere termijn.

Belangrijke risicobronnen zijn hier locaties waar grote hoeveelheden mensen op een relatief klein oppervlak samen zijn, zoals evenementen en locaties met een relatief zwakkere bevolking, zoals kleine kinderen en ouderen.

Indicator

De indicator voor het eerste incidenttype, besmettingsgevaar via contactmedia, is het aantal inwoners (575 duizend) van de regio. De indicator voor het laatste incidenttype, dierziekte overdraagbaar op mens, is het aantal stuks vee per diersoort.

Diersoort (2009)	Aantal (duizendtallen)
Kip	5.246
Rund	194
Varken	157
Schaap	88
Geit	10

Voor de overige incidenttypen is nog geen adequate indicator beschikbaar.

Impact

Dit incidenttype omvat de dreiging en nog niet de daadwerkelijke besmetting. Dit vraagt vooral een communicatieve inspanning van de hulpverleningsdiensten. Indien vaccinatie nodig blijkt te zijn zal dit vooral een beroep doen op de geneeskundige diensten.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.6.2 ZIEKTEGOLF

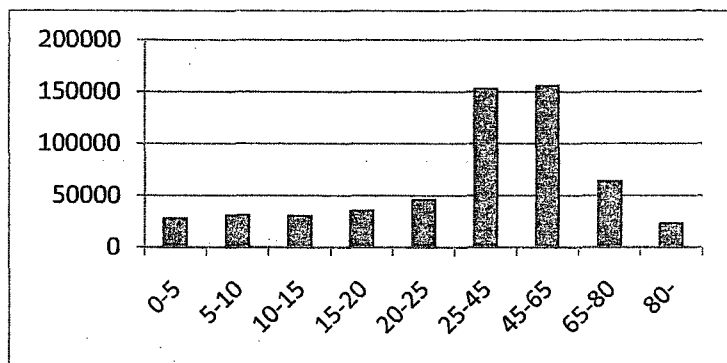
Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- ziekte­golf besmettelijke ziekte
- ziekte­golf niet-besmettelijke ziekte

Bij een ziekte­golf is sprake van daadwerkelijke ziekteverschijnselen. Risicobronnen zijn ook hier locaties waar grote hoeveelheden mensen op een relatief klein oppervlak samen zijn, zoals evenementen en locaties met een relatief zwakkere bevolking, zoals kleine kinderen en ouderen.

Indicator

De indicatoren voor dit crisistype is het aantal inwoners verdeeld naar leeftijd­klasse.

Figuur: Leeftijdsverdeling regio Groningen 2008

Impact

Een ziektegolf heeft in veel gevallen vooral effect op de zwakkere groepen in de samenleving, zoals pasgeborenen en ouderen. Door een grote uitval van medewerkers kan het eveneens effecten hebben op de continuïteit van bedrijven en instellingen, waaronder hulpverleningsdiensten.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.6.3 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen wordt het incidenttype

- *Ziektegolf besmettelijke ziekte*

als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Gezondheid*.

In onderstaande tabel wordt aangegeven waarom de overige incidenttypen niet verder worden meegenomen.

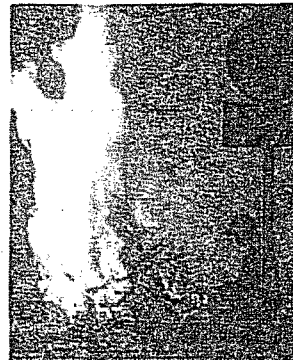
Incidenttype	Reden
Besmettingsgevaar via contactmedia	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Besmettelijkheidsgevaar in eigen regio	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Dierziekte overdraagbaar op mens	Verwachting van relatief beperkte effecten.
Ziektegolf niet besmettelijke ziekte	Vergelijkbaar met de wel besmettelijke variant, echter met minder effecten voor de hulpverleningsdiensten.

2.2.7 SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE OMGEVING

Nederland kent een hoge bevolkingsdichtheid en een grote hoeveelheid mensen op een klein oppervlak of in een relatief kleine ruimte, kan tot ernstige incidenten leiden.

De regio Groningen heeft in vergelijking met de rest van het land een lage bevolkingsdichtheid, maar kent meerdere plaatsen en objecten waar veel mensen bij elkaar komen.

In deze paragraaf worden de binnen het maatschappelijk thema *Sociaal-maatschappelijke omgeving* genoemde twee crisistypen besproken.

2.2.7.1 PANIEK (STRESS) IN MENIGTEN

Dit crisistype kent het volgende incidenttype:

- paniek tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties

Dit crisistype omvat de gevolgen van verdrukking en stuwning door massale paniek en vluchtgedrag in compacte menigten in vooral de volgende situaties:

- grote festiviteiten, concerten e.d.
- winkelcentra met verkoopstunts
- grote demonstraties
- grote voetbalstadions en dergelijke objecten

Het gaat bij al deze situaties om de volgende onderwerpen:

- een hoge dichtheid van aanwezigen op een bepaald oppervlak
- een grote mate van ingeslotenheid van de aanwezigen (beperkte bewegingsruimte en vluchtwegen)
- een gebeurtenis waardoor de paniek of stuwning wordt aangewakkerd

Indicator

Voor dit crisistype is nog geen adequate indicator vastgesteld.

Impact

Naast meerdere personen die letsel oplopen door de paniek of stress, vraagt dit incidenttype een ruime mate van aandacht van het bestuur in de vorm van communicatie.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.7.2 VERSTORING OPENBARE ORDE

Dit crisistype kent de volgende incidenttypen:

- rel rondom demonstraties en andere manifestaties
- gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden
- maatschappelijke onrust en buurtrellen

Deze incidenten kunnen op meerdere plaatsen voorkomen. Manifestaties en voetbalrellen spelen zich voornamelijk af rondom de betrokken activiteiten. Maatschappelijke onrust kan regionaal of lokaal zijn, zoals de Oosterparkwijkrellen in 1997. Maatschappelijke onrust kan ook ontstaan naar aanleiding van een gepleegd strafbaar feit of door beleving.

Indicator

De indicatoren voor dit crisistype is het aantal risicowedstrijden binnen het eredivisie voetbal en het aantal probleemwijken.

De regio Groningen kent enkele risicowedstrijden per jaar en twee, aangewezen, probleemwijken.

Impact

Naast meerdere personen die letsel oplopen door de onrust, vraagt dit incidenttype een ruime mate van aandacht van het bestuur in de vorm van communicatie.

Toekomstverwachting

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat in de komende vier jaar grote veranderingen zullen plaatsvinden.

2.2.7.3 SCENARIOKEUZE

Op grond van de hierboven omschreven crisistypen worden de incidenttypen

- *paniek (stress) tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties*
- *maatschappelijke onrust en buurtrellen*

als maatgevend beschouwd voor de regio Groningen binnen het maatschappelijk thema *Sociaal-maatschappelijke omgeving*.

In onderstaande tabel wordt aangegeven waarom de overige incidenttypen niet verder worden meegenomen.

Incidenttype	Reden
Rel rondom demonstraties en andere manifestaties	Vergelijkbaar met maatschappelijke onrust en buurtrellen.
Gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden	Vergelijkbaar met maatschappelijke onrust en buurtrellen.

2.3 BUURREGIO'S

De buren van de regio Groningen staan in onderstaande tabel vermeld:

Buren Regio Groningen	
Noord	Noordzee
Oost	Duitsland
Zuid	Drenthe
West	Friesland

Voor het vaststellen van het risicoprofiel is het eveneens van belang zicht te hebben op de risico's die aanwezig zijn in de buurregio's van de eigen regio. De handreiking noemt hierin de risico's die aanwezig zijn op een maximale afstand van 15 kilometer. Daarnaast kunnen objecten op een grotere afstand aanwezig zijn die invloed kunnen hebben.

Friesland

De veiligheidsregio Friesland grenst aan de westzijde van de regio Groningen. In onderstaande tabel staan de gemeenten genoemd welke binnen 15 km afstand van de regio Groningen liggen. Tevens zijn de belangrijkste risicobronnen opgenomen.

De mogelijke effecten van de risicobronnen in de veiligheidsregio Friesland geven geen aanleiding tot aanvullende maatregelen in de regio Groningen.

Gemeente	Karakteristiek
Achtkarspelen	15 risico-opleverende inrichtingen waarvan twee BRZO-inrichtingen, transport over water
Dantumadiel	Noordoostelijk deel, geen risico-opleverende inrichtingen
Dongeradeel	14 risico-opleverende inrichtingen waarvan een BRZO-inrichting
Heerenveen	Uiterste noordoostelijke deel, geen risico-opleverende inrichtingen
Kollumerland en Nieuwkruisland	8 risico-opleverende inrichtingen
Ooststellingwerf	16 risico-opleverende inrichtingen, natuurbrand
Opsterland	17 risico-opleverende inrichtingen, natuurbrand
Schiermonnikoog	Geen risico-opleverende inrichtingen
Smallingerland	22 risico-opleverende inrichtingen waarvan twee BRZO-inrichtingen, transport over water
Tytsjerksteradiel	17 risico-opleverende inrichtingen

Drenthe

De veiligheidsregio Drenthe grenst aan de zuidzijde van de regio Groningen. In onderstaande tabel staan de gemeenten genoemd welke binnen 15 km afstand van de regio Groningen liggen. Tevens zijn de belangrijkste risicobronnen opgenomen.

De mogelijke effecten van de risicobronnen in de veiligheidsregio Drenthe geven geen aanleiding tot aanvullende maatregelen in de regio Groningen.

Gemeente	Karakteristiek
Aa en Hunze	13 risico-opleverende inrichtingen, natuurbrand
Assen	17 risico-opleverende inrichtingen
Borger-Odoorn	20 risico-opleverende inrichtingen, natuurbrand
Coevorden	Uiterste oosten, geen risico-opleverende inrichtingen
Emmen	32 risico-opleverende inrichtingen waarvan twee BRZO-inrichtingen, natuurbrand
Noordenveld	20 risico-opleverende inrichtingen, natuurbrand
Tynaarlo	17 risico-opleverende inrichtingen, vliegveld

Duitsland

De oostzijde van de regio Groningen grenst aan de Duitse deelstaat Niedersachsen, met daarin de stad Emden en de landskringen Aurich, Emsland en Leer.

Nederland verschilt met Duitsland van mening over de loop van de zeegrens door de Eems vanaf de Dollard. Volgens de Nederlandse opvatting loopt die grens vanaf Nieuwe Statenzijl recht naar de Eems om daar het midden van de stroom te volgen. De grens snijdt hierbij de Geisedam, een leidam van de Eems. Volgens de Duitse opvatting is het Nederlandse deel kleiner en volgt de grens in de Eems de laagwaterlijn aan de Nederlandse kant, zodat de zandbanken Paap en Hond Duits zouden zijn. Ook liggen naar Duitse opvatting kleine delen van de havenpielen van Delfzijl eigenlijk in Duitsland. Dit verschil in opvatting heeft al een paar maal tot problemen geleid, onder andere over de verdeling van de baten van de gaswinning in dit gebied. Over het algemeen is er echter sprake van een gemeenschappelijk beheer, in het leven geroepen bij het Eems-Dollard verdrag van 1960. Vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat en het Duitse equivalent regelen daarin het uitbaggeren van de vaargeul, de markering van de vaarweg en andere zaken de scheepvaart betreffende. In 1996 kwam daarbij een regeling van de natuurstatus van het gebied in het zogenaamde milieuprotocol.

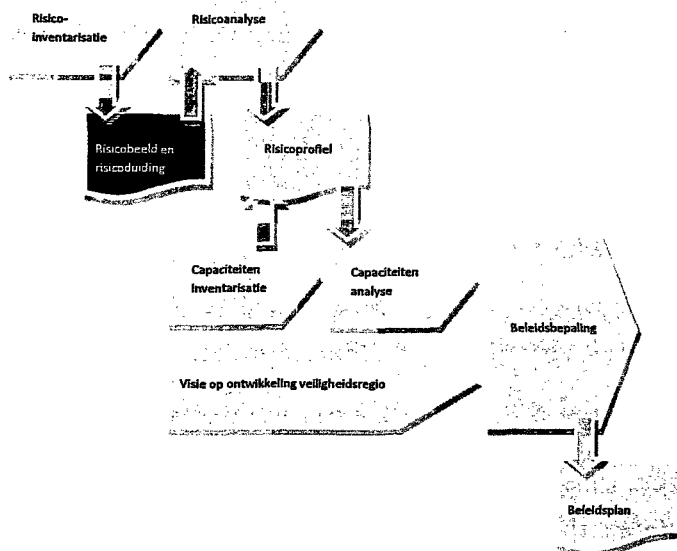
Op het gebied van rampenbestrijding wordt gebruik gemaakt van het *Incidentbestrijdingsplan Waddenzee* (versie 6.1, d.d. 10 december 2009). Op het gebied van brandveiligheid zijn aanvullende afspraken gemaakt, waaronder het inzetten van de Duitse blusboot *Gustav Meijer*.

De mogelijke effecten van de risicobronnen in Duitsland geven geen aanleiding tot aanvullende maatregelen in de regio Groningen.

2.4 RISICOBEELD EN RISICODUIDING

Bij de keuze van deze scenario's heeft de projectgroep zich laten leiden door meerdere factoren.

- Risico-inventarisatie**
De risico-inventarisatie heeft laten zien dat niet alle scenario's binnen de regio Groningen mogelijk zijn. Deze scenario's zijn vanzelfsprekend niet verder uitgewerkt.
- Ervaring en expertise van de projectgroepsleden**
Daarnaast is gebruik gemaakt van de aanwezige ervaring en expertise van de projectgroepsleden. Dit heeft geleid tot een aantal van 12 scenario's. Tijdens de risicocarrousel (hoofdstuk 3) zijn op grond van aanvullende kennis en ervaring nog twee scenario's aan het voorlopige risicobeeld toegevoegd.
- Impact en waarschijnlijkheid**
De methodiek van de Handreiking is gebaseerd op het meewegen van de relatie tussen impact en waarschijnlijkheid. De kans dat een vliegtuig neerstort op de regio is klein te noemen, dat het daarbij een passagierstoestel betreft met een maximaal aantal inzittenden en dat deze neerstort op de Grote Markt tijdens de Bloemetjesmarkt maakt de impact wel zeer groot, maar de kans juist kleiner. De projectgroep heeft naar een balans gezocht bij haar keuze van de scenario's en daarbij niet naar extremen gezocht, maar juist gezocht naar scenario's die voorstelbaar zijn.
- Verdeling over de maatschappelijke thema's**
De keuze voor de scenario's is mede ingegeven door de maatschappelijke thema's. De projectgroep heeft er voor gezorgd dat alle maatschappelijke thema's aan de orde zijn gekomen.

Het uitwerken van nog meer scenario's levert geen meerwaarde op aangezien de gekozen scenario's gezamenlijk tot een nagenoeg volledig beeld leiden.

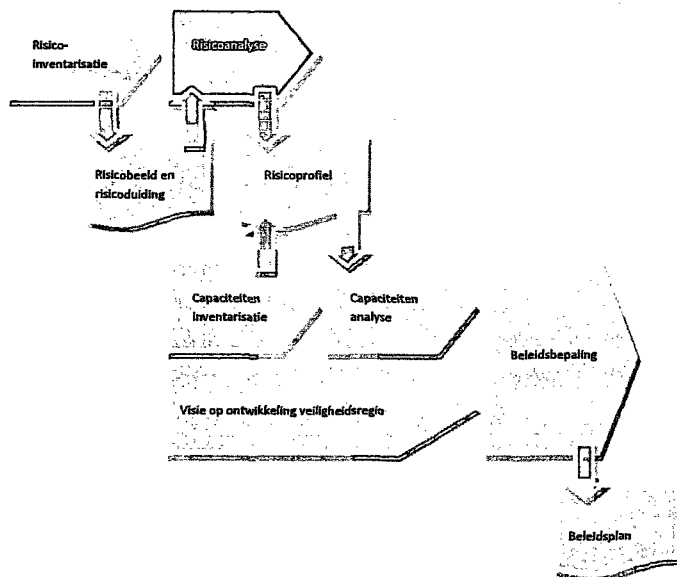
Uitgaande van de informatie verkregen uit de risico-inventarisatie en de te verwachte toekomstontwikkelingen in de periode 2010 – 2013, is gekozen voor een nadere uitwerking van de volgende scenario's:

maatschappelijk thema	crisistype	incidenttype
Natuurlijke omgeving	overstromingen	overstroming vanuit zee vollopen van een polder/ dijkdoorbraak
	extreme weersomstandigheden	koudegolf, sneeuw en ijzel
Gebouwde omgeving	branden in kwetsbare objecten	grote brand in gebouwen met een groot-schalige publieksfunctie
Technologische omgeving	incidenten met brandbare / explosieve stof in open lucht	incident vervoer weg
	incidenten met giftige stof in open lucht	incident stationaire inrichting
Vitale infrastructuur en voorzieningen	verstoring energievoorziening	uitval elektriciteitsvoorziening
	verstoring drinkwatervoorziening	uitval drinkwatervoorziening verontreiniging in drinkwaternet
Verkeer en vervoer	luchtvaartincidenten	incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
	incidenten op of onder water	incident op ruim water
Gezondheid	ziektégolf	ziektégolf besmettelijke ziekte
Sociaal-maatschappelijke omgeving	paniek in menigten	paniek (stress) tijdens grote festiviteiten, concerten, demonstraties
	verstoring openbare orde	maatschappelijke onrust en buurtrellen

3. RISICOANALYSE

Voor de risicoanalyse is binnen de Regio Groningen gekozen voor een brede benadering. In uitbreiding op de samenstelling van de projectgroep heeft een dertigtal deskundigen op 11 januari 2010 deelgenomen aan een *risicocarrousel* (bijlage 5). Tijdens deze eerste bijeenkomst is één scenario niet aan bod gekomen. Door de deskundigen is daarnaast aangegeven dat nog één extra scenario behandeld diende te worden. Deze scenario's zijn op 17 februari 2010 in een kleinere groep (bijlage 6) behandeld.

Als voorbereiding op de risicocarrousel zijn de scenario's uit paragraaf 2.3 verder uitgewerkt en in samengevatte vorm aan de deelnemers van de risicocarrousel aangeboden (bijlagen 7 – 20).

3.1 SCENARIO-ANALYSE

De uitgewerkte scenario's zijn vervolgens gebruikt tijdens de risicocarrousel. Hiertoe zijn de scenario's in vier groepen verdeeld, waarbij voor zover mogelijk gelijksoortige scenario's gecombineerd zijn. Elke groep bestond uit een aantal deskundigen op het gebied van crisismanagement en rampenbestrijding in relatie tot de scenario's. Elk scenario is vervolgens door de groep deskundigen beoordeeld op impact en waarschijnlijkheid.

3.1.1 IMPACTBEOORDELING

Om inzicht te krijgen in de verwachte aard, de omvang en de schaal van de gevolgen van de aanwezige risico's, moet een impactbeoordeling worden uitgevoerd. De methode voor impactbeoordeling binnen het regionaal risicoprofiel is gebaseerd op de Nationale Risicobeoordeling, die door de rijksoverheid wordt gehanteerd ten behoeve van de nationale veiligheid. De nationale methode is een directe vertaling van de doelstelling van de Strategie Nationale Veiligheid: bescherming van de vitale belangen van Nederland. Het Kabinet heeft vijf vitale belangen vastgesteld en in het kader van het regionaal risicoprofiel is daar een zesde vitaal belang, veiligheid cultureel erfgoed, aan toegevoegd.

1. Territoriale veiligheid
2. Fysieke veiligheid
3. Economische veiligheid
4. Ecologische veiligheid
5. Sociale en politieke stabiliteit
6. Veiligheid cultureel erfgoed

De vitale belangen zijn met elkaar verweven; aantasting van één ervan kan leiden tot aantasting van andere belangen. Zo kan een inbreuk op de fysieke veiligheid (het vierde belang) het vijfde belang onder druk zetten: de sociale en politieke stabiliteit. Dit belang kan echter ook rechtstreeks worden bedreigd. Bijvoorbeeld door aantasting van de sociale cohesie.

De impactcriteria zijn vervolgens voor alle incidentscenario's op dezelfde manier gemeten. Voor elk van de vijf impactcriteria geldt dat de impact meetbaar is gemaakt op basis van een indeling naar vijf klassen:

Klasse	Impact
A	beperkt gevolg
B	aanzienlijk gevolg
C	ernstig gevolg
D	zeer ernstig gevolg
E	catastrofaal gevolg

3.1.2 WAARSCHIJNLIJKHEIDSBEOORDELING

Om de gekozen incidentscenario's onderling te kunnen rangschikken moet, naast het bepalen van de impact, ook de waarschijnlijkheid van het scenario beoordeeld worden. De methode hiervoor is, evenals de impactbeoordeling, gebaseerd op de Nationale Risicobeoordeling.

De term waarschijnlijkheid wordt in deze gedefinieerd als "de kans dat een scenario binnen de komende vier jaar zal plaatsvinden". Voor het bepalen van de waarschijnlijkheid wordt een indeling in vijf klassen gehanteerd (klassen A t/m E). De indeling is in overeenstemming met de gekozen principes voor de impactbepaling. Klasse A representeert een incidentscenario dat als zeer onwaarschijnlijk wordt gekwalificeerd, klasse E representeert een incidentscenario dat als zeer waarschijnlijk wordt gekwalificeerd.

De waarschijnlijkheid van het incidentscenario wordt primair bepaald door de oorzaak. Het incidentscenario geeft daarom een beschrijving van de oorzaak. De waarschijnlijkheid van het incidentscenario wordt secundair bepaald door het gevolg (impact) van het incidentscenario. Bijvoorbeeld een explosie met 100 doden heeft een lagere waarschijnlijkheid dan een explosie zonder doden. Bij de scenario's is daarom gekozen voor een eenduidig gevolg.

De waarschijnlijkheidcriteria zijn vervolgens voor alle incidentscenario's op dezelfde manier gemeten. De waarschijnlijkheid is meetbaar gemaakt op basis van een omschrijving van het gevaar of een omschrijving van de dreiging. Dit is ondergebracht in vijf klassen:

Klasse	Gevaar	Dreiging
A	zeer onwaarschijnlijk	geen concrete aanwijzingen en gebeurtenis wordt nauwelijks voorstelbaar geacht
B	onwaarschijnlijk	geen concrete aanwijzingen, maar gebeurtenis wordt enigszins voorstelbaar geacht
C	mogelijk	geen concrete aanwijzingen, gebeurtenis is voorstelbaar
D	waarschijnlijk	de gebeurtenis wordt zeer voorstelbaar geacht
E	zeer waarschijnlijk	concrete aanwijzingen dat de gebeurtenis geëffectueerd zal worden

3.2 RISICOBEEELD

De resultaten van de beide risicocarroussels zijn weergegeven in de matrix op de volgende pagina.

De plaats van het ramp- en crisisscenario in het risicodiagram is een weergave van de impact en waarschijnlijkheid.

Impact	Waarschijnlijkheid	Zeer onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Mogelijk	Waarschijnlijk	Zeer waarschijnlijk
Catastrofaal						
Zeer ernstig	Ongeval met een giftige stof	Luchtvaartongeval Brand				
Ernstig				Uitval drinkwatervoorziening		
Aanzienlijk				Paniek (stress) in menigte verontreiniging drinkwater	Overstroming boezem	
Beperkt						Verstoring openbare orde Verstoring energievoorziening

De werkvorm Risicocarrousel heeft bruikbare resultaten opgeleverd. Dilemma's waar de deelnemers mee te maken kregen bestonden vooral uit de speelruimte in de scenario's. Twee aspecten kwamen hier regelmatig naar voren.

In de eerste plaats kan de locatie waar een scenario zich afspeelt bepalend zijn voor de ernst en in sommige gevallen ook de waarschijnlijkheid. Een brand in een complex gebouw in het centrum van de stad Groningen kent andere kenmerken dan een vergelijkbare brand in een van de dorpskernen in het Ommeland. Het aantal slachtoffers is misschien wel gelijk, alsook de schade, maar de uit te voeren hulpverleningsprocessen kunnen andere prioriteiten hebben. Te denken valt hier aan politieprocessen en vervoer van slachtoffers naar ziekenhuizen.

In de tweede plaats speelt de dynamiek van een scenario een belangrijke en bepalende rol. Voor de regio Groningen is gekozen voor een zo specifiek mogelijke omschrijving van een scenario. Tijdens de risicocarrousel werd regelmatig gediscussieerd over mogelijke effecten van een andere dynamiek op impact en waarschijnlijkheid. Hiermee is wel duidelijk geworden dat de keuze en uitwerking van de scenario's geen garantie bieden voor een perfecte voorbereiding. De eerstvolgende gebeurtenis kan weer net iets anders zijn dan een van de omschreven scenario's, met net weer andere gevolgen.

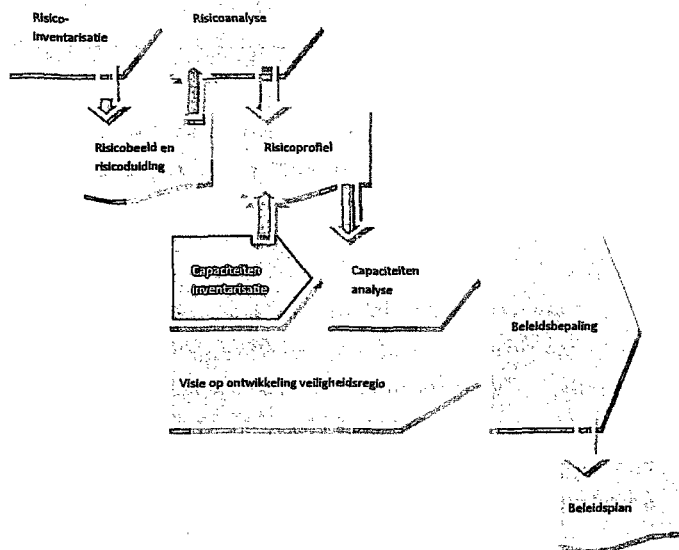
Met inachtneming van de beide dilemma's en het hanteren van een zekere bandbreedte in een aantal scenario's, zijn de deelnemers aan de risicocarrousel erin geslaagd om de scenario's op een dusdanige manier te beschrijven dat de beoordeling van de impact en waarschijnlijkheid een representatief beeld geeft van de situatie in de regio Groningen.

Een ander aspect dat geen rol speelt binnen de handreiking is de burger, diegene waar de voorbereiding voor gedaan wordt. De risicoperceptie van de burger kan een heel andere zijn dan de meningen van de deskundigen. Een recent onderzoek binnen de regio Groningen heeft laten zien dat de burger vooral kleinschalige gebeurtenissen, zoals inbraak of brand in een woning of woonwijk, als lastig ervaart, terwijl de ziektegolf door de burger als veel minder ernstig wordt beleefd. Daarnaast worden de effecten van en de kans op een overstroming door de burger veel kleiner geschat dan door de deskundigen.

De burger speelt op een andere manier nog een rol binnen dit proces, terwijl dit niet meegewogen wordt. Het betreft de zelfredzaamheid van de burger, de mate waarin hij of zij zelf een bijdrage kan leveren aan het zichzelf in veiligheid brengen tijdens een gebeurtenis.

4. CAPACITEITENINVENTARISATIE

Capaciteit is een lastig begrip. Aan de ene kant beschrijft het een bepaald vermogen of een bepaalde kracht en aan de andere kant beschrijft het bekwaamheid of geschiktheid. Vertaald naar hulpverleningsprocessen kan daarbij verwezen worden naar bijvoorbeeld een groot aantal brandweervoertuigen enerzijds, maar met ongeschikte gereedschappen aan boord anderzijds.

De laatste 50 jaar hebben vrijwel alle grote calamiteiten in Nederland laten zien dat de fysieke capaciteit voldoende is. Beelden van rijen ambulances, die uiteindelijk niet ingezet werden, zijn beschikbaar bij de vuurwerkramp in Enschede, de Bijlmerramp en de crash van het vliegtuig van Turkish Airlines. Evaluaties laten vervolgens zien dat het niet het aantal middelen is geweest dat verbeterd kon worden, maar meer de inzet en coördinatie daarvan. Daarmee gaat ‘capaciteit’ meer richting de betekenis ‘geschiktheid’ dan de betekenis ‘vermogen’.

De handreiking geeft aan dat voor het vaststellen van het risicoprofiel een generieke capaciteiteninventarisatie voldoende is. Na het vaststellen van het risicoprofiel door het bestuur kan het bestuur vragen om een meer specifieke capaciteiteninventarisatie en –analyse om een scherper beeld te krijgen van de capaciteiten van de regio in relatie tot de relevante scenario’s.

Bij de generieke capaciteiteninventarisatie wordt alleen gekeken naar de capaciteit van de eigen regio, inclusief bijstandsregelingen. Daarnaast ligt een focus op de fysieke impact (doden en gewonden) van de scenario’s en op de primaire hulpverleningsprocessen.

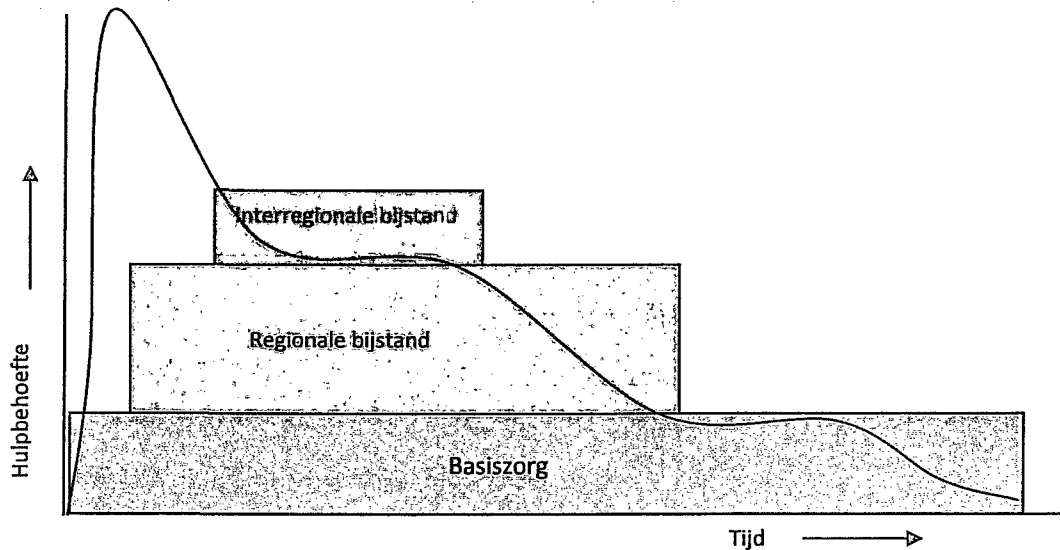
In dit hoofdstuk wordt voornamelijk op een kwalitatieve manier gekeken naar de capaciteit. Zoals al eerder benoemd is de aard en omvang van de hulpverleningsbehoefte niet alleen afhankelijk van een specifiek omschreven scenario. Helder is dat variatie in plaats en tijd grote invloed kan hebben op de hulpverleningsbehoefte. In de volgende paragraaf wordt stil gestaan bij de relatie tussen capaciteit en scenario, waarbij de effecten van plaats, tijd en dynamiek van een scenario worden besproken. In de afsluitende paragraaf volgt een kwalitatieve omschrijving van de capaciteiten van de verschillende disciplines.

4.1 CAPACITEIT VERSUS SCENARIO

Ook tijdens een gebeurtenis geldt de uitspraak ‘als elke seconde telt’. Onder normale omstandigheden wordt gebruik gemaakt van de aanwezige basiszorg. Bij een gebeurtenis wordt in veel gevallen in een korte tijd een groot beroep gedaan op de hulpverlening.

In onderstaande figuur is aangegeven hoe de hulpvraag kan groeien in de loop der tijd. In de figuur vormt de onderste balk de basiszorg. In de eerste minuten van een gebeurtenis is de basiszorg nagenoeg onmiddellijk beschikbaar. Nadat de omvang van de gebeurtenis duidelijk is geworden, zal de opschaling gaan plaatsvinden. Dit wordt weergegeven door de bovenste balken. De middelste balk laat de regionale bijstand zien, eenheden die vanuit de eigen regio zorg dragen voor de nodige assistentie. De bovenste balk laat de interregionale bij-

stand zien. Het tekort aan rampbestrijdingspotentieel is terug te vinden onder de curve, daarvoor is geen potentieel beschikbaar. In bijna alle gevallen betreft dat de hulpverleningscapaciteit in de eerste periode van een gebeurtenis.

Hulpbehoefte in relatie tot tijd

Om tijdens een gebeurtenis een kwaliteit te bieden die gelijk is aan de basiszorg, zal veel hulpverleningscapaciteit binnen een zeer korte tijd beschikbaar moeten zijn. Uit bovenstaande figuur valt af te leiden dat de hulpvraag in de eerste periode enorm is. Deze hulpvraag is echter praktisch niet in te vullen. In de eerste periode is de hulpvraag namelijk dusdanig groot dat het fysiek zelfs onmogelijk is de benodigde hulpverleners met hun materiaal ter plaatse te krijgen en vervolgens op een effectieve manier in te zetten.

Elk scenario heeft een eigen curve. In de bovenstaande figuur kan de curve van een incident met een gevaarlijke stof zijn. Een snelle escalatie in het begin met een relatief snelle afbouw. Een overstromingsscenario heeft echter een heel andere curve. Deze zal gekenmerkt worden door een trage stijging, met op enig moment een zeer snelle stijging, gevolgd door een relatief (zeer) langdurige nafase. Het eerste scenario kan binnen 24 uur volledig afgehandeld zijn, terwijl het tweede scenario de inzet van meerdere weken, misschien wel maanden vraagt.

Bovenstaande figuur is daarnaast niet geschikt voor de gehele regio. In de stedelijke omgeving zal de basiszorg vrijwel onmiddellijk beschikbaar zijn. In de landelijke gebieden kan de inzet van een of meer van de hulpdiensten wel een langere opkomsttijd vragen. Verder kunnen de balken afhankelijk zijn van het tijdstip van de dag of de dag in de week. De vrijwillige brandweer is over het algemeen in de avond beter beschikbaar dan overdag, 's avonds en in het weekend zijn minder surveillance-eenheden van de politie beschikbaar en overdag zijn de meeste ambulances ingezet voor georganiseerd vervoer.

Bovenstaande figuur is bovendien voor elk scenario anders en is afhankelijk van de plaats en tijdstip van optreden van het scenario. Het is daardoor onmogelijk om exact te bepalen wanneer de capaciteit voldoende is. Een gebeurtenis vindt plaats en leidt tot feiten en deze feiten zullen met de beschikbare capaciteit aangepakt moeten worden. Op sommige plaatsen en op sommige momenten kan dat bij sommige scenario's leiden tot een tekort. De hulpverlening wordt dan roeien met de riemen die beschikbaar zijn, maar met een goede stuurman kan een goed resultaat bereikt worden.

4.2 CAPACITEITENINVENTARISATIE

In 2004 is in het rapport 'Operationele Prestaties Regio Groningen, een verdere verdieping' een uitgebreide kwantitatieve inventarisatie gemaakt van de hulpverleningsdiensten in de regio Groningen. De gegevens uit dit rapport worden deels als basis gebruikt voor de huidige, kwalitatieve, capaciteiteninventarisatie. Destijds werd uitgegaan van de processen zoals verwoord in het Handboek Voorbereiding Rampenbestrijding. Momenteel wordt geleidelijk overgegaan naar de omschrijving zoals verwoord in het Referentiekader Regionaal Crisisplan. In de volgende paragrafen zal voor de verschillende processen gebruik gemaakt worden van de benaming uit het Referentiekader Regionaal Crisisplan.

Bij de capaciteiteninventarisatie wordt gekeken naar de beschikbare eenheden in relatie tot opkomsttijd, tijdstip van de dag en plaats van het scenario. Daarnaast worden te verwachten ontwikkelingen meegenomen.

4.2.1 BEVOLKINGSZORG

Onder Bevolkingszorg vallen de primaire processen Communicatie, Publieke zorg en Omgevingszorg.

Communicatie

Het primaire proces Communicatie bestaat uit de deelprocessen Persvoorlichting, Publieksvoorlichting en Verwanteninformatie.

De eerste twee deelprocessen zijn momenteel goed georganiseerd. De regio kent meerdere voorlichters op piket³ en maakt het daarmee mogelijk om binnen het eerste uur goed te voldoen aan voorlichting aan pers en publiek. Het derde deelproces wordt meestal in een latere fase (na minimaal één uur) opgestart. Hiervoor zijn in principe voldoende mensen beschikbaar. De mensen die hiervoor worden ingezet, worden met behulp van de Communicator⁴ of met behulp van telefoonlijsten benaderd. Het gebruik van de Communicator geeft echter geen garantie op daadwerkelijk beschikbaar zijn. In vakantieperiodes zou dit kunnen leiden tot een tekort binnen de eigen regio.

Publieke Zorg

Het primaire proces Publieke Zorg bestaat uit de deelprocessen Verplaatsen van mens en dier, Opvang, Primaire levensbehoefte en Postmortale zorg.

Voor de deelprocessen Verplaatsen van mens en dier en primaire levensbehoefte is gekozen om tijdens een calamiteit gebruik te maken van eigen netwerken. Eventuele waakvlamovereenkomsten zijn te handhaven, maar vragen een onevenredig grote inspanning om deze actueel te houden. In de praktijk blijkt het aanspreken van bestaande netwerken veel efficiënter en effectiever.

Het deelproces Postmortale zorg is voldoende georganiseerd. Ook bij grotere aantallen slachtoffers is capaciteit goed en snel genoeg te organiseren.

Het deelproces Opvang vraagt nog enige aandacht. Er is onvoldoende zicht op de beschikbare capaciteit en beschikbaarheid.

³ Een medewerker op piket is binnen een vooraf vastgestelde tijd beschikbaar voor inzet tijdens een scenario.

⁴ Een medewerker die met behulp van de Communicator benaderd wordt, kan aangeven beschikbaar te zijn. Er is geen garantie dat iemand beschikbaar is.

Voor de deelprocessen onder Publieke zorg geldt enige opstarttijd. De medewerkers staan niet op piket en dienen op een andere wijze benaderd te worden.

Omgevingszorg

Het primaire proces Omgevingszorg bestaat uit de deelprocessen Milieuhygiëne, Waterbeheer, Natuur- en Landschapsbeheer en Bouw- en Ruimtebeheer.

Voor het deelproces Milieuhygiëne is een functionaris op piket beschikbaar. Deze functionaris is bevoegd om vervolgvactiteiten te starten.

Het deelproces Waterbeheer wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat en de Waterschappen en wordt in een van de volgende paragrafen verder toegelicht.

De deelprocessen Natuur- en Landschapsbeheer en Bouw- en Ruimtebeheer kennen momenteel nog geen concrete invulling. Voor de eerstgenoemde ligt een relatie met het Ministerie van Landbouw en Visserij. Hier bestaan op het gebied van crisisbeheersing echter nog geen concrete afspraken. Bij de laatstgenoemde kan gebruik gemaakt worden van bestaande afspraken met de afdelingen Bouw- en Woningtoezicht.

Toekomst

Binnen de regio Groningen wordt vrijwel permanent gewerkt aan de optimalisatie van de processen Bevolkingszorg.

De rol van de provincie zal in dit kader in de komende jaren worden afgebouwd. De gemeente Groningen kent een achterwacht, welke bereikbaar is via een telefoonlijst.

4.2.2 BRANDWEERZORG

Onder Brandweezorg vallen de primaire processen Bron- en Emissiebestrijding, Redding en Ontsmetting.

Bron- en Emissiebestrijding

Het primaire proces Bron- en Emissiebestrijding bestaat uit de deelprocessen Brandbestrijding, Ongevallenbestrijding gevaarlijke stoffen en Decontaminatie.

De eerste twee deelprocessen kunnen gezien worden als de dagelijkse werkzaamheden voor de brandweer. De regio kent een parate organisatie die op veel plaatsen binnen 8 minuten aan de werkzaamheden kan beginnen. Op plaatsen die meer afgelegen zijn, kan dit oplopen tot 15-18 minuten.

Voor grotere inzetten beschikt de regio Groningen over een helder afgesproken en vastgelegde opschalingstructuur. De grootte van de opschaling hangt samen met de grootte van de gebeurtenis. Deze kan bij een 'worst case scenario' lopen tot aan vier brandweercompagnieën. Deze brandweercompagnieën zijn dusdanig dat deze afhankelijk van het voorkomende scenario, brand of gevaarlijke stoffen, samengesteld kunnen worden.

Voor het specialisme Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen zijn interregionale afspraken gemaakt. Tevens is er samenwerking met de regio Drenthe. Voor het voorkomen van besmetting en/of verontreiniging van het oppervlaktewater is er een waterschapsregeling met Drenthe.

Een deel van de voor de inzet benodigde leidinggevenden is via een piket binnen het eerste uur beschikbaar. Een aantal leidinggevenden bekleedt daarin een dubbelfunctie, wat bij sommige scenario's een mogelijke be-

dreiging van de continuïteit kan vormen. Een ander deel van de leidinggevendenden is via vrije instroom beschikbaar.

Voor decontaminatie heeft de regio de beschikking over een eenheid die beschikbaar is voor het noorden van het land.

Redding

Het primaire proces Redding bestaat uit de deelprocessen Technische hulpverlening, Redding en Urban Search & Rescue.

Voor de eerste twee deelprocessen geldt in grote lijnen hetzelfde als voor de hiervoor besproken primaire proces. Het brandweerpersoneel is universeel inzetbaar en voor een deel is specialistisch gereedschap beschikbaar. Voor het specialisme duiken zijn afspraken gemaakt met de regio Drenthe.

Voor het deelproces Urban Search & Rescue, een relatief nieuw proces, is, naast de eerste werkzaamheden door de eigen mensen, de inzet van de landelijke USAR-organisatie mogelijk. Verder heeft de regio Groningen afspraken met Duitsland voor de inzet van technische hulpverlening door de Technisches Hilfswerk (THW).

Ontsmetting

Het primaire proces Ontsmetting bestaat uit de deelprocessen Ontsmetten mens en dier, Ontsmetten voertuigen en Ontsmetten infrastructuur.

Deze drie deelprocessen worden over het algemeen in een latere fase van een scenario uitgevoerd. De beschikbare brandweered medewerkers zullen in eerste instantie zorg moeten dragen voor een veilige omgeving om vervolgens aandacht te kunnen schenken aan het ontsmetten.

Momenteel beschikt de brandweerorganisatie nog niet over voldoende middelen om grootschalig niet-hulpverleningsmaterieel te ontsmetten. Voor een deel kan de capaciteit gebruikt worden welke bedoeld is voor eigen mensen en materieel, voor een ander deel kan gebruik gemaakt worden van aanwezige infrastructuur zoals wasgelegenheden in sporthallen en scholen. Op landelijk niveau bestaat nog geen helder beeld over hoe om te gaan met een grootschalige ontsmetting.

Toekomst

Een trend binnen Nederland is om het aantal brandweerposten te verkleinen. Enerzijds levert dit een kostenbesparing op en anderzijds leidt dit tot langere opkomsttijden van de brandweereenheden, met een mogelijke ernstigere escalatie van een scenario. Bij onderzoeken naar herindelingen en/of samenvoeging van brandweerposten dient niet alleen rekening gehouden te worden met de inzet van het eerste voertuig, maar ook met de effecten binnen het grootschalig optreden.

In de regio Groningen is dit niet aan de orde, met uitzondering van het verzorgingsgebied van Brandweer Rayon Noord (gemeenten Delfzijl, Eemsum, Appingedam en Loppersum). Daar wordt momenteel onderzoek gedaan naar het aanpassen (verkleinen) van het aantal brandweerposten

4.2.3 GENEESKUNDIGE ZORG

Onder geneeskundige zorg vallen de primaire processen Spoedeisende Medische Hulpverlening, Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen en Publieke Gezondheidszorg.

Spoedeisende Medische Hulpverlening

Het proces Spoedeisende Medische Hulpverlening bestaat uit de deelprocessen Triage, Behandelen en Vervoeren/verwijzen. De regio Groningen beschikt over duidelijke inzetvoorstellen voor scenario's met veel slachtoffers. Deze inzetvoorstellen starten met de inzet van ambulances uit de eigen regio en de eigen geneeskundige combinatie (GNK-C), geleidelijk uitbreidend met bijstand uit de regio's Friesland en Drenthe. Samen met deze regio's heeft Groningen een ambulancebijstandsplan en gewondenspreidingsplan opgesteld. Ook zijn afspraken gemaakt over bijstand met betrekking tot GHOR-functionarissen. Indien ambulancebijstand uit de noordelijke regio's onvoldoende is wordt – met behulp van het landelijke programma Octopus – een beroep gedaan op de andere regio's in Nederland. Met het naburige Duitsland zijn afspraken gemaakt in het kader van de reguliere ambulancezorgverlening.

De ziekenhuizen in de regio Groningen beschikken allen over een ziekenhuisrampenopvangplan. Voor de verpleeg- en verzorgingstehuizen is de zogenaamde Leidraad Cobra opgesteld en geïmplementeerd. Deze leidraad is een hulpmiddel waarmee deze zorginstellingen zich kunnen voorbereiden op het continueren van zorg bij een calamiteit, ramp of crisis. Op landelijk niveau is een samenwerkingsproject gestart om de rol van de huisartsen bij de GHOR landelijk uniform uit te werken. Implementatie van het project vindt plaats door middel van opleiding, training en oefening voor huisartsen. GHOR Groningen sluit hierbij aan.

De snelheid van uitvoering van dit primair proces hangt sterk af van de plaats waar en het tijdstip waarop het scenario plaatsvindt. Een scenario tijdens werkdagen in de stad Groningen geeft een ander beeld dan een scenario tijdens een vakantieweekend in het Lauwersmeergebied.

Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen

Het proces Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen bestaat uit de deelprocessen Signaleren getroffen, Bevorderen zelfredzaamheid en Verwijzen getroffen.

Dit proces vraagt een minder acute aanpak tijdens een scenario. De eerste acties worden echter al direct gestart, zodat een verantwoordelijke al in een vroeg moment de behoefte aan psychosociale hulpverlening kan beoordelen en indien nodig opstarten. Gezien de beschikbare tijd voor dit proces lijkt een tekort niet aanwezig.

Publieke Gezondheidszorg

Het proces Publieke gezondheidszorg bestaat uit Gezondheidsonderzoek (deelprocessen Monitoren Publieke Gezondheid, Onderzoek bij groepen en Onderzoek individueel) en Infectieziektebestrijding (Bron- en Contactopsporing, Beschermende maatregelen, Hygiënemaatregelen en Isolatie en quarantaine).

Voor dit primaire proces geldt in grote lijnen hetzelfde als het vorige, waarbij hier vaak nog meer tijd beschikbaar is. Daarnaast beschikt de regio over meerdere geschikte draaiboeken voor scenario's waarbij dit deelproces relevant is.

Toekomst

In de tweede helft van 2012 zal de Meldkamer Noord Nederland (MkNN), gevestigd te Drachten, in gebruik worden genomen. Dit is de gezamenlijke meldkamer van politie, brandweer en ambulancezorg voor de regio's Drenthe, Friesland en Groningen. De komst van de MkNN is van invloed op de processen en procedures van de GHOR. Op dit moment loopt het project harmonisatie GHOR-werkprocessen Noord Nederland. De werkprocessen van de GHOR zullen straks binnen de drie regio's gestandaardiseerd zijn.

De Wet veiligheidsregio's schrijft voor dat door het bestuur schriftelijke afspraken gemaakt moeten worden met de in de regio werkzame zorginstellingen. Deze afspraken hebben niet alleen betrekking op de inzet van de instellingen bij de uitvoering van hun taak ten tijde van een ramp of crisis, maar ook op de voorbereiding daarop. Met andere woorden het trainen en oefenen. De komende periode zal de nadruk liggen op het maken van deze afspraken.

4.2.4 POLITIEZORG

De verschillen tussen de processen in het Handboek Voorbereiding Rampenbestrijding en het Referentiekader Regionaal Crisisplan zijn voor de politie het grootst. De vergelijking met de informatie uit de Leidraad Operationele Prestaties wordt daarmee een stuk lastiger. Politie Groningen geeft aan dat de capaciteit momenteel vergelijkbaar is met de capaciteit zoals gerapporteerd bij het uitvoeren van de Leidraad operationele prestaties.

Onder politiezorg vallen de primaire processen Handhaving Mobiliteit, Ordehandhaving, Opsporing, Opsporingsexpertise, Interventie, Handhaving Netwerken en Bewaking & Beveiliging.

Deze deelprocessen worden over het algemeen uitgevoerd volgens het zogenoemde Knoppenmodel Politie. De verschillende deelprocessen vragen echter gedurende het verloop van de ramp om andere aandacht. Daardoor kunnen de functionarissen op verschillende tijdstippen op andere deelprocessen worden ingezet. Deze prioriteitstelling wordt tijdens de ramp bepaald door een leidinggevende. Deze leidinggevende heeft nauw overleg met het Beleidspiket en informeert Korpsleiding piket. Dit kan leiden tot de opdracht over te gaan tot formering van een SGBO waarbij de Meldkamer Noord Nederland (MKNN) vanuit Communicator P2000 het verdere proces SGBO in werking stelt. Het is van groot belang dat de dienstdoende politieofficieren voldoende aandacht hebben besteed aan opleiding en oefening voor deze taken.

Het totaalbeeld voor de regio Groningen is echter dat gedurende het eerste uur een duidelijk tekort is aan capaciteit en dat de Officier van Dienst op de politiemeldkamer in de eerste uren van de ramp een zware taak heeft.

Toekomst

Binnen de politie Groningen zijn ten aanzien van de primaire processen belangrijke taken weggelegd voor de Divisie Regionale Executieve Taken afdeling Conflict en Crisisbeheersing (CCB). Momenteel wordt ook vorm gegeven aan de uitvoering van het Nationaal Intelligence Model (NIM). Dit betreft de visie op de Informatievoorziening waarbij de uitgangspunten voor het NIM zijn:

- zorgen dat de beslissers meer sturen met en op informatie
- er sneller en betere verbanden te leggen zijn tussen delicten, dadergroepen, incidenten en problemen
- er beter kennis en informatie wordt uitgewisseld binnen politie en met partners.

Met het structuur brengen in de informatiehuishouding is een belangrijke taak toebedeeld aan de Divisie Informatie i.o. inclusief de rol voor informatiemanagement. Vele activiteiten worden en zijn ontplooid om te komen tot een aanpassing naar het referentiekader Regionaal Crisisplan.

Ook voor de politie geldt dat in de komende jaren sprake zal zijn van een veel nauwere samenwerking tussen de drie noordelijke regio's.

4.2.5 OVERIGE PARTNERS

Twee andere belangrijke partners, die al langere tijd deel uitmaken van Crisismanagement Groningen, zijn de waterschappen en defensie. Deze twee partners spelen een belangrijke rol bij verschillende scenario's.

Waterschap

De beide waterschappen binnen de regio Groningen, Hunze en Aa's en Noorderzijlvest, spelen een belangrijke rol bij scenario's met waterkwantiteit en waterkwaliteit. Beide waterschappen hebben al meerdere zaken goed georganiseerd en helder omschreven in hun eigen calamiteitenplannen. De beide waterschappen werken op operationeel gebied goed met elkaar samen.

Om taken als dijkbewaking te kunnen uitvoeren is beschikking over voldoende mensen om deze taken in drie ploegen van 8 uur uit te kunnen voeren. Voor allerlei andere werkzaamheden zijn afspraken gemaakt met lokale loonbedrijven.

Defensie

De laatste jaren is defensie steeds vaker en beter in beeld als ondersteunende organisatie voor de rampenbestrijding. Een en ander heeft onder andere vorm gekregen in de persoon van de Officier Veiligheidsregio welke binnen de regio Groningen als volwaardig lid van het Operationeel Team optreedt. Deze Officier Veiligheidsregio vormt de schakel tussen de civiele hulpverleningsdiensten en de mogelijkheden van defensie.

Defensie heeft ten behoeve van rampenbestrijding en crisisbeheersing gegarandeerde capaciteiten ter beschikking. Deze gegarandeerde capaciteit varieert van algemene ondersteuning in de vorm van 'handjes' en voertuigen tot en met specialistische ondersteuning in de vorm van geneeskundige hulp, explosievenopruiming en NBC-response. Daarnaast kan Defensie capaciteit leveren welke niet gegarandeerd is. Inzet daarvan gaat op basis van beschikbaarheid. De Officier Veiligheidsregio in het Operationeel Team adviseert over de actuele beschikbaarheid.

De kracht van de militaire eenheden ligt binnen de rampbestrijding niet binnen de eerste uren van de bestrijding, maar juist in de latere fasen van een scenario. De inzet van Defensiecapaciteit geschiedt onder operationele aansturing van het civiel gezag.

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft binnen Crisismanagement Groningen een vaste plaats. Vanaf het coördinatie-niveau GRIP 2, vormt het OM een vast onderdeel van het operationeel team. Tijdens scenario's speelt het OM een rol bij de afstemming over de inzet van capaciteit als onderdeel van de driehoek: burgemeester, korpschef politie en Hoofd Officier van Justitie.

De bezetting van het OT door een medewerker van het OM is geborgd door de Communicator.

Nutsvoorzieningen

Partijen die geen deel uitmaken van Crisismanagement Groningen en die een belangrijke rol spelen bij een deel van de scenario's zijn de bedrijven die betrokken zijn bij nutsvoorzieningen en andere vitale infrastructuur, zoals Enexis, waterbedrijven, gasunie, kabelmaatschappijen.

4.2.6 ONDERSTEUNENDE HULPVERLENINGSPROCESSEN

Het Referentiekader Regionaal Crisisplan kent twee belangrijke ondersteunende processen: Informatiemanagement en Resource management. Deze twee processen hoefden volgens de handreiking in deze eerste generieke capaciteiteninventarisatie niet specifiek te worden meegenomen.

Tijdens de inventarisatie zijn deze onderwerpen echter wel aan de orde geweest, waarbij vooral informatiemanagement een cruciale rol speelde. Vele evaluaties van verleden rampen hebben laten zien dat het tijdig beschikbaar hebben van de juiste kwaliteit en kwantiteit aan informatie cruciaal is voor een efficiënte en effectieve hulpverlening. De verschillende diensten hebben aangegeven dat, vooral op dit punt, een verbetering haalbaar en nodig is. Het gaat hierbij om informatie op operationeel, tactisch en strategisch niveau en de uitwisseling van informatie tussen deze niveaus.

Ook resource management laat enkele verbeterpunten zien, maar zijn van een kleinere orde dan de mogelijkheden bij informatiemanagement.

Een ander aspect dat door de Handreiking wordt genoemd is de beschikbare adviescapaciteit. Deze adviescapaciteit heeft vooral betrekking op de voorkant van de veiligheidsketen, pro-actie en preventie. Elke dienst besteedt aandacht aan deze schakels van de veiligheidsketen, maar of dit voldoende is en of een uitbreiding van deze capaciteit geschikt is om de effecten en/of kansen van scenario's te verminderen is lastig te bepalen. Vanzelfsprekend is het verstandig om vooraf rekening te houden met de vluchtmogelijkheden van de burgers, of met de bereikbaarheid voor de hulpdiensten, maar een groot deel van de regio is inmiddels vormgegeven, waardoor energie aan de voorkant vooralsnog de meeste effecten zal hebben bij nieuwe projecten.

4.2.7 HET GEHEEL DER DELEN

Het exacte verloop van een gebeurtenis is onvoorspelbaar en elke keer anders⁵. Dat maakt dat de bestrijding van een gebeurtenis ook elke keer anders is. De beschikbare capaciteit (uit de inventarisatie lijkt het aantal mensen en middelen geen knelpunt te zijn) zal bij elke ander gebeurtenis op een andere manier ingezet moeten worden. Dat vraagt om een sterke coördinatie en om een goede informatievoorziening. Vergelijk een gebeurtenis met een puzzel, waarbij de puzzelaar (coördinatie) uit een grote bak met puzzelstukjes uiteindelijk de puzzel tot één geheel moet zien te krijgen.

In relatie tot de capaciteit is het goed om de aandacht te richten op sleutelfunctionarissen. Een tekort van één ambulance of één surveillancewagen op een totale hulpvraag van een groot aantal heeft naar alle waarschijnlijkheid veel minder effect dan het niet beschikbaar zijn van één coördinator op tactisch niveau of het hebben van de verkeerde of onvolledige informatie die nodig is om die voertuigen en mensen effectief en efficiënt in te zetten. Juist het op de juiste plaats en op het juiste moment inzetten van materieel is tijdens een gebeurtenis van cruciaal belang en wordt voor het grootste deel bepaald door de competenties van de sleutelfunctionarissen en, niet te vergeten, de op dat moment de voor de sleutelfunctionaris beschikbare informatie.

Het tot een goed einde brengen van een gebeurtenis lijkt op deze manier meer af te hangen van de capaciteit van de sleutelfunctionarissen binnen de hulpverlening dan de aantallen auto's en hulpverleners. Bij analyse van

⁵ In sommige gevallen kan een goede inschatting gemaakt worden van de gewenste capaciteit bij een gebeurtenis. Dit is bijvoorbeeld het geval bij bedrijven waarvoor een verplicht rampbestrijdingsplan opgesteld dient te worden. De Regio Groningen heeft voor dergelijke locaties de beschikking over actuele plannen. Ook voor enkele gebeurtenissen bij transport beschikt de Regio Groningen over adequate planvorming in de vorm van zogenoemde raamplannen.

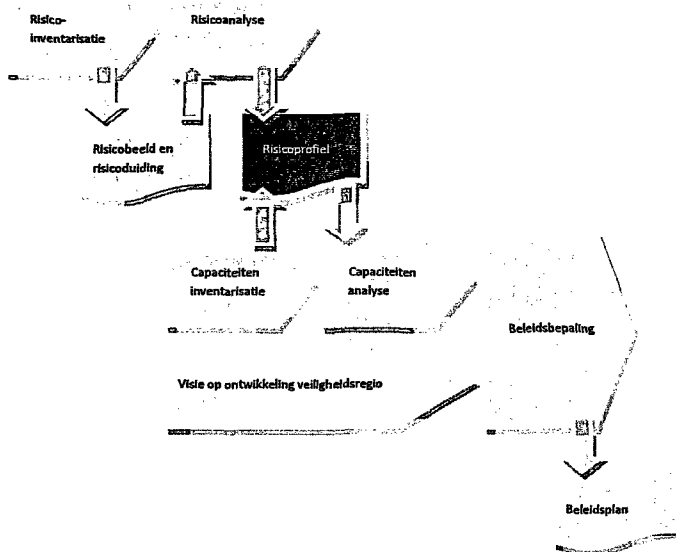
de scenario's dient ook aandacht te zijn voor de daadwerkelijke beschikbaarheid en capaciteit van de sleutel-functionarissen. Om hierover een helder beeld te willen hebben, wordt benadrukt door de eisen die gesteld worden in het Toetsingskader RADAR (RAMpenbestrijding DoorlichtingsARrangement) van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze is gekoppeld aan de Wet Veiligheidsregio's en geeft hiermee een wettelijke verplichting weer.

De benodigde capaciteit voor het tot een goed einde brengen van een gebeurtenis bestaat niet alleen uit voertuigen met bijbehorend personeel. De uiteindelijke kracht van al die voertuigen wordt bepaald door de organisatie op technisch, tactisch én strategisch niveau. Een vrijwel feilloze informatievoorziening dient hieraan ten grondslag te liggen. Alleen dan kan gesproken worden over capaciteit in de zin van vermogen en in de zin van bekwaamheid.

5. REGIONAAL RISICOPROFIEL

Het regionaal risicoprofiel heeft als doel om in het beleidsplan van de veiligheidsregio een verband te leggen de aanwezige risico's en het strategische beleid.

Het strategische beleid van de veiligheidsregio wordt zeker niet uitsluitend bepaald door de bijzondere risico's zoals opgenomen in het risicoprofiel. Het risicogerichte beleid op basis van het risicoprofiel is nadrukkelijk aanvullend op het generieke beleid voor de ontwikkeling van de veiligheidsregio. Naast specifieke maatregelen in verband met die bijzondere risico's (anticipatie) wordt een groot deel van het beleid gevormd door de generieke ontwikkeling van de slagkracht van de veiligheidsregio (veerkracht) en door de bedrijfsvoering. Met dit generieke beleid wordt het basisoniveau van het presterend vermogen van de veiligheidsregio vastgelegd. Het risicogerichte beleid dient om daar bovenop de 'belangrijkste' risico's extra te kunnen aanpakken en zo de middelen (financiën en menskracht) van de veiligheidsregio zo gericht mogelijk in te zetten.

5.1 KANSEN, EFFECTEN EN SCENARIO'S

Een neergestort vliegtuig op de Grote Markt is anders dan hetzelfde vliegtuig op het Johan van Veenplein (Uithuizermeeden), geen drinkwater in Winschoten gedurende drie dagen vraagt een andere inzet dan hetzelfde scenario in Doodstil. Op het oog geringe, geografische, verschillen die leiden tot vrijwel volledig andere effecten en daarmee volledig andere capaciteitsbehoeften.

Begrippen als kans, effect, capaciteit en scenario en de onderlinge vergelijkbaarheid daarvan vraagt zelfs voor een expert de nodige flexibiliteit. Tijdens de risicoanalyse, waarbij meerdere deskundigen met elkaar om tafel zaten en de scenario's bespraken, werd duidelijk dat niet eenduidig vast te stellen is welke scenario's met welke kans en met welk effect kunnen plaatsvinden binnen de regio Groningen.

De scenario's zoals die uitgewerkt zijn in hoofdstuk 3 geven een beeld zoals dat leeft bij de experts. De scenario's zijn geen keiharde waarheden, maar moeten gezien worden als mogelijke situaties waar de hulpverlening in Groningen zich mee geconfronteerd kan zien. De kans dat de omschreven scenario's zich nooit voordoen is groot en de kans dat een gebeurtenis dat in de verste verte niet lijkt op de omschreven scenario's zich morgen voordoet is vrijwel net zo groot.

De geanalyseerde scenario's geven de experts wel het vertrouwen dat de hulpverlening in de regio Groningen aan de hand van deze scenario's zich goed kan voorbereiden op die ene gebeurtenis welke nog niemand kent.

5.2 SCENARIO'S VERSUS CAPACITEITEN

De beschikbare capaciteit is veelal tot grote inzet in staat en heeft voldoende flexibiliteit om een groot aantal verschillende scenario's op een adequate wijze af te handelen. Zoals in hoofdstuk 4 al omschreven zal van een tekort aan hulpverleningsmaterieel niet snel sprake zijn. Los van het feit dat een gebeurtenis al dan niet per

definitie een aantal dodelijke slachtoffers vraagt of een enorme schade tot gevolg heeft, hebben gebeurtenissen in het verleden laten zien dat het aantal handen en voertuigen veelal voldoende is.

Wat eerdere gebeurtenissen ook hebben laten zien, is dat het knelpunt vooral ligt in het op het juiste moment inzetten van de beschikbare capaciteit. Dit vraagt om de nodige aandacht voor informatiemanagement.

Informatiemanagement is op nog een ander vlak van groot belang. De huidige maatschappij is een informatie-maatschappij geworden. De burger en de pers zijn vaak sneller op de hoogte van een gebeurtenis dan de hulpverleners zelf. Bij voorkeur blijft de hulpverlener voorlopen op het gebied van kennis over de feiten. Om hier invulling aan te kunnen geven is de rol van informatiemanagement van wezenlijk belang.

Een ander aspect dat een relatie heeft met informatiemanagement is de zelfredzaamheid van de burger. Onderzoeken hebben laten zien dat de burger veel mondiger en zelfstandiger is geworden. De burger verwacht wel het een en ander van de hulpverlening (overheid), maar is zelf meer dan mans genoeg om zaken zelf te doen. Neem bijvoorbeeld opvang en verzorging. Een burger zal bij voorkeur kiezen voor een bekend adres zoals familie boven een kille sporthal met veldbedjes. Door een goede en actuele informatievoorziening kan de zelfredzaamheid van de burger verder gestimuleerd worden.

5.3 CONSULTATIE

Conform de Wet veiligheidsregio's dient consultatie plaats te vinden bij de gemeenteraden (via de colleges van burgemeester en wethouders), het College van Gedeputeerde Staten, het Regionaal College van politie, de besturen van de waterschappen en andere door de minister aangewezen functionarissen, waarna het risicoprofiel kan worden vastgesteld.

Dit document zal ter consultatie worden aangeboden met daarbij het verzoek om:

- kennis te nemen van de geïnventariseerde risico's in het eigen werkgebied;
- de intentie uit te spreken de informatie in de provinciale risicokaart te actualiseren en vervolgens te borgen;
- kennis te nemen van de scenario's zoals die door de projectgroep zijn uitgewerkt;
- kennis te nemen van de door de projectgroep uitgesproken overwegingen betreffende capaciteit;
- de intentie uit te spreken de rol van informatiemanagement binnen de hulpverlening verder uit te werken;
- kennis te nemen van de geconstateerde hiaten tussen daadwerkelijke invulling van de hulpverlening en de door de rijksoverheid opgestelde toetsingskaders;
- de intentie uit te spreken om de hiervoor genoemde hiaten zo adequaat mogelijk weg te nemen en
- de intentie uit te spreken de focus te leggen op informatiemanagement en op de onderwerpen coördinatie en communicatie.

De resultaten van de consultaties zullen naast dit rapport gebruikt worden voor het vaststellen van het risicoprofiel van de regio Groningen. Het vastgestelde risicoprofiel zal vervolgens een rol spelen bij het opstellen van het beleidsplan van de regio Groningen zoals benoemd in artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's.

REFERENTIES

Handreiking Regionaal Risicoprofiel versie 1.10

Leidraad Maatramp

Leidraad Operationele Prestaties

Referentiekader Regionaal Crisisplan

Website Centraal Bureau voor de Statistiek

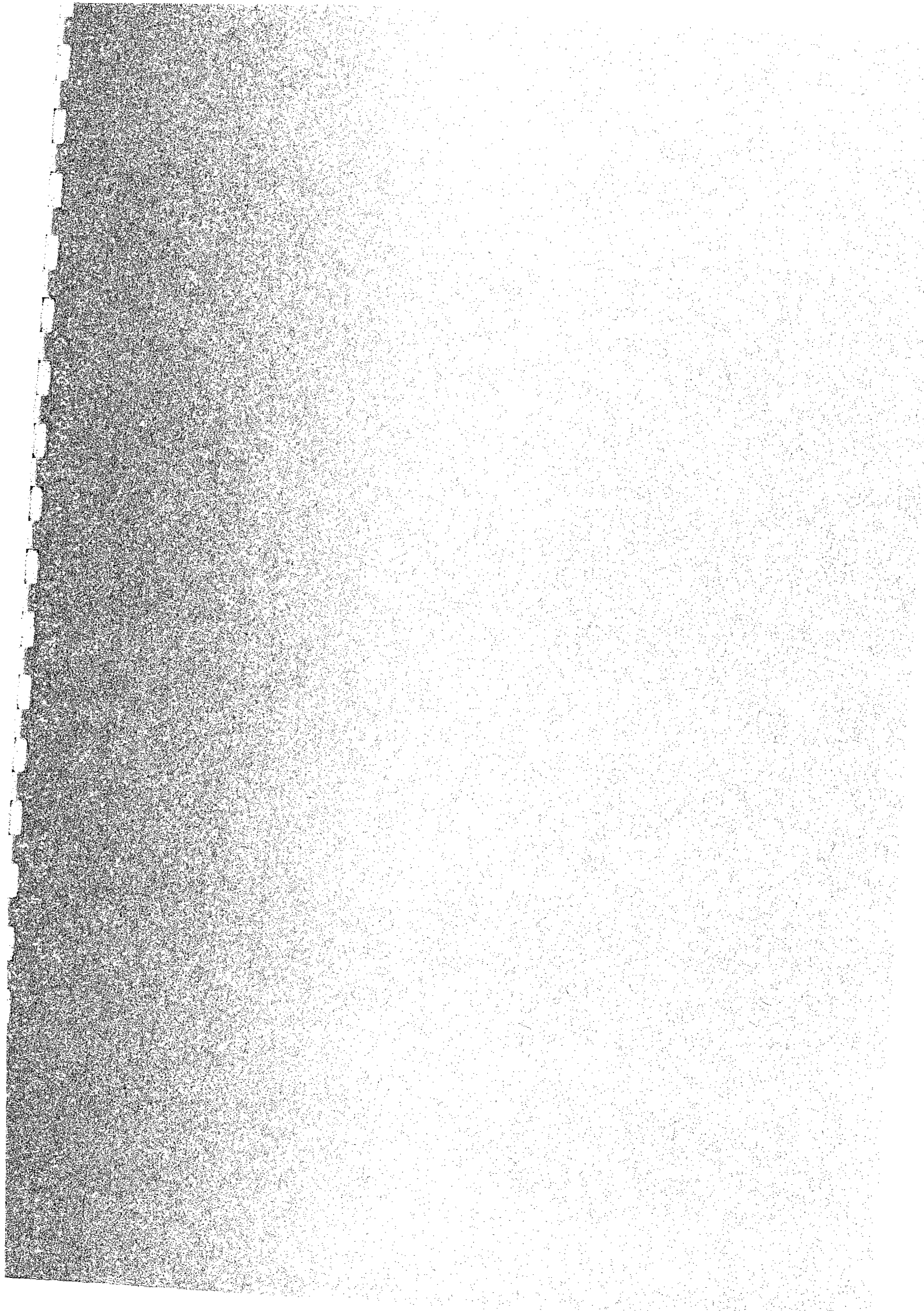
Website Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

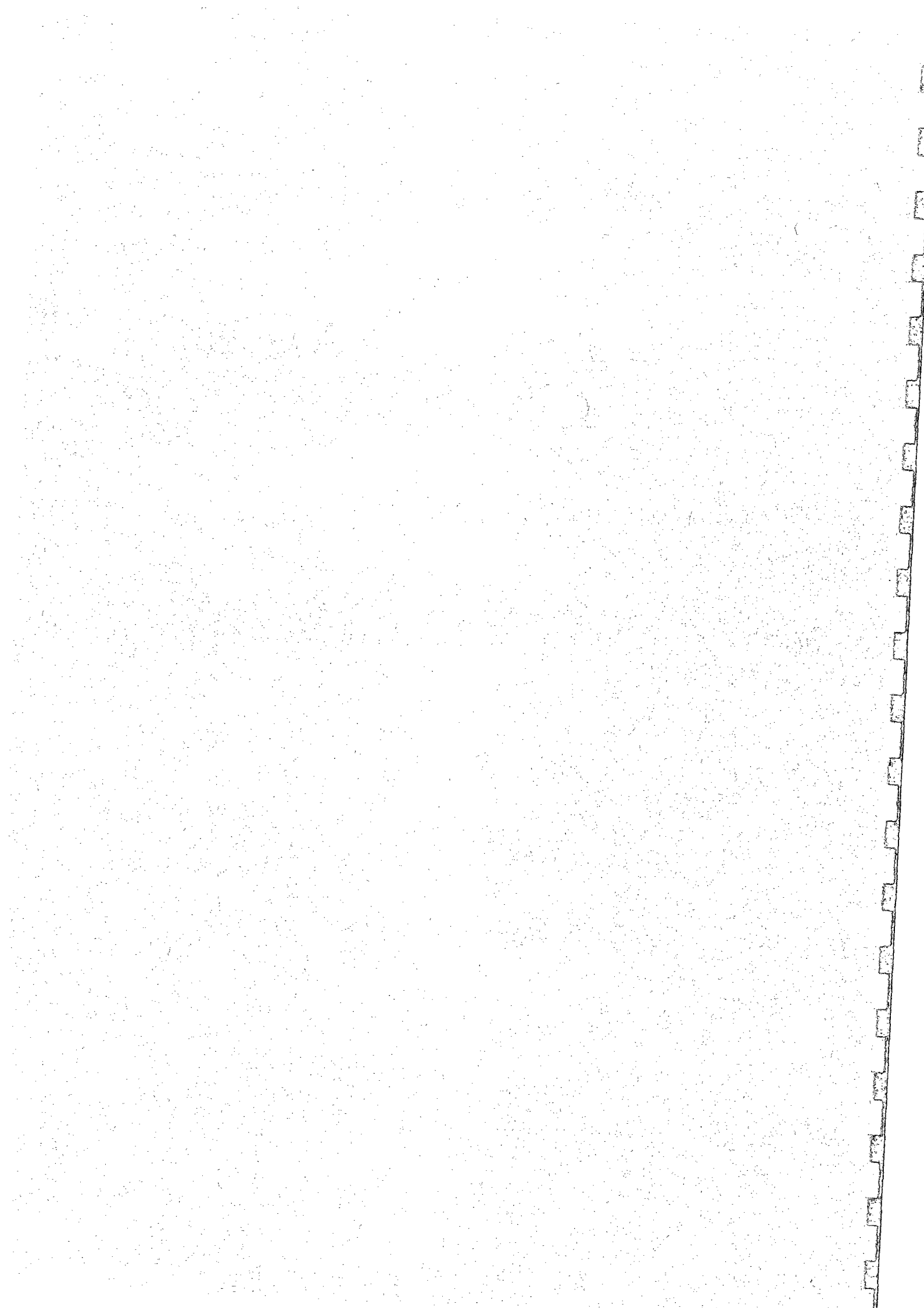
Wet Veiligheidsregio's

VERSIEBEHEER

Versie	Datum	Omschrijving
1.0	7 juni 2010	Eerste versie opgeleverd door projectgroep
1.1	5 juli 2010	Commentaar Regiegroep en Directieberaad

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

REGIONAAL

RISICOPROFIEL

REGIO GRONINGEN

2010 – 2013

BIJLAGEN

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	2
1. Incidenttypen	3
2. Gegevens Risicokaart RRGs.....	6
3. Gegevens Risicokaart ISOR.....	11
4. Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013.....	20
5. Deelnemers Risicocarrousel 11 januari 2010.....	21
6. Deelnemers Risicocarrousel 17 februari 2010	22
7. Scenario: Overstroming, overstroming vanuit zee.....	23
8. Scenario: Overstroming, vollopen polder	25
9. Scenario: Extreem weer, koudegolf, sneeuw en ijzel.....	27
10. Scenario: Brand kwetsbaar object	29
11. Scenario: Ongeval vervoer weg: Incident brandbare stof	31
12. Scenario: Giftige stof stationaire inrichting	33
13. Scenario: Verstoring Energievoorziening.....	35
14. Scenario: Verstoring drinkwatervoorziening	37
15. Scenario: Uitval drinkwatervoorziening.....	39
16. Scenario: Luchtvaartincident	41
17. Scenario: Incident op het water, incident op ruim water.....	43
18. Scenario: Ziektegolf.....	46
19. Scenario: Stress in menigte.....	48
20. Scenario: Verstoren openbare orde, maatschappelijke onrust.....	50

1. INCIDENTTYPEN

	maatschappelijk thema	crisistype	incidenttype	
1	Natuurlijke omgeving	1	overstromingen	10 overstroming vanuit zee
			20 overstroming door hoge rivierwaterstanden	
			30 vollopen van een polder/ dijkdoorbraak	
		2	natuurbranden	10 bosbrand
				20 heide, (hoog)veen- en duinbranden
		3	extreme weersomstandigheden	10 koudegolf, sneeuw en ijzel
				20 hittegolf
				30 storm en windhozen
				40 aanhoudende laaghangende mist
		4	aardbevingen	10 aardbeving
		5	plagen	10 ongedierte
		6	dierziekten	10 ziektegolf
		2	Gebouwde omgeving	1
20 grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie				
30 grote brand in bijzonder hoge gebouwen of ondergrondse bebouwing				
40 brand in dichte binnensteden				
2	instorting in grote gebouwen en kunstwerken			10 instorting door explosie
				20 instorting door gebreken constructie of fundering
3	Technologische omgeving	1	incidenten met brandbare / explosieve stof in open lucht	10 incident vervoer weg
				20 incident vervoer water
				30 incident spoorvervoer
				40 incident transport buisleidingen
				50 incident stationaire inrichting
		2	incidenten met giftige stof in open lucht	10 incident vervoer weg
				20 incident vervoer water
				30 incident spoorvervoer
				40 incident transport buisleidingen
				50 incident stationaire inrichting

3	Technologische omgeving (vervolg)	3	kernincidenten	10	incident A-objecten: centrales
				20	incident A-objecten: nabije centrales grensoverschrijdend
				30	incident A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal
				40	incident B-objecten: vervoer grote eenheden radioactief materiaal
				50	incident B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse I
				60	incident B-objecten: nucleaire faciliteiten brandklasse II
				70	incident B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen
				80	militaire treinen en transporten nucleaire materiaal
4	Vitale infrastructuur en voorzieningen	1	verstoring energievoorziening	10	uitval olievoorziening
				20	uitval gasvoorziening
				30	uitval elektriciteitsvoorziening
		2	verstoring drinkwatervoorziening	10	uitval drinkwatervoorziening
				20	problemen waterinname
				30	verontreiniging in drinkwaternet
		3	verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering	10	uitval rioleringsstelsel
				20	uitval afvalwaterzuivering
		4	verstoring telecommunicatie en ICT	10	uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie
		5	verstoring afvalverwerking	10	uitval afvalverwerking
6	verstoring voedselvoorziening	10	uitval distributie		
5	Verkeer en vervoer	1	luchtvaartincidenten	10	incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
				20	incident vliegtuig bij vliegshows
		2	incidenten op of onder water	10	incident waterrecreatie en pleziervaart
				20	incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)
				30	incident op ruim water
				40	grootschalig duikincident
		3	verkeersincidenten op land	10	incident wegverkeer
				20	incident treinverkeer
		4	incidenten in tunnels	10	incidenten in treintunnels en ondergrondse stations
				20	incident in wegtunnels
30	incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse stations				

6	Gezondheid	1	bedreiging volksgezondheid	10	besmettingsgevaar via contactmedia	
				20	feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen	
				30	besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland	
				40	besmettelijkheidsgevaar in eigen regio	
				50	dierziekte overdraagbaar op mens	
		2	ziektegolf	10	ziektegolf besmettelijke ziekte	
			20	ziektegolf niet besmettelijke ziekte		
7	Sociaal-maatschappelijke omgeving	1	paniek in menigten	10	paniek tijdens grote festiviteiten, concerten, demonstraties	
				2	verstoring openbare orde	10
					20	gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden
					30	maatschappelijke onrust en buurtrellen

2. GEGEVENS RISICOKAART RRGs

Deze bijlage geeft de informatie weer zoals die op 9 november 2009 op de risicokaart van de regio Groningen beschikbaar was in het kader van het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS).

Gemeente	Categorie	Aantal
Appingedam	Mijnbouwwetbedrijf	1
Bedum	LPG-Tankstation	1
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	1
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie	1
	Mijnbouwwetbedrijf	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	1
Bellingwedde	LPG-Tankstation	3
	Mijnbouwwetbedrijf	1
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	6
	Gasdrukmeet en -regelstation	2
De Marne	LPG-Tankstation	1
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, ammoniak koel- of vriesinstallatie	1
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie, vervoersbedrijf, spoorwegemplacement	1
	Mijnbouwwetbedrijf	2
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	21
	Geparkeerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	3
Delfzijl	BRZO	8
	BRZO, gasdrukmeet en -regelstation	2
	BRZO, brandbare vloeistoffen	1
	LPG-Tankstation	4
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	2
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, gasdrukmeet en -regelstation	1
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, zeer giftige gassen	1
	Spoorwegemplacement	1
	Mijnbouwwetbedrijf	4
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	20
	Gasdrukmeet en -regelstation	1
	Brandbare vloeistoffen	1
	Giftige gassen	1
Eemsmond	BRZO	2
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	3
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, licht ontvlambare vloeistoffen, brandbare vloeistoffen	1
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie	2
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie, licht ontvlambare vloeistoffen, brandbare vloeistoffen	1
	Mijnbouwwetbedrijf	3
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	21
	Gasdrukmeet en -regelstation, licht ontvlambare vloeistoffen	1

Groningen	BRZO	1
	BRZO, gasdrukmeet en -regelstation	2
	LPG-Tankstation	10
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	3
	Vuurwerk	1
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	2
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, oxiderende gassen, gasdrukmeet en -regelstation	1
	Brandbare vloeistoffen	1
	Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	3
	Gasdrukmeet en -regelstation	9
	Stofexplosie	2
	Brandbare vaste stoffen	1
	Gasflessendepot	2
	Grootegast	LPG-Tankstation
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen		1
Ammoniak koel- of vriesinstallatie		1
Mijnbouwwetbedrijf		4
Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, propaan- en butaanvulstation		1
Gasdrukmeet en -regelstation		1
Haren	LPG-Tankstation	4
	Spoorwegemplacement	1
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	1
	Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
Hoogezand-Sappemeer	BRZO	1
	BRZO, opslag verpakte gevaarlijke stoffen	1
	BRZO, propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1
	LPG-Tankstation	2
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	2
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	2
	Vervoersbedrijf	1
	Mijnbouwwetbedrijf	3
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, oxiderende gassen, gasdrukmeet en -regelstation	1
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	1
Leek	LPG-Tankstation	3
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	2
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie	2
	Mijnbouwwetbedrijf	2
	Oxiderende gassen	3
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	1
Loppersum	LPG-Tankstation	1
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	1
	Mijnbouwwetbedrijf	2
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	5
Marum	LPG-Tankstation	3
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie	2
	Mijnbouwwetbedrijf	1

Menterwolde	LPG-Tankstation	1
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie	1
	Mijnbouwwetbedrijf	7
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	5
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	3
	Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	4
Oldambt (fusiegemeente Reider- land, Scheemda en Winschoten)	BRZO, gasdrukmeet en -regelstation	1
	LPG-Tankstation	7
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	4
	Mijnbouwwetbedrijf	7
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	15
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, overige gevaarlijke gassen	1
	Oxiderende gassen, geparkeerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	1
	Oxiderende gassen, giftige gassen	1
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	3
	Vaste stoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	12
	Overige gevaarlijke gassen	1
	Brandbare vaste stoffen	1
Geparkeerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	1	
Pekela	LPG-Tankstation	2
	Mijnbouwwetbedrijf	1
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	6
	Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	5
Slochteren	LPG-Tankstation	5
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	1
	Mijnbouwwetbedrijf	12
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1
	Ontplobbare stoffen	1
Stadskanaal	LPG-Tankstation	8
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	2
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	7
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, propaan- en butaanvulstation, gasfles- sendepot	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	2
Ten Boer	LPG-Tankstation	1
	Mijnbouwwetbedrijf	1
	Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	1
	Stofexplosie	1
	Overige gevaarlijke gassen, licht ontvlambare vloeistoffen	1

Veendam	BRZO	2
	LPG-Tankstation	2
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	2
	Vervoersbedrijf	1
	Mijnbouwwetbedrijf	2
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	3
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen, overige gevaarlijke stoffen	1
	Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	4
	Brandbare vaste stoffen	1
	Geparkeerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	1
	Overige gevaarlijke gassen	1
Vlagtwedde	BRZO, gasdrukmeet en -regelstation	1
	LPG-Tankstation	3
	Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	1
	Ammoniak koel- of vriesinstallatie	1
	Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1
	Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	3
	Vaste stoffen die giftige gassen kunnen vormen	1
	Gasdrukmeet en -regelstation	2
Winsum	LPG-Tankstation	1
Zuidhorn	BRZO	1
	LPG-Tankstation	1
	Mijnbouwwetbedrijf	5
	Gasdrukmeet en -regelstation	2

*Voor een totaaloverzicht van de regio zie de volgende pagina

Totaal regio Groningen

Categorie	Aantal	Brand	Gif
Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	115	115	
LPG-Tankstation	66	66	
Mijnbouwwetbedrijf	59	59	
Gasdrukmeet en -regelstation	47	47	
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen	25	25	25
BRZO	15	15	15
Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen	12		12
Ammoniak koel- of vriesinstallatie	10		10
Vloeistoffen die giftige gassen kunnen vormen	9		9
Geparkeerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	5	5	5
BRZO, gasdrukmeet en -regelstation	5	5	5
Brandbare vaste stoffen	3	3	
Oxiderende gassen	3	3	3
Stofexplosie	3	3	
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	3	3	
Brandbare vloeistoffen	2	2	
Gasflessendepot	2	2	2
Overige gevaarlijke gassen	2	2	2
Spoorwegemplacement	2	2	2
Vervoersbedrijf	2	2	2
Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, oxiderende gassen, gasdrukmeet en -regelstation	2	2	2
Vaste stoffen die giftige gassen kunnen vormen	1		1
Ammoniak koel- of vriesinstallatie, gasdrukmeet en -regelstation, stofexplosie	1	1	1
Ammoniak koel- of vriesinstallatie, vervoersbedrijf, spoorwegemplacement	1	1	1
BRZO, brandbare vloeistoffen	1	1	1
BRZO, gasdrukmeet en -regelstation, licht ontvlambare vloeistoffen	1	1	1
BRZO, opslag verpakte gevaarlijke stoffen	1	1	1
BRZO, propaan en (vloeibaar) brandbaar gas	1	1	1
Gasdrukmeet en -regelstation, licht ontvlambare vloeistoffen	1	1	
Giftige gassen	1		1
Ontpofbare stoffen	1	1	
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, ammoniak koel- of vriesinstallatie	1	1	1
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, licht ontvlambare vloeistoffen, brandbare vloeistoffen	1	1	1
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, gasdrukmeet en -regelstation, overige gevaarlijke gassen	1	1	1
Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, zeer giftige gassen	1	1	1
Overige gevaarlijke gassen, licht ontvlambare vloeistoffen	1	1	1
Oxiderende gassen, geparkeerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen	1	1	1
Oxiderende gassen, giftige gassen	1	1	1
Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, overige gevaarlijke gassen	1	1	1
Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, propaan- en butaanvulstation	1	1	
Propaan en (vloeibaar) brandbaar gas, propaan- en butaanvulstation, gasflessendepot	1	1	1
Vloeistoffen die zeer giftige gassen kunnen vormen, overige gevaarlijke stoffen	1		1
Vuurwerk	1	1	
Totaal	414	380	112

3. GEGEVENS RISICOKAART ISOR

Deze bijlage geeft de informatie weer zoals die op 9 november 2009 op de risicokaart van de regio Groningen beschikbaar was in het kader van het Informatie Systeem Overige Ramptypen (ISOR).

Gemeente	Categorie	Aantal
Appingedam	Bejaardenoorden	2
	Hotel, 10 - 50 personen	2
	Dagverblijf, >50 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	6
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	3
	Kinderdagverblijf	3
	Fabriek, 250 - 500 personen	1
	Fabriek, > 500 personen	1
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	4
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, > 250 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	2
	Sporthal, stadion, > 1000 personen	2
	Bedum	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners
Bejaardenoorden		2
Hotel, 10 - 50 personen		1
Dagverblijf, >50 personen		1
Onderwijsinstellingen, < 12 jaar		8
Kinderdagverblijf		4
Kantoor, 250 - 500 personen		1
Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²		1
Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, > 250 personen		2
Gebedshuis, >250 personen		10
Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen		1
Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen		1
Zwembad		1
Bellingwedde	Asielzoekerscentra	1
	Hotel, 10 - 50 personen	2
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	3
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	10
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	1
	Verpleegthuizen	1
	Kantoor, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, > 250 personen	2
	Gebedshuis, >250 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	2
	Zwembad	1
De Marne	Bejaardenoorden	3
	Hotel, 10 - 50 personen	2
	Hotel, >50 personen	5
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	4
	Pension/nachtverblijf, >50 personen	3
	Kampeerterrain/jachthaven >250 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	12
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	1

De Marne (vervolg)	Kinderdagverblijf	1
	Kantoor, 250 - 500 personen	3
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	2
	Gebedshuis, >250 personen	8
	Tentoonstellingsgebouw, 250 - 500 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	8
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	1
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	2
	Zwembad	1
	Tijdelijke bouwsels	1
	Delfzijl	Gevangenis
Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners		1
Bejaardenoorden		4
Asielzoekerscentra		1
Hotel, 10 - 50 personen		1
Hotel, >50 personen		5
Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen		7
Dagverblijf, >50 personen		2
Onderwijsinstellingen, < 12 jaar		28
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen		4
Kinderdagverblijf		2
Klinieken (poli, psychiatrische)		1
Ziekenhuizen		1
Verpleegtehuizen		1
Fabriek, >500 personen		6
Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²		20
Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, >500 personen		2
Gebedshuis, >250 personen		3
Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen		4
Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen		1
Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen		5
Zwembad		1
Eemshond		Tehuizen
	Bejaardenoorden	3
	Hotel, >50 personen	2
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	3
	Pension/nachtverblijf, >50 personen	1
	Dagverblijf, >50 personen	2
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	15
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen	1
	Kinderdagverblijf	2
	Fabriek, 250 - 500 personen	6
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	8
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	1
	Gebedshuis, >250 personen	5
	Tentoonstellingsgebouw, >500 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	1
	Zwembad	2

Groningen	Tehuizen	20
	Gevangenis	5
	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	7
	Bejaardenoorden	13
	Asielzoekerscentra	2
	Hotel, 10 - 50 personen	4
	Hotel, >50 personen	11
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	4
	Pension/nachtverblijf, >50 personen	1
	Dagverblijf, >50 personen	2
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	76
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	37
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen	34
	Kinderdagverblijf	37
	Klinieken (poli, psychiatrische)	5
	Ziekenhuizen	3
	Verpleegtehuizen	4
	Kantoor, 250 - 500 personen	24
	Kantoor, >500 personen	10
	Fabriek, 250 - 500 personen	5
	Fabriek, >500 personen	1
	Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²	8
	Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, 250 - 500 personen	2
	Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, >500 personen	8
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	5
	Museum, bibliotheek, >500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	8
	Gebedshuis, >250 personen	21
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	21
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	16
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	6
	Sporthal, stadion, >1000 personen	3
	Zwembad	3
Winkelgebouw, 500 - 1000 personen	10	
Winkelgebouw, >1000 personen	8	
Stationsgebouw, >1000 m ²	1	
Tijdelijke bouwsels	1	
Grootegast	Tehuizen	2
	Hotel, 10 - 50 personen	2
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	2
	Kampeerterein/jachthaven >250 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	14
	Kinderdagverblijf	3
	Kantoor, 250 - 500 personen	1
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	18
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	5
	Gebedshuis, >250 personen	17
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	13
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	3
	Zwembad	2

Haren	Tehuizen	5
	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	7
	Bejaardenoorden	4
	Hotel, >50 personen	2
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	3
	Dagverblijf, >50 personen	1
	Kampeerterein/jachthaven >250 personen	2
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	13
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	4
	Kinderdagverblijf	13
	Verpleegtehuizen	2
	Kantoor, 250 - 500 personen	3
	Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	8
	Gebedshuis, >250 personen	14
	Tentoonstellingsgebouw, >500 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	1
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	2
	Hoogezand-Sappemeer	Tehuizen
Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners		2
Bejaardenoorden		3
Hotel, 10 - 50 personen		4
Hotel, >50 personen		1
Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen		3
Onderwijsinstellingen, < 12 jaar		21
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen		2
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen		2
Kinderdagverblijf		7
Verpleegtehuizen		1
Kantoor, 250 - 500 personen		2
Fabriek, 250 - 500 personen		2
Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²		5
Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²		4
Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, 250 - 500 personen		1
Gebedshuis, >250 personen		9
Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen		3
Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen		2
Zwembad		1
Winkelgebouw, >1000 personen	1	
Leek	Tehuizen	7
	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	5
	Bejaardenoorden	5
	Hotel, 10 - 50 personen	1
	Hotel, >50 personen	1
	Pension/nachtverblijf, >50 personen	1
	Kampeerterein/jachthaven >250 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	15
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen	3
	Kinderdagverblijf	9
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	3

Leek (vervolg)	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	1
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	1
	Sporthal, stadion, >1000 personen	3
	Zwembad	1
	Winkelgebouw, 500 - 1000 personen	1
Loppersum	Tehuizen	1
	Bejaardenoorden	3
	Hotel, 10 - 50 personen	1
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	1
	Pension/nachtverblijf, >50 personen	2
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	17
	Kinderdagverblijf	9
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	3
	Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²	1
	Gebedshuis, >250 personen	4
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	3
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	1
	Zwembad	2
Marum	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	1
	Bejaardenoorden	1
	Kampeerterein/jachthaven >250 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	10
	Kinderdagverblijf	7
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	13
	Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	2
	Gebedshuis, >250 personen	2
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	2
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	1
	Zwembad	1
	Tijdelijke bouwsels	2
Menterwolde	Bejaardenoorden	1
	Hotel, 10 - 50 personen	1
	Hotel, >50 personen	2
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	1
	Dagverblijf, >50 personen	2
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	8
	Kinderdagverblijf	3
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	4
	Tentoonstellingsgebouw, >500 personen	1
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	1
	Zwembad	2
	Tijdelijke bouwsels	1
Oldambt (fusiegemeente Reiderland, Scheemda en Winschoten)	Tehuizen	3
	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	3
	Bejaardenoorden	4
	Hotel, 10 - 50 personen	2
	Hotel, >50 personen	3
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	6

Oldambt (vervolg)	Pension/nachtverblijf, >50 personen	2
	Kampeerterein/jachthaven >250 personen	1
	Dagverblijf, >50 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	28
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	7
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen	2
	Kinderdagverblijf	7
	Klinieken (poli, psychiatrische)	4
	Ziekenhuizen	1
	Verpleegtehuizen	1
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	28
	Studio (opname TV e.d.)	2
	Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, >500 personen	1
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	3
	Gebedshuis, >250 personen	9
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	4
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	3
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	2
	Zwembad	3
	Tijdelijke bouwsels	2
Pekela	Bejaardenoorden	3
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	8
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	3
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	2
	Zwembad	1
Slochteren	Tehuizen	1
	Bejaardenoorden	3
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	1
	Pension/nachtverblijf, >50 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	13
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	1
	Kinderdagverblijf	7
	Kantoor, 250 - 500 personen	1
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	2
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	1
	Gebedshuis, >250 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	7
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	1
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	1
	Zwembad	1
	Winkelgebouw, 500 - 1000 personen	6
Tijdelijke bouwsels	1	
Stadskanaal	Tehuizen	2
	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	3
	Bejaardenoorden	5
	Asielzoekerscentra	2
	Hotel, >50 personen	1
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	1

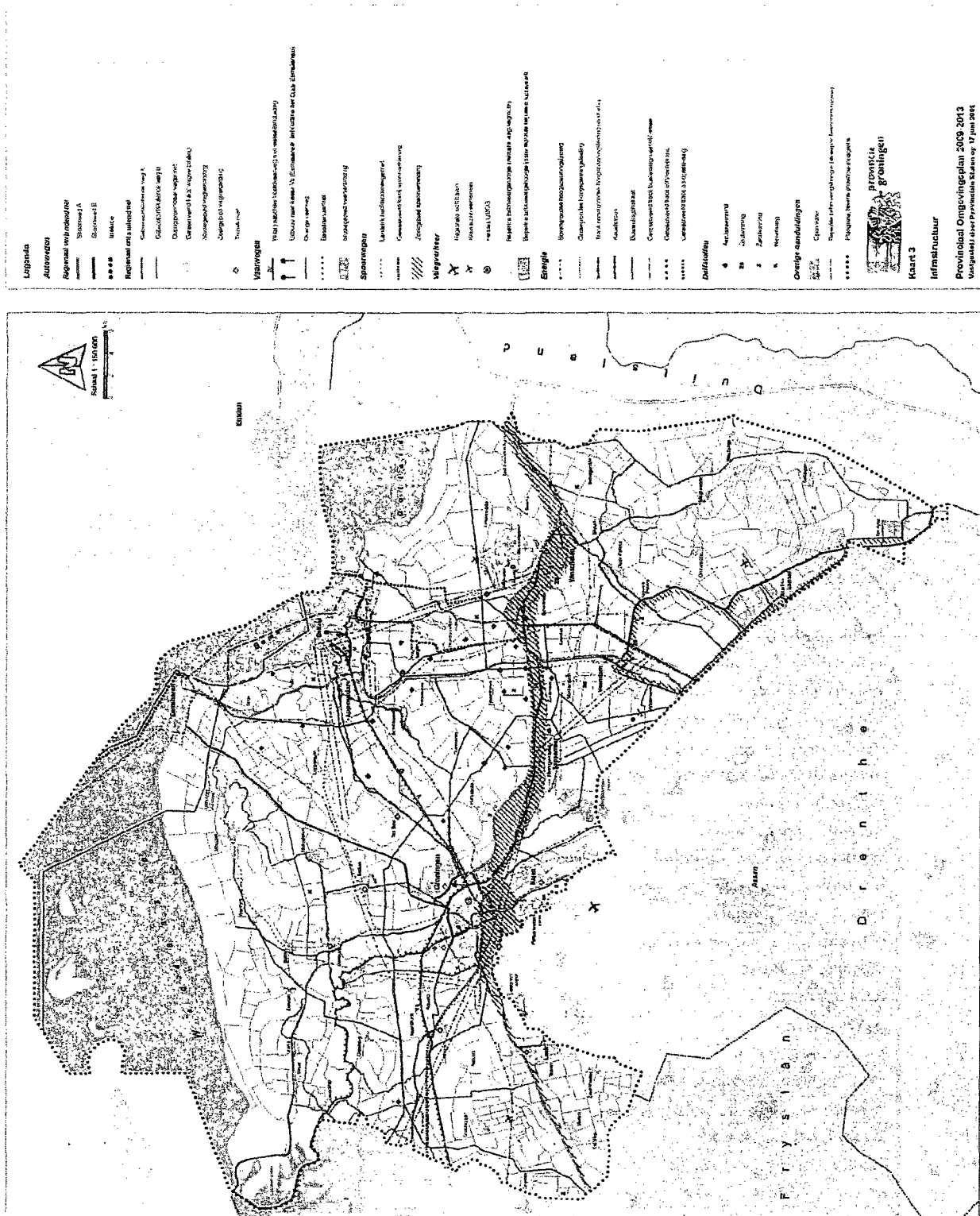
Stadskanaal (vervolg)	Pension/nachtverblijf, >50 personen	12
	Dagverblijf, >50 personen	3
	Kampeerterrein/jachthaven >250 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	31
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	8
	Kinderdagverblijf	16
	Ziekenhuizen	1
	Kantoor, 250 - 500 personen	2
	Fabriek, >500 personen	1
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	4
	Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²	5
	Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, >500 personen	2
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	12
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	6
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	2
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	4
	Sporthal, stadion, >1000 personen	1
	Winkelgebouw, 500 - 1000 personen	3
	Ten Boer	Bejaardenoorden
Hotel, 10 - 50 personen		1
Onderwijsinstellingen, < 12 jaar		9
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 50 - 250 personen		1
Kinderdagverblijf		1
Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen		1
Gebedshuis, >250 personen		3
Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen		1
Zwembad		1
Veendam	Tehuizen	2
	Hotel, >50 personen	1
	Dagverblijf, >50 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	19
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	2
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen	2
	Kinderdagverblijf	4
	Verpleegtehuizen	6
	Kantoor, 250 - 500 personen	2
	Fabriek, 250 - 500 personen	5
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	4
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	4
	Gebedshuis, >250 personen	13
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	6
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	3
	Sporthal, stadion, >1000 personen	1
	Zwembad	1
Vlagtwedde	Tehuizen	1
	Gevangenis	1
	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	2
	Bejaardenoorden	5
	Asielzoekerscentra	5

Vlagtwedde (vervolg)	Hotel, 10 - 50 personen	4
	Hotel, >50 personen	2
	Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	4
	Kampeerterrein/jachthaven >250 personen	3
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	13
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	1
	Kinderdagverblijf	3
	Verpleegtehuizen	1
	Kantoor, 250 - 500 personen	1
	Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	3
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	1
	Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	6
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	2
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	3
	Winsum	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners
Bejaardenoorden		2
Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen		1
Pension/nachtverblijf, >50 personen		1
Onderwijsinstellingen, < 12 jaar		12
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen		1
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen		2
Kinderdagverblijf		4
Verpleegtehuizen		1
Kantoor, 250 - 500 personen		1
Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen		3
Gebedshuis, >250 personen		13
Tentoonstellingsgebouw, 250 - 500 personen		1
Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen		2
Zwembad		1
Zuidhorn	Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	2
	Bejaardenoorden	1
	Hotel, 10 - 50 personen	2
	Hotel, >50 personen	1
	Kampeerterrein/jachthaven >250 personen	1
	Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	18
	Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	2
	Kinderdagverblijf	3
	Verpleegtehuizen	3
	Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	1
	Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	3
	Gebedshuis, >250 personen	8
	Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	1
	Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	3
	Zwembad	3

Totaal regio Groningen

Categorie	Aantal
Onderwijsinstellingen, < 12 jaar	404
Kinderdagverblijf	142
Gebedshuis, >250 personen	141
Loods, veem, opslagplaats, > 1000 m ²	112
Cafés, discotheek, restaurant, 250 - 500 personen	88
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, 250 - 500 personen	75
Buurthuis, ontmoetingscentrum, wijkcentrum, >250 personen	69
Bejaardenoorden	68
Tehuizen	49
Onderwijsinstellingen, > 12 jaar, >500 personen	46
Sporthal, stadion, 250 - 1000 personen	46
Pension/nachtverblijf, 10 - 50 personen	44
Kantoor, 250 - 500 personen	42
Wooncomplexen niet-zelfredzame bewoners	42
Hotel, >50 personen	37
Cafés, discotheek, restaurant, >500 personen	31
Hotel, 10 - 50 personen	30
Zwembad	29
Pension/nachtverblijf, >50 personen	24
Verpleegtehuizen	22
Garage-inrichting (alleen opslag en stalling), > 1000m ²	20
Winkelgebouw, 500 - 1000 personen	20
Fabriek, 250 - 500 personen	19
Dagverblijf, >50 personen	16
Museum, bibliotheek, 250 - 500 personen	13
Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, >500 personen	13
Kampeerterrein/jachthaven >250 personen	12
Asielzoekerscentra	11
Kantoor, >500 personen	10
Klinieken (poli, psychiatrische)	10
Sporthal, stadion, >1000 personen	10
Fabriek, >500 personen	9
Winkelgebouw, >1000 personen	9
Tijdelijke bouwsels	8
Gevangenis	7
Ziekenhuizen	6
Hoge woongebouwen	4
Tentoonstellingsgebouw, >500 personen	3
Theater, schouwbrug, bioscoop, aula, 250 - 500 personen	3
Studio (opname TV e.d.)	2
Tentoonstellingsgebouw, 250 - 500 personen	2
Museum, bibliotheek, >500 personen	1
Stationsgebouw, >1000 m ²	1

4. PROVINCIAAL OMGEVINGSPLAN 2009-2013

Voor meer, interactieve, details: <http://groningen.tercera-ro.nl/mapviewer>

5. DEELNEMERS RISICOGARROUSEL 11 JANUARI 2010

Naam	Organisatie
W. Berga	Rijkswaterstaat District Noord Nederland
H. Bos	Gemeente Ten Boer
H. Coenraads	Voorlichting HVD Groningen
F. Duijm	GHOR Groningen
M. Eggens	GHOR Groningen
T. Elzinga	Brandweer De Marne/Winsum
H. Haagsma	Regiopolitie Groningen
F. Hurenkamp	Gemeente Oldambt
M. Kasteleijn	Brandweer Regio Groningen (begeleiding)
S. Klaassens	Veiligheidsbureau Groningen
M. Kroeze	Projectleider Hulpverleningsdienst Groningen (begeleiding)
K. Lentz	Waterschap Hunze & Aa's
R. Lubben	Brandweer Veendam
G. Martini	KNRM
A. Nagtegaal	Kustwacht/SAR
E. Nijholt	Gemeente Eemsmond/Delfzijl
M. v. Peet	Provincie Groningen
G.J. Reinders	Groningen Seaports
P. Ros	Rijkswaterstaat District Noord Nederland
C. Schoon	Brandweer Stad Groningen
R. Schulte	Rijkswaterstaat District Noord Nederland
B. Smit	Regiopolitie Groningen
H. Thomassen	Openbaar Ministerie
P. Tolsma	Adviesbureau (aB) ² (begeleiding)
D. Veen	Korps Landelijke Politiediensten
D. de Vlieg	Brandweer Regio Groningen
E. Vink	Defensie
R. de Vos	Ambulancezorg Groningen
G. v.d. Werff	Gemeente Groningen
M. v. Wieringen	Voorlichting HVD Groningen
W. Willemsen	GHOR Groningen (begeleiding)
H. Wilting	Waterschap Hunze & Aa's
N. Wind	GHOR Groningen

6. DEELNEMERS RISICOCARROUSEL 17 FEBRUARI 2010

Naam	Organisatie
H. Beek	Waterbedrijf Groningen
J. de Boer	Gemeente Oldambt
H. Coenraads	Voorlichting HVD Groningen
E. v. Dijk	Crisismanagement HVD Groningen
M. Kasteleijn	Brandweer Regio Groningen
M. Kroeze	Projectleider Hulpverleningsdienst Groningen
B. Smit	Regiopolitie Groningen
P. Tolsma	Adviesbureau (aB) ² (begeleiding)
E. Vink	Defensie
M. Vonk	GGD Groningen
W. Willemsen	GHOR Groningen

7 SCENARIO: OVERSTROMING, OVERSTROMING VANUIT ZEE**Kenmerken scenario**

Door een stormvloed die enkele dagen duurt, stijgt het water aanzienlijk. Bij verder toenemende stormvloedhoogte neemt de kans op schade toe en bij het overschrijden van de maatgevende hoogwaterstanden dreigt overstromen of bezwijken van de waterkering of vindt dit daadwerkelijk plaats. Het achter de waterkering gelegen land overstroomt. Er is sprake van een directe levensbedreiging voor mens en dier en van aantasting van goederen.

Uitgegaan wordt van het ergst denkbare scenario. Dit scenario is uitgewerkt in het kader van de werkzaamheden van de Taskforce Management Overstromingen (2008). In dit scenario staat het waterpeil in de Waddenzee op 5 meter boven NAP gedurende 2 uur bij een aanhoudende storm van 45 uur en breken de Waddendijken op meerdere plekken door. Een groot deel van het noordelijk deel van Groningen overstroomt als gevolg van de dijkdoorbraak. Direct in de buurt van een doorbraak en in dieper gelegen delen van de regio kunnen hierbij (tijdelijk) waterdiepten optreden van meer dan twee meter. Doordat de dijken op meerdere locaties zijn doorbroken loopt in een redelijk snel tempo een groot deel van Groningen onder water.

Hoge gronden en interne keringen voorkomen dat het water verder stroomt. Langs de kust is ook de instroom van water de beperkende factor. Als de storm weer is gaan liggen stroomt er nagenoeg geen water het gebied meer in. De stijgsnelheid is zoals de verwachting het grootst nabij de doorbraaklocaties. Daarnaast valt de invloed van waterkeringen binnen de verschillende dijkkringen op. Door de aanwezigheid van deze keringen stijgt het water hier sneller. Lokaal kunnen dan ook gevaarlijke stijgsnelheden optreden. In het merendeel van het gebied is de stijgsnelheid minder dan 0,5 meter per uur.

Kwetsbare groepen

Na een overstroming met een formaat als deze zou gesteld kunnen worden dat alle getroffen een kwetsbare groep vormen. De mensen die direct achter een dijk wonen zijn in dit geval het meest kwetsbaar, omdat zij als gevolg van de doorbraak direct overvallen worden door een grote massa water. De in een normale situatie al kwetsbare groepen: kinderen, ouderen en minder validen zullen in dit geval nog beperkter zijn in hun vluchtmogelijkheden waardoor zij een verhoogd risico lopen.

Vitale kwetsbaarheden

Het type incident heeft direct gevolgen voor vitale infrastructuren, zoals het uitvallen van elektrische installaties onder het waterniveau en het niet meer begaanbaar zijn van wegen.

Kritische momenten**Eerste uur:**

Door een stormvloed kunnen de dijken langs de kust het water niet meer tegenhouden. Op enkele locaties in de regio breken de dijken door en het water stroomt met massa's tegelijk landinwaarts. In het eerste uur overstromen tientallen km² land en vallen enkele honderden slachtoffers. Het vee in het getroffen gebied zoekt waar mogelijk het hoger gelegen land op of verdrinkt.

Eerste 4 uur:

Na 4 uur is ruim 600 km² land overstroomd en zijn nog meer slachtoffers gevallen. Een kleine 100 duizend mensen zijn getroffen door het snel instromende water. Hulpverlening komt zeer langzaam op gang, doordat ook zij hinder ondervinden aan het water.

Eerste 24 uur:

De hulpverlening komt vanuit alle uithoeken van Nederland op gang. Doordat het een storm betreft die heel Nederland heeft getroffen is het ondenkbaar dat alleen de regio's Groningen en Fryslân de gedupeerde regio's zijn. De noordelijke kustgebieden zijn echter wel het ergst getroffen, dus veel ondersteuning is deze kant op gekomen. De hulpverlening zal in de eerste 24 uren blijvend last ondervinden van het water dat nog steeds binnen stroomt.

Eerste week:

Na een paar dagen stroomt het water minder snel landinwaarts, doordat de meeste gaten in de dijken zijn gedicht met onder andere de hulp van de Defensie en vrijwilligers. Nog altijd loopt het aantal getroffen en vallen er meer slachtoffers doordat mensen zichzelf niet langer in leven kunnen houden doordat zij zich al een week zonder water en voedsel op hogere, maar onbereikbare delen bevinden. De overige gaten in de dijken worden met man en macht getracht te dichten. Hulpverlening geschiedt met alle middelen van dien.

Herstelfase:

Als het water niet verder landinwaarts stroomt, is het zaak het water zo snel mogelijk weg te pompen, op zoek te gaan naar overgebleven gedupeerden en mogelijke slachtoffers. Ziekenhuizen in het gehele land bieden gelegenheid om slachtoffers op te vangen.

Impactbeoordeling

criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	E
2.1 doden	D hoog
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	E
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	E
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	E
5.1 verstoring van het dagelijks leven	E
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	B
5.3 sociaal psychologische impact	E
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	B

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *zeer onwaarschijnlijk* (Klasse A).

8 SCENARIO: OVERSTROMING, VOLLOPEN POLDER

Kenmerken scenario

Na een lange periode met sneeuw is een dooiperiode ingevallen met veel neerslag. De grondwaterstanden staan hoog en er is wateroverlast (waterplassen in het landschap). De al enige tijd heersende wind (5-6 Bft.) uit het noordwesten is sinds enige dagen veranderd in storm en hebben er is sprake van een periode van verhoogde waterstanden op zee. De vooruitzichten van KNMI laten de komende dagen geen verbeteringen zien in het weerbeeld.

De effectieve pompcapaciteit van de poldergemalen (aan zee) is tengevolge van een gemiddeld hogere opvoerhoogte teruggelopen. De polderwaterstand is nog net beheersbaar. Op het boezemstelsel zijn al enige dagen problemen met de afvoer, er kan nauwelijks of niet op natuurlijke wijze (via spuisluizen) worden geloosd. De waterstanden blijven schommelen dicht tegen het maximale boezempeil. De waterkeringen langs de boezem zijn al dagen hoog belast en verzadigd met water. Een reguliere bergingspolder is ingezet en aan het inzetten van een tweede (nood)bergingsgebied wordt gewerkt.

Door een bres in een dijk overstroomt een gebied waarin zich een dorp met ca. 1000 inwoners, vijf boerderijen (landbouw), verspreid zes woningen, acht melkveehouders en een schapenhouder bevinden. Verder staat in het gebied een compressiestation voor de aardgaswinning (NAM). De maximale waterstand in de polder zal ongeveer 1,75 - 2,25m kunnen worden en in het dorp ongeveer 1,00 - 1,25 m. Door het inzetten een nabijgelegen bergingspolder kan de aankomsttijd en stijgsnelheid van de waterstand in het overstromingsgebied positief worden beïnvloed, maar het inzetten van deze bergingspolder moet nog geheel worden voorbereid. Door de snelle daling van de waterstand is kans op optredende instabiliteit van de kaden in de nabijheid (extra dijkbeveiliging). Verder gaan problemen ontstaan bij de woonboten in de grachten van Groningen door de waterstanddaling.

Kwetsbare groepen

Iedereen die in het gebied verblijft waar de wateroverlast plaatsvindt, is betrokken. In de nieuwbouwwijk bevindt zich een klein aantal chronisch zieke mensen. Hierbij moet met name gedacht worden aan personen die afhankelijk zijn van hulpmiddelen/ondersteuningsmiddelen om te kunnen blijven functioneren. Bij de gemeente/zorginstellingen is in grote lijnen bekend om wie het gaat en zij kunnen op tijd in veiligheid gesteld worden. Ook het vee kan als kwetsbare groep worden aangemerkt.

Vitale kwetsbaarheden

Herstel van de waterkering zal enkele maanden in beslag nemen. De tijdsduur van het weer waterdicht maken van de polder zal pas kunnen na herstel van de waterkering. Mogelijk is het poldergemaal beschadigd, deze staat immers op de laagste plek in de polder. Daarnaast zal schade aan de infrastructuur zijn ontstaan en zal moeten worden hersteld (transformatorkasten, rioolgemalen etc.) Verder schadeherstel aan woningen en boerderijen.

Kritische momenten

Eerste uur:

Door de aanhoudende regen en uitval van de afvoercapaciteit van de gemalen, kan de totale hoeveelheid water niet meer verwerkt worden.

Eerste 24 uur:

Door het stijgende waterpeil loopt allereerst een aantal kelders langzaam vol met water. Een aantal wegen komt blank te staan. Akker- en graslanden staan blank. Vee wordt zoveel mogelijk naar hoger gelegen gebied gebracht. Door het waterschap wordt getracht de gemalen te repareren, maar vooralsnog boekt men geen succes. Ergens achteraf staat een kudde koeien tot hun enkels in het stijgende water. Het betrokken waterschap heeft wel noodpompen beschikbaar om de kapotte gemalen tijdelijk te vervangen, maar omdat op meer plekken in het beheersgebied vergelijkbare problemen optreden kan er voor het onderhavige geval onvoldoende capaciteit worden ingezet.

Eerste 48 uur:

Omdat het water nog steeds stijgt, wordt de bewoners van de nieuwbouwwijk aangeboden om naar een opvanglocatie te komen (vrijwillige evacuatie). De gemeente en het rode kruis zorgen voor bedden en een maaltijd. Minder zelfredzame personen zijn inmiddels geëvacueerd. Mensen worden gewaarschuwd, omdat de regen en de kou onderkoeling in de hand kan werken.

De wateroverlast zorgt voor allerlei secundaire effecten zoals uitval van energievoorzieningen, uitval riolering en uitval drinkwatervoorziening.

De koeien staan inmiddels lange tijd met hun poten in het water. Enkele van hen bezwijken door uitputting c.q. verdrinking. De eigenaar probeert de koeien in veiligheid te krijgen met behulp van defensie.

Na ongeveer 30 uur functioneren de gemalen weer.

Herstelfase:

Als de gemalen zijn gerepareerd en de brandweer en de Defensie met man en macht het water proberen af te vloeien, keren de mensen terug naar hun woningen. Menselijke slachtoffers zijn niet gevallen.

Het duurt nog enkele dagen voordat de vitale infrastructuur weer functioneren naar behoren. Men is ook nog enkele dagen bezig met het opruimen van het vuil.

Impactbeoordeling

criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	0
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	0
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	B
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *waarschijnlijk* (Klasse D).

9. SCENARIO: EXTREEM WEER, KOUDEGOLF, SNEEUW EN IJZEL**Kenmerken scenario**

Extreme koude kan zich enkele dagen vooraf aankondigen, alleen zullen de consequenties pas duidelijk worden tijdens de periode zelf. Effecten op verkeer, bereikbaarheid en vitale infrastructuur worden pas op het moment zelf duidelijk. Vanzelfsprekend bestaat wel een verwachting voor wat betreft uitval en verstoring.

De weersomstandigheden kunnen tot gevolg hebben dat een belangrijk deel van het wegennet niet begaanbaar is. Dat heeft niet alleen effect voor de beschikbaarheid van de medewerkers van de hulpverleningsdiensten, maar ook op medewerkers van bijvoorbeeld thuiszorgorganisaties en op de bevoorrading van winkels.

Langdurige en/of extreme kou kan ook gevolgen hebben voor water en warmte in zorginstellingen en woningen.

Gemiddeld kent Nederland een strenge vorstperiode van drie dagen, welke over het algemeen geen noemenswaardige problemen oplevert. De langste periode met strenge vorst was 16 dagen in januari 1942 in de provincie Groningen.

Kwetsbare groepen

Tijdens een periode van extreme koude, zijn er verschillende groepen die vanwege hun kwetsbaarheid in de problemen kunnen komen. Er moet voor hen extra aandacht zijn tijdens dergelijke perioden. Het gaat hierbij voornamelijk om ouderen (intra-, trans- en extramuraal en in de thuissituatie), maar ook om chronisch zieken, mensen in een sociaal isolement, kinderen en thuis- en daklozen.

Vitale kwetsbaarheden

Extreme koude kan onder andere effecten hebben op het openbaar vervoer (niet begaanbare wegen, bevroren wissels) en drinkwatervoorziening (bevroren leidingen).

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Koude en winterse neerslag trekt onze regio binnen.

Eerste uren:

Door de gladheid ontstaan meerdere (enkelvoudige) aanrijdingen. Het verkeer en het openbaar vervoer worden voor een belangrijk deel onregelmatig. Vrijwillige brandweermensen kunnen niet bij de uitrukposten komen.

Eerste dagen:

Door de toenemende kou en de blijvende neerslag, is vervoer door de regio zeer lastig. Winkels kunnen niet meer bevoorradt worden, waardoor enkele dorpen volledig van de buitenwereld zijn afgesloten en waarbij een deel van de bevolking geen primaire levensbehoeften meer tot haar beschikking heeft. Extramuraal zorg is vrijwel onmogelijk en enkele zorginstellingen kampen met verwarmingsproblemen en aanvoer van voedsel.

Herstelfase:

Bij het intreden van minder extreem weer levert de smeltende winterse neerslag voor wateroverlast op meerdere locaties. De bevoorrading van instellingen en winkels dient weer op gang te komen.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	C
2.1 doden	C/C hoog
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C/D
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	C/D
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A/C
5.1 verstoring van het dagelijks leven	E
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *mogelijk* of *waarschijnlijk* (Klasse C of D).

10. SCENARIO: BRAND KWETSBAAR OBJECT**Kenmerken scenario**

Door brandstichting in de nacht ontstaat in een in de open lucht, dichtbij de gevel geplaatste volle bouwcontainer brand. Deze container bevat veel materialen van de bouw (o.a. hout, karton en plastic). De containerbrand overbrugt zonder probleem de korte afstand naar de gevel van de eerste verdieping van het gebouw. De ruimten op de eerste verdieping vatten in eerste instantie vlam aan de voorzijde. De brand nestelt zich in het holle, niet gecompartmenteerde dak. Hier kan de brand zich ongezien en onvoorspelbaar voortplanten. Nadat er rook in het gebouw is, gaat de automatische brandmeldinstallatie af en komt er een automatische melding binnen bij de meldkamer.

Volgens de vastgestelde procedure na aanvang van de eerste melding wordt de dichtstbijzijnde brandweerpost gealarmeerd. De brandweer is na melding binnen 10 minuten ter plaatse. Daar wordt zij geconfronteerd met een volledig ontwikkelde brand. De vlammen slaan meters boven het dak uit en er is veel rookontwikkeling. Er wordt dan ook direct bijstand aangevraagd. De brandweer beperkt zich in eerste instantie noodgedwongen vrijwel geheel tot de redding.

Kwetsbare groepen

Kwetsbare groepen die relevant zijn, zijn de mensen die zich bevinden binnen de horecagelegenheid. Er is een behoorlijk verschil in grootte van de horeca-instellingen in Groningen. In dit scenario wordt uitgegaan van duizend aanwezigen.

Vitale kwetsbaarheden

Het is niet waarschijnlijk dat een dergelijk incident invloed heeft op vitale infrastructuur. Het complete scenario speelt zich in (en in de directe nabijheid van) het gebouw af.

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Brandstichting en ontwikkeling brand.

Eerste kwartier:

Melding brand en alarmering hulpdiensten.

Eerste uur:

Aanvang evacuatie aanwezigen, brandbestrijding, redden aanwezigen, afzetten omgeving.

Eerste 4 uur:

Brandbestrijding, opvang aanwezigen, omwonenden omgeving.

Herstelfase:

Voorlichting, registratie slachtoffers, opruim werkzaamheden.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	D
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	D
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	0
5.1 verstoring van het dagelijks leven	0
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *onwaarschijnlijk* (Klasse B).

III SCENARIO: ONGEVAL VERVOER WEG INCIDENT BRANDBARE STOF**Kenmerken scenario**

In dit scenario treedt een BLEVE op bij een LPG-tankwagen. Bij de tankwagen komt door onbekende oorzaak (technische of menselijke fout) een hoeveelheid LPG vrij. Door een ontsteking ontstaat brand die de tank van de LPG-tankwagen aanstraalt. Door de brand loopt de druk in de tankwagen op. Indien er geen adequate maatregelen worden genomen, bestaat er een grote kans op het optreden van een BLEVE. Als gevolg van de brand komt de inhoud van de tankwagen explosief vrij waarbij een drukgolf en een vuurbal ontstaat. Deze explosie heeft een verwoestende uitwerking op de omgeving van de tankwagen.

De directe omgeving (± 100 meter) wordt door de drukgolf en brand geheel verwoest. Door het ontstaan van secundaire branden en de beschadiging van gebouwen vindt branduitbreiding plaats. Er kunnen veel slachtoffers vallen onder de aanwezigen in de omliggende gebouwen en in de woningen.

Hoewel er tijdens een BLEVE wel drukschade ontstaat, is uit praktijkgevallen gebleken, dat het schadebeeld in de omgeving van de plaats waar een BLEVE met een vuurbal heeft plaatsgevonden vooral wordt beheerst door de schade van hittestraling en fragmentatieschade.

Kwetsbare groepen

Kwetsbare groepen die relevant zijn, zijn de mensen die zich bevinden binnen een straal van 500 meter. De omgeving kan sterk verschillen, van situaties langs de snelweg waar in de wijde omgeving geen woning of ander kwetsbaar object aanwezig is, tot situaties waar drukke woonwijken met soms een ziekenhuis, scholen of verzorgingstehuizen binnen het effectgebied van het tankstation liggen. Een groot gedeelte van de transportroutes bevindt zich binnen de bebouwde kom/stedelijk gebied.

Vitale kwetsbaarheden

Vitale infrastructuur binnen het invloedsgebied is kwetsbaar.

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Door een ongeval wordt een LPG-tankwagen aangestraft door brand. In de eerste 15 minuten bestaat de kans dat de BLEVE optreedt.

Eerste kwartier:

Na 15 minuten explodeert de LPG-tankwagen. In een straal van ongeveer 100 meter is iedere aanwezig overleden door de vuurbal, gebouwen en dergelijke zijn verwoest of ernstig beschadigd. Tot op een afstand van 300 meter komen meerdere slachtoffers, ook dodelijke, voor. Op meerdere plaatsen zijn secundaire branden ontstaan.

Eerste uur:

De brandweer heeft alle (secundaire) branden geblust. Op de plaats van het incident is het nog een grote chaos. Meerdere slachtoffers moeten nog geborgen worden en meerdere personen zitten nog op een of andere manier bekneld.

De gebeurtenis heeft veel aandacht en vanuit de omgeving zijn veel burgers naar de plaats van de ramp gekomen.

Eerste 4 uur:

De branden zijn uit en de omgeving is inmiddels dusdanig afgekoeld dat de overige hulpdiensten hun werk kunnen verrichten.

Herstelfase:

Infrastructuur en gebouwen dienen hersteld te worden. Mogelijk dienen gebouwen die niet meer hersteld kunnen worden gesloopt te worden alvorens met andere werkzaamheden begonnen kan worden.

Impactbeoordeling

criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	B
2.1 doden	D
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	E
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	C
3.1 kosten	E
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	D
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	E
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *onwaarschijnlijk* (Klasse B).

12. SCENARIO: GIFTIGE STOF STATIONAIRE INRICHTING**Kenmerken scenario**

Op meerdere plaatsen in de regio zijn stationaire installaties met gevaarlijke stoffen aanwezig. Bij het onbedoeld vrijkomen van een gevaarlijke stof zal een deel van het gebied aan de benedenwindse zijde van het incident getroffen worden door al dan niet gevaarlijke concentraties van de gevaarlijke stof. Of de concentraties gevaarlijk zijn hangt af van de stof en de weersomstandigheden.

Uitgaande van één van de meest gevaarlijke stoffen die in de regio Groningen voorkomen, chloor, kan uitgegaan worden van een getroffen gebied van meerdere kilometers waar sprake zal zijn van dodelijke slachtoffers en meerdere personen die dusdanig blootgesteld zijn aan de gevaarlijke stof dat ziekenhuisopname noodzakelijk is.

Het vrijkomen van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen zal niet veel langer dan een of anderhalf uur duren. De blootstelling kan echter wel langer duren. De bestrijding van de effecten zal langer in beslag nemen.

Kwetsbare groepen

Er zal van uitgegaan moeten worden dat een dwarsdoorsnede van de bevolking betrokken zal zijn als slachtoffer en bij de maatschappelijke onrust en daarmee ook de kwetsbare groepen zoals minder validen, kinderen en ouderen.

Vitale kwetsbaarheden

Het is niet waarschijnlijk dat een dergelijk incident invloed heeft op vitale infrastructuur.

Kritische momenten**Eerste kwartier:**

Het vrijkomen van de giftige stof zal door het getroffen bedrijf aan de overheid gemeld worden. Voor BRZO-plichtige bedrijven zijn afspraken gemaakt over te nemen acties in de eerste minuten, zoals het activeren van het Waarschuwings- en Alarmeringssysteem.

Belangrijke acties zijn het alarmeren van de getroffen bevolking en het bestrijden van de lekkage.

Eerste uur:

In het eerste uur zullen de meeste slachtoffers vallen in het effectgebied. Hulpverleners zijn dan echter nog niet in staat om direct in het effectgebied te opereren.

Eerste 4 uur:

Hulpverlening aan slachtoffers is in deze fase het meest noodzakelijke. Op de plaats van het incident zal al sprake zijn van stabilisatie of beperking.

Herstelfase:

In de herstelfase zal de nadruk liggen op gezondheidskundig onderzoek.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	D
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	E
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	O
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	D
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	E
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	O

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *zeer onwaarschijnlijk* (Klasse A).

13 SCENARIO: VERSTORING ENERGIEVOORZIENING**Kenmerken scenario**

Het scenario betreft een stroomuitval van 6-8 uur zonder vooraankondiging. De uitval heeft betrekking op een gebied met ruim 100 duizend inwoners. De uitval vindt plaats om 10.00 uur op een winterse dag.

Bij deze onverwachte stroomstoring komen de responsorganisaties onverwachts voor diverse hulpvragen te staan, voor verkeersregulatie, vastzittende liften e.d.

De taakverdeling is als volgt:

- Bronbestrijding: netbeheerder
- Bestrijding secundaire effecten: hulpdiensten en veiligheidsregio
- Crisiscommunicatie: netbeheerder en veiligheidsregio

Kwetsbare groepen

Iedereen die in het gebied verblijft waar de stroomstoring zich voordoet is betrokken. Het merendeel van de mensen ondervindt slechts tijdelijk ongemak en overlast van de verstoring.

Bij dergelijke calamiteiten moet echter in toenemende mate rekening gehouden worden met personen die voor hun gezondheid afhankelijk zijn van een thuisbehandeling of in een zorginstelling.

Vitale kwetsbaarheden

Een verstoring van de energievoorziening heeft gevolgen voor het ICT-netwerk en de telefonie in het gebied.

Kritische momenten**Eerste kwartier:**

Diverse meldingen komen binnen bij het landelijk storingsnummer over uitval van stroom. De meldingen worden doorgeschakeld naar de netwerkbeheerder. De alarmcentrale zelf is niet getroffen door de uitval.

Eerste uur:

De volgende effecten zijn aan de orde:

In enkele steden raakt het verkeer ontregeld doordat verkeerslichten niet meer werken en spoorbomen sluiten. Verstoring maatschappelijk verkeer door:

- Uitval licht, overbelasting telefoonnet e.d.;
- Verstoring huiselijk leven door uitval huishoudelijke apparatuur, combiketels, waterdruk in hoogbouw;
- Verstoring procesindustrie door haperingen bij overschakeling op noodstroom;
- Verstoring (crisis)communicatie door uitval radio, TV en PC;
- Winkeldeuren openen.

Eerste 4 uur:

Continuïteit bedrijfsvoering hulpdiensten wordt op de proef gesteld. Vooral doordat niet in alle hulpposten voldoende noodstroom aanwezig is. Er is een verlaagde bluswaterdruk en een overbelasting van het telefonienet (vertraging automatische brandmeldingen).

Eerste 8 uur:

Bedrijfsschade neemt snel toe doordat kritische termijnen worden overschreden: heropstart procesindustrie, melken en voederen in de veeteelt, uitvallen koeling (effecten procesindustrie, agrarische en transportsector). Na ruim 4 uur ondervindt ook het telefoonnet hinder door de elektriciteitsuitval.

Het maatschappelijk verkeer komt tot stilstand. Winkels sluiten. Kantoren sluiten.

Herstelfase:

Na 6-8 uur is de schade aan het net hersteld. Ook de heropstart van bedrijven levert enkele problemen op.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	A
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	C
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	0
5.1 verstoring van het dagelijks leven	C
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	0

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *zeer waarschijnlijk* (Klasse E).

14. SCENARIO: VERSTORING DRINKWATERVOORZIENING**Kenmerken scenario**

Uit monstername blijkt dat het uitgaande reinwater van één van de productielocaties besmet is met een E coli bacterie; een E coli bacterie geeft aan dat er mogelijk ziekteverwekkers in het drinkwater zitten. In dit scenario gaan we ervan uit dat er daadwerkelijk een ziekteverwekker in het drinkwater aanwezig is. Het besmette water is mogelijk naar ongeveer 150 duizend huishoudens gegaan.

Het speelt zich met name in de eerste 24 uur af, in deze periode bereikt het verontreinigde water de huishoudens.

Kwetsbare groepen

De meest kwetsbare groepen tijdens het uitvallen van het drinkwater zijn:

- Zuigelingen en jonge kinderen
- Zorgbehoevenden
- Ouderen

Vitale kwetsbaarheden

Niet van toepassing.

Kritische momenten**Eerste uur:**

Waterbedrijf Groningen constateert aanwezigheid E coli in uitgaand reinwater pompstation.

Eerste 48 uur:

De eerste ziektegevallen als gevolg van drinken (besmette) water melden zich bij de huisarts. Vooral mensen die al verminderde weerstand hebben, worden ziek (buikloop e.d.).

Waterbedrijf Groningen geeft kookadvies, gaat door met de levering van noodwater voor sanitatie. Voor communicatie over het kookadvies gebruikt Waterbedrijf Groningen zijn eigen kanalen, diverse andere mediabronnen, maar er zal ook hulp ingeroepen worden van regionale overheden.

Het is niet duidelijk wanneer de levering van drinkwater via het leidingnet hervat kan worden. Waterbedrijf Groningen overweegt chlorering of de inzet van nooddrinkwater. Waterbedrijf Groningen informeert gemeenten en de veiligheidsregio over de kwaliteitsproblemen.

De betrokken gemeenten nemen het besluit tot inzet van nooddrinkwatervoorzieningen.

Herstelfase:

Na het achterhalen van de oorzaak en reinigen van het leidingnet hervat Waterbedrijf Groningen de drinkwaterlevering via het leidingnet. Het kookadvies wordt ingetrokken.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	0
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	B
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	D
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	0
5.1 verstoring van het dagelijks leven	B
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	0

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *waarschijnlijk* (Klasse D).

15. SCENARIO: UITVAL DRINKWATERVERVOORZIENING**Kenmerken scenario**

Door bouwwerkzaamheden ergens in de provincie Groningen, wordt op enig moment een transportleiding van het drinkwater zo beschadigd dat het achterliggende gebied niet meer voorzien kan worden van drinkwater. Op de plaats van de bouwwerkzaamheden ontstaat een enorme chaos door de enorme hoeveelheid water die ter plaatse vrijkomt.

Het achterliggende gebied blijft direct verstoken van zuiver drinkwater. Huishoudens, bedrijven en zorginstellingen hebben niet meer de beschikking over drinkwater. De verwachting is dat de storing zeker meerdere uren gaat duren. Er wordt rekening gehouden met 24 uur. Bij dit scenario zullen ongeveer 100 duizend personen zijn betrokken.

Kwetsbare groepen

De meest kwetsbare groepen tijdens het uitvallen van het drinkwater zijn:

- Zuigelingen en jonge kinderen
- Zorgbehoevenden
- Ouderen

Vitale kwetsbaarheden

Niet van toepassing.

Kritische momenten**Eerste uur:**

Tijdens het eerste uur ligt de aandacht van de hulpverleningsdiensten in het dichten van het lek en het beperken van de schade in de directe omgeving van het lek. Waterbedrijf Groningen zal al haar energie zetten op net dichten van het lek.

Eerste 8 uur:

In de eerste fase wordt duidelijk dat de verstoring ruim 24 uur zal gaan duren. Naast de aandacht op het herstellen van de lekkage zal de nodige aandacht gericht moeten zijn op het informeren van de bevolking en de in het getroffen gebied aanwezige kwetsbare groepen.

Na analyse blijken enkele van de aanwezige zorginstellingen niet over een reservecapaciteit aan drinkwater te beschikken. Hier zal met spoed gewerkt moeten worden aan het verzorgen van noodvoorzieningen.

Eerste 24 uur:

In deze periode zullen grote delen van de aanwezige bevolking voorzien moeten worden van drinkwater. De drinkwaterbedrijven zijn in staat om de bevolking 3 liter per etmaal per persoon aan te bieden (Waterleidingwet).

Gezien de beperkte duur hoeven er geen maatregelen getroffen te worden ten aanzien van noodwater (voor sanitaire doeleinden)

Herstelfase:

Na het dichten van het lek en reinigen van het leidingnet hervat Waterbedrijf Groningen de drinkwaterlevering via het leidingnet.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	0
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	0
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	D
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	0
5.1 verstoring van het dagelijks leven	C
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	0
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	0

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat tussen *mogelijk* en *waarschijnlijk* (Klasse B/C).

16. SCENARIO - LUCHTVAARTINCIDENT**Kenmerken scenario**

De regio Groningen heeft zelf geen luchtvaartterrein, maar omdat de luchthaven Eelde aan de regio Groningen grenst, is een ernstig incident in deze regio niet uit te sluiten.

Voor de regio Groningen wordt uitgegaan van het neerstorten van een passagierstoestel vlak voor de landing op vliegveld Eelde. Een eenduidige locatie van het neerstorten van het toestel is niet te geven en kan variëren van een crash in het centrum van Haren tot het neerstorten in een weiland.

Voor dit scenario wordt uitgegaan van een crash in een woonwijk.

Kwetsbare groepen

Er zal van uitgegaan moeten worden dat daarmee een dwarsdoorsnede van de bevolking betrokken zal zijn als slachtoffer of bij de maatschappelijke onrust en daarmee ook de kwetsbare groepen zoals minder validen, kinderen en ouderen.

Vitale kwetsbaarheden

Vitale infrastructuur, zoals elektriciteitsvoorzieningen en datacommunicatievoorzieningen, binnen het invloedsgebied is kwetsbaar.

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Bij de crash kan worden uitgegaan van vele dodelijke slachtoffers (inzittende en meerdere bewoners) en een nog groter aantal gewonden. Na een crash van een vliegtuig kan uitgegaan worden van een brand. De plaats van de ramp zal moeilijk bereikbaar zijn.

Eerste kwartier:

De hulpdiensten zijn gealarmeerd en de luchthavenbrandweer is onderweg en bijna ter plaatse. In de directe omgeving zullen de eerste slachtoffers zich in veiligheid wensen te brengen. Aan boord en in de directe omgeving zullen meerdere personen bekneld zijn.

Eerste uur:

De hulpverlening is op gang gekomen en de media is in groten getale gearriveerd. Verwanteninformatie moet opgestart worden.

Eerste dag:

De dodelijke slachtoffers zijn geborgen en kunnen worden geïdentificeerd. De gewonden zijn naar ziekenhuizen overgebracht. Meerdere organisaties starten hun onderzoeken op. Media-aandacht is internationaal.

Herstelfase:

De psychosociale hulpverlening gaat verder, de woonwijk wordt hersteld.

Impactbeoordeling

criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	C
2.1 doden	D hoog
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	D
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	C
3.1 kosten	C
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	D
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	B
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *onwaarschijnlijk* (Klasse B).

17. SCENARIO: INCIDENT OP HET WATER, INCIDENT OP RUIM WATER**Kenmerken scenario**

In dit scenario is gekozen voor:

- Scenario met een veerboot met een capaciteit van gemiddeld duizend opvarenden (passagiers inclusief bemanning) conform het Rampbestrijdingsplan Veerdiensten Waddenzee.
- Het scenario speelt zich af in het voorjaar wanneer het toeristenseizoen op gang begint te komen. Het water van de Waddenzee is in deze periode nog erg koud.
- Uitgaande van een scenario waarbij de veerboot naast de vaarroute voor anker gaat wegens een calamiteit aan boord. Een maximale inzet van de hulpdiensten is vereist.

Kwetsbare groepen

Doordat het incident zich op het water voordoet, moet geconcludeerd worden dat iedereen minder zelfredzaam is. De in een normale situatie al kwetsbare groepen: kinderen, ouderen en minder validen zullen in dergelijk geval nog beperkter zijn in hun vluchtmogelijkheden waardoor zij een verhoogd risico lopen.

Vitale kwetsbaarheden

Voor dit scenario is het niet denkbaar dat vitale infrastructuur onder druk komt te staan.

Scenariobeschrijving

Een veerboot met duizend opvarenden (passagiers en bemanning) gaat als gevolg van een brand aan boord naast de vaarroute voor anker. De brand is uitgebroken in de machinekamer van de veerboot, met uitval van de voortstuwing en uitbreiding naar ander ruimten. Hierdoor ontstaat een acute ernstige situatie op een veerboot waarbij een snelle evacuatie van de veerboot moet plaatsvinden. Als gevolg van het incident vallen enkele doden en zwaargewonden. Daarnaast zijn er veel lichtgewonden en mensen met (lichte) onderkoelingsverschijnselen.

De hulpverlening is gecompliceerd, er zijn voorzieningen aan boord aanwezig maar de paniek en chaos bemoeilijkt de bruikbaarheid hiervan. Daarnaast besluiten veel passagiers uit paniek overboord te springen met als gevolg dat veel mensen in het water liggen.

Voordat voldoende materiaal aanwezig is, verstrijkt er geruime tijd.

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Door een calamiteit aan boord neemt de kapitein het besluit om naast de vaarroute voor anker te gaan. De eerste minuten na het incident heerst er lichte paniek onder de passagiers.

Het incident wordt gemeld aan de Kustwacht met de gebruikelijke communicatiemiddelen op de boot.

Eerste kwartier:

Al kort na het incident wordt besloten tot algehele evacuatie van de boot. Veerboten zijn zodanig toegerust met reddingmiddelen dat zij in de eerste periode van een noodsituatie de opvarenden van boord kunnen halen.

Melding wordt gemaakt van een noodsituatie waardoor bij de hulpdiensten op alle fronten het incident voorrang krijgt. De paniek op de boot is nog groot, familieleden zoeken elkaar en er wordt om hulp gevraagd bij de verschillende gewonde personen. Ook komen mensen tot het besef dat er dodelijke slachtoffers zijn.

Een half uur na de melding is de eerste reddingsboot ter plaatse. Deze boot kan nog niet veel anders uitrichten dan het redden van mensen die te water zijn geraakt.

Eerste uur:

De hulpverlening komt in de eerste uren volledig op gang. Vanaf de havenplaats aan de vaste wal wordt deze gecoördineerd. De primaire inzet richt zich op het redden van de passagiers van de boot. Hiermee start een reddingsactie, ook wel search and rescue-actie (verder te noemen SAR-actie), op open water. Omdat in de buurt van de veerboot recreatieboten aanwezig zijn, wordt hulp aangeboden aan de passagiers van de veerboot.

Boten (zowel beroeps als pleziervaart) die zich in de buurt van het incident bevinden melden zich voor het vervoer van passagiers.

Eerste 4 uur:

Het lukt de hulpdiensten om na 4 uur alle passagiers van de veerboot uit het water te halen.

De gewonden (T1 en T2) zijn vervoerd naar ziekenhuizen in de wijde omgeving, T3- slachtoffers en onderkoelde personen worden opgevangen in de havenplaats.

Eerste 24 uur:

De betreffende veerboot moet uit de vaart worden genomen. De vaart wordt overgenomen door andere boten.

Herstelfase:

Niet van toepassing.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	D
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	D hoog
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	0
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	0
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	A
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	0

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *mogelijk* (Klasse C).

18. SCENARIO: ZIEKTEGOLF**Kenmerken scenario**

In het nationale veiligheidsbeleid wordt in relatie tot griep pandemiescenario's uitgegaan van een wereldwijde uitbraak van griep, veroorzaakt door een voor de (meerderheid van de bevolking) nieuw influenzavirus.

Gedurende de pandemie zal 30% van de bevolking ziek worden; dit zijn in Nederland ca. 5 miljoen mensen, in de regio Groningen ca. 170 duizend. De gemiddelde ziekte duur zal tussen de 8 en 14 dagen liggen. In Nederland worden tussen de 180 en 2800 overledenen verwacht. Daarnaast worden tussen de 500 en 1100 hospitalisaties verwacht.

De pandemie kan uit meerdere griepgolven bestaan. Een griepgolf duurt 9 tot 12 weken.

Kwetsbare groepen

Tijdens een periode van een of meerdere ziektegolven, zijn er verschillende groepen die vanwege hun kwetsbaarheid in de problemen kunnen komen. Er moet voor hen extra aandacht zijn tijdens dergelijke perioden. Het gaat hierbij voornamelijk om ouderen (intra-, trans- en extramuraal en in de thuissituatie), maar ook om chronisch zieken, mensen in een sociaal isolement, kinderen en thuis- en daklozen.

Vitale kwetsbaarheden

Bij dit scenario komt de hulpverleningsstructuur zeker onder druk te staan. De zieken zullen zich ook onder de hulpverleners bevinden en mogelijk een probleem veroorzaken ten aanzien van voldoende operationaliteit.

Daarnaast kan ook sprake zijn van ontwrichting van de samenleving. Bij vitale onderdelen, zoals vervoersmaatschappijen, energieleveranciers, maar ook in de voedingssector, zal sprake zijn van uitval door ziekte.

Het scenario ziektegolf (en griep pandemie bij uitstek) heeft daarom vooral gevolgen voor de continuïteit van de samenleving. Daarom moeten niet alleen hulpverleningsdiensten en andere partners binnen crisismanagement zich voorbereiden op de continuïteit van de eigen organisatie. Ook andere organisaties en bedrijven moeten zich voorbereiden om te proberen de samenleving hun diensten te kunnen blijven bieden tijdens een periode van ontwrichting.

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Op enig moment zal het aantal ziektegevallen per deel van de bevolking een omvang hebben bereikt dat er sprake is van een ziektegolf.

Eerste dagen:

Door het grote aantal zieken onder de bevolking zal dit steeds meer zijn weerslag krijgen op het functioneren van de maatschappij. De zieken zullen zich ook onder de hulpverleners bevinden en mogelijk een probleem veroorzaken ten aanzien van voldoende operationaliteit.

Eerste weken:

Het voorkomen van besmetting is een van de belangrijkste onderwerpen die aandacht vraagt van de hulpverleningsdiensten. Voorlichting, mogelijk vaccinatie en zorg dragen voor de eigen continuïteit zijn van groot belang.

Herstelfase:

Afhankelijk van het aantal doden en de door de griep getroffen bevolkingsgroep heeft de grieppandemie grote gevolgen voor de samenleving. Psychosociale nazorg zal zeker aandacht moeten hebben.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	0
2.1 doden	E
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	E
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	E
3.1 kosten	D
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	0
5.1 verstoring van het dagelijks leven	E
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	E
5.3 sociaal psychologische impact	E
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	0

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *waarschijnlijk* (Klasse D).

19. SCENARIO STRESS IN MENIGTE**Kenmerken scenario**

Dit scenario speelt zich af bij een optreden van een drukbezochte artiest.

Door enorme drukte en beweging richting het podium komen de personen in de eerste rijen in verdrukking. Door ademnood en het gevoel zelf niet meer in controle te zijn ontstaat er stress in de voorste rijen.

Doordat de gebeurtenissen zich snel en tussen de menigte afspelen, ontstaat bij een steeds groter deel van de bezoekers stress. Dit resulteert in het feit dat mensen op velerlei manieren weg proberen te komen en geen oog zullen hebben voor elkaar. Door de verdrukking of vertrapping lopen mensen letsel op en komt een aantal personen om het leven.

Kwetsbare groepen

Gezien het feit dat het incident zich voltrekt in het bijzijn van grote aantallen mensen (waaronder kinderen), worden kinderen beschouwd als de meest relevante groep kwetsbare personen.

Verder zijn ook de volgende groepen kwetsbare personen te onderscheiden in dit scenario:

- kinderen
- minder validen
- ouderen

Vitale kwetsbaarheden

Niet van toepassing.

Kritische momenten**Eerste uur:**

Het eerste uur zal gekenmerkt worden door chaos en onduidelijkheid. Door de grote aantallen bezoekers en een onbekend aantal slachtoffers, zal de aandacht gevestigd moeten worden op het beheersbaar krijgen van de situatie en het helder krijgen van de exacte aantallen slachtoffers, de ernst van het letsel en de identificatie van de getroffen.

Volgende uren:

Na behandeling van de ergste slachtoffers en het opvangen van alle overige betrokkenen, zal de aandacht verplaatst worden naar justitieel onderzoek en communicatie richting nabestaanden en familie. Het is van belang dat deze informatievoorziening zo snel mogelijk wordt opgestart.

Herstelfase:

De herstelfase zal aandacht besteden aan de evaluatie van de gebeurtenis en afbouwende aandacht aan slachtoffers en direct betrokkenen. Daarnaast zal aandacht besteedt moeten worden aan te stellen eisen aan nog te organiseren evenementen.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	C
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C hoog
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	B
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	A
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	D
5.3 sociaal psychologische impact	D
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	A

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *waarschijnlijk* (Klasse D).

20 SCENARIO: VERSTOREN OPENBARE ORDE, MAATSCHAPPELIJKE ONRUST**Kenmerken scenario**

Maatschappelijke onrust kan door uiteenlopende onderwerpen veroorzaakt worden. Hierbij valt onder andere te denken aan politieke beslissingen of de aanwezigheid van een pyromaan of pedofiel.

Maatschappelijke onrust kan zich openbaren door agressief gedrag van bevolkingsgroepen, waarbij openbare gebouwen en objecten het moeten ontgelden of waarbij andere bevolkingsgroepen het slachtoffer kunnen zijn. Vernielingen, brandstichtingen en intimidatie kunnen 24 uur per dag de maatschappelijke onrust kenmerken.

Kwetsbare groepen

Maatschappelijke onrust zal zich vooral in bewoond gebied afspelen. Er zal van uitgegaan moeten worden dat daarmee een dwarsdoorsnede van de bevolking betrokken zal zijn bij de maatschappelijke onrust en daarmee ook de kwetsbare groepen zoals minder validen, kinderen en ouderen.

Vitale kwetsbaarheden

Door vandalisme kan direct beschikbare vitale infrastructuur, zoals transformatorhuisjes, pinautomaten en kabelverdeelschakelingen, binnen het invloedsgebied is kwetsbaar zijn.

Kritische momenten**Begin gebeurtenis:**

Maatschappelijke onrust kan op enig moment escaleren of om optreden van de overheid vragen. Het begin is daarmee onverwacht of niet planbaar.

Eerste uur:

In het eerste uur zullen de emoties het hoogst zijn. Indien op een adequate wijze wordt gereageerd, kan escalatie worden voorkomen. Dit eerste uur vraagt hiermee om een gestructureerde aanpak van de overheid.

De gebeurtenissen zullen veel aandacht van de pers vragen en zullen in groten getale naar het betrokken gebied komen.

Herstelfase:

De herstelfase is in tweeën te splitsen. Enerzijds het herstel van alle schade die door de maatschappelijke onrust is veroorzaakt en anderzijds de aandacht die de overheid (lokaal, regionaal of landelijk) aan de gebeurtenissen dient te geven. Aan beide aspecten dient de juiste prioriteit gegeven te worden.

Impactbeoordeling

Criterium	Score
1.1 aantasting van de integriteit van het grondgebied	A
2.1 doden	A
2.2 ernstig gewonden en chronisch zieken	C
2.3 lichamelijk lijden (gebrek aan primaire levensbehoeften)	A
3.1 kosten	A
4.1 langdurige aantasting van milieu en natuur (flora en fauna)	C
5.1 verstoring van het dagelijks leven	A
5.2 aantasting van positie van het lokale en regionale openbaar bestuur	C
5.3 sociaal psychologische impact	A
6.1 aantasting van cultureel erfgoed	

Waarschijnlijkheidsbeoordeling

De waarschijnlijkheid van optreden wordt geschat als *zeer waarschijnlijk* (Klasse E).

